

Yttranden vid Stockholms kommunfullmäktiges sammanträde den 1 mars 2004*§ 8 Interpellation om kompetensfonden och privata entreprenörer inom äldreomsorgen (nr 2003:84)*

Anförande nr 1

Borgarrådet Rönngren (s): Jag hänvisar till det utdelade svaret.

Anförande nr 2

Margareta Björk (m): Fullmäktige, ordförande! Jag blev ovanligt glad när jag fick det här svaret. Jag har också förstått att borgarrådet har lagt ned mycket möda vad gäller de juridiska spetsfundigheterna.

Det är självklart att det är verksamheternas kvalitet som är det viktiga och att det är våra medborgare som ska stå i centrum när man nu tar er kompetensfond i beaktande för olika verksamheter. Det är då väldigt bra att även de enskilda verksamheterna får ta del av de här pengarna.

Det finns dock två frågor som jag undrar över. Det står så här i svaret: "Ett hinder är, enligt stadens jurister, att det inte är möjligt att betala ut vikarieersättning till privata anordnare inom äldreomsorg och omsorg om funktionshindrade." Då undrar jag om det finns möjlighet att betala ut ersättning till de enskilda förskolorna och skolorna.

Jag undrar också hur borgarrådet informerar de enskilda verksamheterna om möjligheten att få ta del av kompetensfonden och hur man har utvecklat kontakterna med Handelskammaren, Svenskt Näringsliv och Småföretagarförbundet.

Anförande nr 3

Borgarrådet Rönngren (s): Ordförande, fullmäktige! Precis som jag beskriver i svaret på interpellationen, tycker jag att det är oerhört viktigt att man ser varför vi har inrättat denna fond och att det handlar om en helhet och ett långsiktigt perspektiv. Då är även de privata verksamheterna men också branschorganisationer, Svenskt Näringsliv, Handelskammaren och andra, oerhört viktiga aktörer om vi pratar om Stockholms framtid och Stockholms möjligheter att i framtiden erbjuda god service, omsorg och omvårdnad.

Det försiggår regelbundna samtal, kanske inte mellan mig och alla dessa inblandade, men självklart med näringslivsnämnden och kompetensfondens kansli. Det är samtal och en dialog som handlar just om detaljer och förutsättningar även för privata verksamheter att få ta del av kompetensfondens pengar. Det är en del svårigheter med juridiken, och det gör att jag inte kan svara på frågan om i vilken omfattning detta sker. Det pågår just nu undersökningar för att titta på i vilken omfattning eller på vilket sätt som man kan stimulera även de privata aktörerna och entreprenörerna.

Bara det att det finns en dialog tycker jag är bra och viktigt, men jag tror inte att det räcker. Man måste också gå steget vidare och titta på vad man i praktiken skulle

kunna göra tillsammans, med fokus på rekryteringsfrågor, med fokus på att göra det bästa möjliga i vårdorganisationer och annat, om man tar vård- och omsorgssidan när det gäller exempelvis äldre.

Man redovisar också från kompetensfondens kansli att man ska träffa branschrådet under våren. Det är också ett steg i rätt riktning. Själv har jag haft kontakt med dessa grupper, och även med enskilda förskolor och andra under många år, alltså från oppositionstiden under föregående majoritet, fört samtal, lyssnat och hört efter vilka behov och önskemål som finns. En del av dem har vi kunnat tillmötesgå redan nu med gällande lagstiftning och trots regelverk. Det finns ett bra samarbete och en bra samverkan, exempelvis när det gäller utbildningar, möjligheter att ta del av kurskataloger, högskolestudier och annat.

Sedan tror jag att man måste fundera steget vidare även där och se vad man kan göra mer tillsammans. Jag är övertygad om att det är bra för stockholmarna, för medborgarna och för brukarna om man kan hitta samverkansorgan och samtalsytor mellan privata verksamheter och de kommunala verksamheterna. Det kommer att gagna våra medborgare i förlängningen.

Anförande nr 4

M a r g a r e t a B j ö r k (m): Ordförande, fullmäktige! Det är väldigt positivt att höra borgarrådet säga att man ska se det här ur ett långsiktigt perspektiv. Det tolkar jag så att Socialdemokraterna är villiga att satsa på de enskilda verksamheterna även inom äldreomsorgen. Vi kan då hoppas att ni får med er era partner, framför allt Vänsterpartiet.

Vad vi nyligen hörde var ju ett erkännande av vad de enskilda verksamheterna gör i staden. Men man efterlyser också dialog, att man tillsammans ska hitta olika forum för att kunna utveckla verksamheterna. Det visar också att ett monopol inte är bra, utan en konkurrens gör att vi kan höja kvaliteten i alla våra verksamheter. Det är då också väldigt bra att de enskilda verksamheterna får nyttja kompetensfonden. Tack för svaret!

Anförande nr 5

Borgarrådet R ö n n g r e n (s): Ordförande, fullmäktige! Det finns en historik bakom varför vi ville göra den här satsningen. Det finns också en framtidsvision och en bild som gör det alldeles nödvändigt att göra något extraordinärt om vi ska klara av vården, servicen och omsorgen i framtiden och klara av rekryteringsbehoven. Då handlar det inte bara om oss själva och staden som arbetsgivare, utan om att hela vår region är en arbetsmarknad. Det är självklart att de privata entreprenörerna är lika viktiga där. Vi kommer att se en allt större rörlighet också i arbetskraften över åren. Jag tror att det ligger i allas intresse, om vi ska ha bra vård och omsorg i framtiden, att se till att vi har utbildad personal, oavsett vilken driftsform som finns. Självklart har entreprenörerna även i avtalsdelen redan nu reglerat att de har ett ansvar för sin egen personal.

Jag tror att det är viktigt att ta steget vidare och se vad vi kan göra i samverkan med varandra. Sedan har vi säkert olika ingångar. Det finns en historia, när hela

diskussionen var fokuserad på avknoppning och privatisering och mycket lite på stadens egen organisation och staden som arbetsgivare. Det här är ju ett projekt under den här tiden som syftar till att se helheten och att se den också i ett långt perspektiv.

§ 9 Interpellation om det ökande socialbidragsberoendet i Stockholm (nr 2003:73)

Anförande nr 6

Borgarrådet O l o f s s o n (v): Jag ber att få hänvisa till det utdelade svaret.

Anförande nr 7

A n n - K a t r i n Å s l u n d (fp): Ordförande, fullmäktige! Socialbidragen fortsätter att öka trots att konjunkturen vänder uppåt. 2003 utbetalades 1 024 miljoner kronor i ekonomiskt bistånd i Stockholm. Det var en ökning med 7 procent sedan 2002. Jag frågade i min interpellation vilka åtgärder ansvarigt borgarråd har vidtagit med anledning av det här.

Svaret är att hon anser att jag använder fel begrepp. Svaret är att jag stigmatiserar utsatta människor genom att säga socialbidrag i stället för försörjningsstöd. Tänk om det vore så enkelt att om man hux flum bytte namn fanns inte problemet längre! Saken är bara den att såväl socialsekreterare som de som söker stöd använder just det här ordet. Det gör också USK i sina rapporter. Där talar man om socialbidragsstatistik.

Visst är det självklart i ett anständigt samhälle att människor som är i behov av stöd och hjälp ska få det, men det är viktigt att vi alla verkar för att människor ska få möjlighet att försörja sig själva.

Vad svarar borgarrådet på frågan om vad som har hänt? Jo, sju seminarier har anordnats, och kontakter har intensifierats med stadsdelsnämnderna för kartläggning. Det är jättebra för dem som söker jobb i dag. Jag håller med om att nyckeln till att människor skaffar sig en egen försörjning är tillgången till arbete. Det står också i svaret. Men då handlar det om tillväxt. Det är inte staden som ensam ska skapa nya arbeten, utan det måste ske genom många, och många olika företagare.

Sedan används i svaret det nya mantrat, som vi hörde alldeles nyss, det här som ska lösa precis alla problem som finns i staden: kompetensfonden. Man kan undra vad den här staden var innan kompetensfonden fanns. Värst av alla drabbas de utomnordiska invandrarna och ungdomarna mellan 18 och 24 år. Under tiden anordnar ni seminarier och hänvisar till kompetensfonden. Visste ni förresten att man nu till och med har börjat producera filmer i kompetensfonden?

Anförande nr 8

Borgarrådet O l o f s s o n (v): Ordförande, fullmäktige! Man kan göra som Ann-Katrin Åslund, stå och ironisera över svaret. Man kan tycka om det eller tycka att det är dåligt. Men faktum är också att man kan bolla hur mycket som helst med siffror. De siffror som jag har talar inte riktigt samma språk som dina siffror. Vi kan säkert hitta andra siffror som inte stämmer med varken dina eller mina.

Faktum kvarstår att arbetslösheten har ökat, framför allt bland ungdomar, som har haft svårare att komma in på arbetsmarknaden än vad de hade tidigare. Den ökning

som skedde under sommaren blev bestående. Den brukar oftast sjunka fram till hösten, men det gjorde den inte. Det beror på att det har varit lågkonjunktur. Det är möjligt att det är högkonjunktur nu, men jag tycker inte riktigt att så är fallet.

Precis som Ann-Katrin Åslund säger, är det nya jobb som behövs. Nya jobb behöver skapas. Man måste ha tillväxt så att det utökas på arbetsmarknaden. Det kanske inte är direkt socialborgarrådets ansvar, och det är just därför som det finns en delning av det pengar som finns för åtgärder mellan integrations- och arbetsmarknadsberedningen och också socialtjänsten för att man ska kunna hitta lösningar. De pengar som har satsats på integrations- och arbetsmarknadsberedningen har oavkortat gått till ungdomar och deras möjligheter att hitta jobb och se till att de kommer ut i jobb och in på arbetsmarknaden.

Det är en stor del, och jag tror inte att ens den förra majoriteten hade någon som helst förberedelse för hur ett sådant arbete skulle kunna ske. Lågkonjunkturen startades onekligen under 2002. Nu är vi inne i 2004. Ett år med lågkonjunktur har gått däremellan. Men den startade innan, och förberedelsen fanns inte.

Vad gjorde man innan kompetensfonden fanns? Ja, den frågan kan man verkligen ställa sig. Vad gjorde man för att utöka möjligheterna att göra staden till en attraktiv arbetsgivare? Det finns mycket utbildad personal. Det fanns många stora luckor, där folk inte ens ville söka de arbeten som stod till buds, just inom äldreomsorgen. Det är där vi har satsat stora delar för att lyfta utbildningarna och för att på sikt se till att det blir attraktiva arbeten även för ungdomar att söka och även utbilda sig till.

Den största delen av de pengarna går, som sagt var, till ungdomsarbetslösheten. Det är i alla fall mer än vad ni gjorde.

Anförande nr 9

C h r i s t e r Ö h g r e n (mp): Herr ordförande, fullmäktige! Jag skulle också vilja nämna några frågor med en lite annan synvinkel än de som har berörts som vi i majoriteten har arbetat med. Näringslivsfrågorna har ju åter blivit viktiga i stadsdelsnämnderna, och småföretagen och det lokala näringslivet är väldigt viktiga samarbetspartner för stadsdelsnämnderna, och genom att stötta dem på olika sätt kan man också hitta olika möjligheter för människor att försörja sig där.

Det är klart att man kan ställa frågan om huruvida vi är i en lågkonjunktur eller inte: Ekonomin i Stockholm under de senaste åren har kanske inte varit alltför god. Vi vet att det har att göra med till exempel utjämningsystem. Där har vi i majoriteten bedrivit ett arbete och fört diskussioner med regeringen.

Det handlar också om andra saker. Man bör samverka med till exempel arbetsförmedlingen och försäkringskassan. Det bedrivs i dag ett sådant arbete i de flesta olika stadsdelsförvaltningar. Det finns många goda exempel på hur man kan arbeta med just de här frågorna.

En fråga som kanske inte just Folkpartiet har drivit genom åren men som är av stor vikt när det gäller just att kunna få människor i arbete är arbetstidsförkortning.

Det är också viktigt mrf ett förebyggande arbete när det gäller till exempel ungdomsfrågor, för att människor ska känna en vilja och en önskan att komma ut i arbetslivet. Det är inte heller helt fel att försöka ha ett lite mer långsiktigt perspektiv när det gäller de här frågorna.

Jag kan därför konstatera att vi i majoriteten på olika sätt försöker bemöta det problem som finns. Jag tycker också att vi har en större mångfald av förslag för att möta det än vad den tidigare koalitionen hade.

Anförande nr 10

A n n - K a t r i n Å s l u n d (fp): Margareta Olofsson sade att jag raljerade med statistik, eller vad det var. Men då tycker jag att du ska titta på USK:s hemsida, för det är där jag har hämtat mina siffror just i dag. Om de är felaktiga får vi kanske ta ett allvarligt snack med vårt eget utrednings- och statistikkontor.

Du frågade vad vi gjorde under vår tid. Ja, vi halverade nästan socialbidragsberoendet. Jag säger bara Kista Matchning, Jobbcentrum i Skärholmen och Lunda Nova i Spånga. Jag kunde säga mycket mycket mer. Nog gjorde vi en hel del. Det fanns ju en anledning till att det minskade, förutom att det var högkonjunktur under vissa delar av den tiden.

Jag undrar också: Varför vill ni inte införa jobbgaranti i hela staden? Det har fungerat jättebra i Skärholmen, och det är många som har fått jobb. Varför är ni så emot det?

Du säger, Christer Öhgren, att receptet är arbetstidsförkortning. Du utgår då från att det bara finns ett visst antal arbeten, och dem ska vi alla dela på. Det trodde jag var synnerligen förlegat.

Sedan säger du att om vi har ett förebyggande arbete för ungdomar blir det nog mer jobb. Det skulle i så fall vara att det blev fler fältassistenter. Men eftersom de ökade med ganska många tusen förra året borde det i så fall finnas väldigt många fältassistenter. Det här är ju de som är registrerade. De som du pratar om är i så fall de som inte ens vill söka jobb. Det här är de som vill ha jobb. Att då säga att man ska satsa på förebyggande arbete för ungdomar verkar lite väl blåögt.

Jag säger bara Kista Matchning, Jobbcentrum i Skärholmen och Lunda Nova. Ni frågar vad vi har gjort. Jo, vi gjorde en hel del.

Anförande nr 11

Borgarrådet S ö d e r l u n d (m): Herr ordförande! Det är lite grann av *stand up comedy* här från flera av representanterna för majoriteten. Det är närmast ett skämt när ansvarigt borgarråd står här och pratar om att det inte gjordes någonting under den förra borgerliga ledningen när det gällde socialbidragstagandet.

Det är precis som Ann-Katrin Åslund säger, att vi genomförde en fullständig unik förändring i Stockholm, där man mer än halverade socialbidragstagandet. Och så står Olofsson här i talarstolen och slår sig för bröstet och hävdar att den gamla

majoriteten misskötte detta så till den milda grad. Om det inte vore för George Bush skulle allting vara bra i Stockholm — allting skulle vara lysande, och vi skulle ha högkonjunktur.

Snälla Margareta Olofsson! Det ni har åstadkommit på ett och ett halvt år är en skandal. Det finns stadsdelar i Stockholm där ungdomsarbetslösheten har ökat med 150 procent. Det är kvittot på ert arbete med att minska socialbidragstagandet och att sätta människor i arbete.

Att höra Christer Öhgren är, ärligt talat, rena skämtet. Det finns ett engagemang ute bland småföretagarna, Christer Öhgren. Det har du alldeles rätt i. Men när du talar om att lösningen skulle vara minskad arbetstid tror jag inte alls att du har förstått vad småföretagarnas arbetstillvaro handlar om.

Det handlar om att ha bättre regler, att ha ett lindrigare skattetryck, att ha det lättare att anställa människor. Jag kan intervju dig i morgon. Vi skulle kunna samla 25 riktigt bra småföretagare som jobbar häcken av sig, så kunde vi prata med dem om vad som behövs. Jag kan i och för sig redan nu berätta vad de kommer att säga, för jag träffar dem regelbundet. Men jag ordnar gärna ett sådant möte, Christer Öhgren. Och jag lovar dig att det inte är i första hand delning av arbetstiden de önskar sig. De önskar sig ett dynamiskt, blomstrande Stockholms handelsliv, som gör att det går att anställa folk, att det går att få i gång köpkraften, och att vi till exempel kan göra någonting åt den enorma skattehöjning som Miljöpartiet har ställt sig bakom och som har sänkt köpkraften med 6 miljarder i det här länet.

Om man vågar sig upp i talarstolen, herr ordförande — och det tycker jag att man ska göra om man tillhör majoriteten — ska man väl ändå i någon anständighet försöka visa en ödmjukhet inför vad man har ställt till med.

Det är en skandal att ungdomsarbetslösheten i Stockholm har ökat med 50 procent under er tid vid makten. Det är personliga tragedier i många stadsdelar. Det börjar bli 150-procentiga ökningar. Det är problem som måste tas på allvar. Det duger inte att försöka förklara bort det genom att ha sju olika seminarier där man diskuterar arbetstidsförkortning. Det handlar om att ta den här vardagen på allvar. Det handlar om att förstå att de här människorna har rätt till ett jobb, om att de har rätt att söka jobb i sunda, bra företag och om att stimulera de småföretagare som fortfarande orkar hålla på där ute.

Jag tycker att det är sorgligt, herr ordförande, att vi har en majoritet som är så helt oförstående till de villkor som råder i Stockholm just nu.

Anförande nr 12

Borgarrådet Olofsson (v): Vad härligt! Det var inledningsrundan, då vi hetsade upp oss.

Jo, Ann-Katrin Åslund, jag menar att du stod och raljerade om det som jag skriver om, alltså att det ni gjorde var bra och att vi fortsätter med det. Det är bland annat de sju olika seminarierna, som ni hade föreslagit just för att se till att sprida kunskap om de goda exempel som man hade, med Jobbcentrum i Skärholmen, Kista Matchning

och så vidare. Det är det som de är till för, och det är det som man har jobbat hårt med. Jag tycker faktiskt att det är lite lustigt att du står och raljerar över det egna arbetet, för det var det som det handlade om.

Det arbetet fortsätter vi just för att sprida det. Vi har inget emot Jobbcentrum i Skärholmen. Jag har aldrig sagt det, och det står inte ens. Det är det jobbet som har fortsatt.

För övrigt var det så att Kista Matchning startades av en vänsterpartist som då var ordförande i Kista och som heter Rose-Marie Skogman. Det kan ni inte heller ta åt er äran av.

Det som skedde, och som jag tycker att jag kan anklaga er för, är att ni inte uppmärksammade att det blev en ändring i konjunkturen, att vi gick in i en allvarlig lågkonjunktur, som främst har drabbat ungdomarna. Och därför har vi lagt hela satsningen på att jobba med ungdomarna, för att minska ungdomsarbetslösheten, just i integrations- och arbetsmarknadsberedningen. Nu sitter inte jag där, men ärendet har varit uppe ända i kommunstyrelsen, där såväl Mikael Söderlund som Ann-Katrin Åslund också brukar befinna sig och i bästa fall skriva reservationer. Men icke desto mindre har vi satsat mycket på detta.

Beträffande näringslivspolitiska frågor och arbetsmarknadsmässiga frågor ligger de kanske inte på mitt bord. Däremot har man även där systematiskt försökt bredda tillväxten till att handla om något mer än den IT-bubbla som sprack, som ni lade ned den största kraften och energin på. Den sprack och gjorde att ofantligt många välutbildade människor blev arbetslösa. Många av dem stod dessutom utanför det som kanske inte alla älskar men som jag tycker är en bra försäkring just när sådant händer. Många stod alltså utanför fackföreningen och hade inte det medlemskapet med sig för att kunna få stöd och hjälp och komma vidare i en svår situation. Men det var vad ni systematiskt hade gjort. Ni satsade på IT, och den bubblan sprack. Många blev då arbetslösa.

Anförande nr 13

M o n i k a L i n d h (s): Ordförande, ledamöter! Ann-Katrin Åslund säger sig ha läst statistiken från USK. Det har jag också gjort, och det är allvarliga siffror. Självklart är det så, särskilt när man vet att ungefär 60 procent kan vara arbetsmarknadsrelaterat. Jag ska ändå nyansera siffrorna lite grann.

I januari 2002 var det 12 924 hushåll i Stockholm som hade ekonomiskt bistånd. I januari 2003 var det 12 404. I januari 2004 var det 12 278. Det tyder på att antalet hushåll som uppbär försörjningsstöd fortfarande minskar, trots att vi har en lågkonjunktur. Inom de siffrorna är det allvarligt att den andel som har ekonomiskt bistånd som är arbetsmarknadsrelaterat, att man inte kommer ut i jobb eller att man är utförsäkrad från försäkringskassan — man har alltså varit arbetslös och uppburit a-kassa under hela 2002 — nu faller ut ur a-kassesystemet.

Det man också kan säga är att inte någon enda månad under 2002 låg antalet bidragshushåll under 12 000. Under 2003 låg antalet under 12 000 sju månader av tolv. Det är en klar förbättring, tycker jag. Det beror till mycket stor del på att vi har

lyckats koppla samman kompetensfond, utbildning och kontakter med arbetsmarknadens institutioner, länsarbetsnämnd och arbetsmarknadsverk.

Under den borgerliga perioden var det så, Moderaterna, att man tyckte att arbetsmarknadspolitiken var ett statligt ansvar, och därför dränerade man staden på kompetens. Nu håller vi på att bygga upp det igen, och det visar sig att det är det som kommer att vända siffrorna ännu mer.

Anförande nr 14

C h r i s t e r Ö h g r e n (mp): Herr ordförande! Det är så som Monika säger. Det faktum att man möter de här frågorna med en mångfald av åtgärder, och inte bara med en enfald av åtgärder — som jag uppfattade att det var lite grann under den förra mandatperioden — gör att vi faktiskt också klarar att hantera de här frågorna även om det är en allvarlig och svår situation.

Jag må säga att jag tycker att det är intressant och viktigt, och knappast blåögt. Det kanske är blåögt, om det är politisk färg, att tycka att förebyggande arbete med ungdomar har en betydelse ur ett arbetsmarknadsperspektiv. Jag kan inte förstå hur man kan tycka att det är blåögt. Jag tycker att det är fullkomligt självklart att man måste arbeta med en mångfald av frågor och i samverkan med olika typer av institutioner. Det gör mig mycket förvånad.

Sedan, Mikael Söderlund, min solstråle! Faktum är att Moderaterna inte har patent på att vara småföretagarföreträdare. Det råkar vara så att också jag möjligen känner en och annan småföretagare som jag har haft samtal med. Jag sade inte att lösningen när det gäller småföretagare bara var arbetstidsförkortning. Jag kanske tänkte mig arbetstidsförkortning i kommunal verksamhet i första hand. Jag har mycket stor förståelse för att det kan handla om helt andra frågor för småföretagare.

Vad jag sade var att ett gott samarbete mellan stadsdelsnämnder, den lokala arbetsmarknaden, är oerhört väsentligt. Det är möjligt att du är oenig med mig på den punkten, att du vill styra allting uppifrån och vill ha en tillväxt som inte alls är hållbar utan leder till en långsiktig förlust för samhället. Det är möjligt att det är så Moderaterna resonerar. Det får du gärna fortsätta att göra, för det kommer du på lång sikt att förlora väldigt många väljare på.

Jag tar hellre parti för det lilla samhället, för att arbeta för småskaliga lösningar och för att människor ska kunna få inflytande i sin vardag. Det är det som verklig arbetsglädje betyder, och det är det som jag vill ha i samhället, inte en enfald och ett storskaligt arbete för stora företag, som ni driver.

Anförande nr 15

Borgarrådet N i l s s o n (s): Ordförande, fullmäktige! Det är alltid spännande att delta i de här mötena där de ideologiska lappkasten far omkring som humlor i salen.

Jag har alltid uppfattat att den stora skiljelinjen mellan en socialdemokratisk och en borgerlig syn på arbetsmarknaden är att borgarnas sätt att bekämpa arbetslöshet är att avreglera arbetsmarknaden, att se till att man kan ha lägre löner och mindre social

trygghet. På det viset, säger man, skapas det nya jobb. Det tycker jag är en rimlig utgångspunkt för ett högerparti.

Mot detta har vi traditionellt alltid haft en socialdemokratisk aktiv arbetsmarknads-politik. Den har byggt på att vi för att klara strukturomvandlingarna i samhället måste jobba med arbetsmarknadsutbildningar och nya typer av yrkesutbildningar och hela tiden se till att arbetskraften har möjlighet att ta de nya lediga jobb som bildas.

Denna aktiva arbetsmarknadspolitik tar sig till exempel uttryck i de fina projekt som Ann-Katrin nämnde – Kista Matchning, Lunda Nova, Jobbcenter i Skärholmen. Det är klassisk och bra socialdemokratisk arbetsmarknadspolitik, och det är en njutning för en socialdemokrat att höra inte bara Ann-Katrin Åslund utan även Mikael Söderlund tala sig varma för dessa samhälleliga arbetsmarknadspolitiska insatser. Jag tror däremot inte, Mikael, att dina ideologiska grundfäder skulle uppskatta den inställningen. Den går nämligen på tvärs mot allt vad borgerlig arbetsmarknadspolitik heter.

En annan sak är också intressant i sammanhanget: När ni ska lyfta fram positiva grejer som gjordes under förra mandatperioden lyfter ni fram projekt som till 75 procent är finansierade via det storstadsavtal och den storstadsproposition som både Folkpartiet och Moderaterna röstat nej till i riksdagen. Hur skulle ni klara era positiva föredömen om det inte hade suttit en socialdemokratisk regering och anslagit de här pengarna, 1,7 miljarder, i den storstadspolitiska propositionen?

Ann-Katrin Åslund, du kanske kan redogöra för hur mycket kommunala pengar som under förra mandatperioden gått in i Kista Matchning, Lunda Nova, Jobbcenter i Skärholmen eller Jobbcenter i Rinkeby och jämföra det med den statliga satsning som era två partier med kraft har förkastat och kallat för trams i vår riksdag.

Jag tycker att alla partier måste ta ansvar för sin politik hela vägen, från stadsdels-nämnden i Spånga-Tensta till riksdagen. Det gör inte ni.

Anförande nr 16

G o d f r e y E t y a n g (s): Ordförande! Jag är verkligen imponerad av detta engagemang för att minska socialbidragsberoendet i Stockholm. Jag tycker att det hedrar dem som vill göra det. Jag vill också ansluta mig till den skaran, men med en annan utgångspunkt.

En talare var uppe och sade att en väldigt stor del av de människor som står utanför arbetsmarknaden och uppbär socialbidrag är folk med invandrarbakgrund som kanske bor på Järvafältet. Men det finns andra faktorer som kanske inte riktigt kommer fram här i debatten och som jag också tycker att man bör belysa lite grann.

Många av de här människorna skulle inte komma i jobb vare sig i högkonjunktur eller i lågkonjunktur på grund av helt andra faktorer. De har väldigt svårt att komma in på arbetsmarknaden. Jag har inte sett hur till exempel Folkpartiet i Stockholm har gjort det lätt att motarbeta den diskriminering som vi vet förekommer väldigt öppet på arbetsmarknaden.

Jag var här när vi diskuterade integration i samband med budgeten. Det var inte en enda företrädare, förutom från Kristdemokraterna, som stod här och sade att diskrimineringen är en faktor som faktiskt påverkar hur folk kommer in på arbetsmarknaden. Det är en väldigt viktig faktor.

Jag läste just i tidningen om en kille som var ingenjör på Ericsson och blev arbetslös. Han utbildade sig till lärare men har inte fått lärartjänst än i dag på grund av sin härkomst. Det har ni säkert också läst om.

Sådant jobb måste vi också ägna oss åt om vi faktiskt ska minska antalet socialbidragstagare. Det kommer sällan något från borgerligt håll om detta.

Anförande nr 17

Borgarrådet S ö d e r l u n d (m): Herr ordförande! Borgarrådet Nilsson hänvisade till de ideologiska fäderna och sade att de skulle vara bekymrade. Jag skulle också vilja hänvisa till de ideologiska fäderna. Erik Nilsson försvarade inte fullt ut den skattechock och det högskattesamhälle som Socialdemokraterna har bidragit till, men jag är alldeles övertygad om att Erik Nilssons ideologiska fäder skulle vara väldigt bekymrade över det samhälle man har skapat när det gäller skattetryck och annat. Alla ni som kan tredje versen på Internationalen kan ju stämma in i den vid tillfälle. Arbetarrörelsen var nämligen från början mycket skeptisk till väldigt höga inkomstskatter.

Det går ju an att förklara bort högkonjunkturer och lågkonjunkturer. Det går an att sätta sitt hopp till att George Bush i USA ska ordna tillväxten i Sverige och i Stockholm. Men det duger liksom inte. Den här lågkonjunkturen i Stockholm är hemmagjord. Den är en tydlig konsekvens av den enorma skattechock som ni har genomfört för stockholmarna och den enorma köpkraft som ni har tagit ifrån stockholmarna. Det är huvudskälet till att det går dåligt för Stockholm. Det är också huvudskälet till att det är ungdomar och invandrare som drabbas hårdast.

Som om det inte räckte med det ägnar sig den här majoriteten också åt att varje dag göra livet surt för småföretagare. Nu finns chansen, Christer Öhgren, att på riksnivå göra något åt 3:12-reglerna, kanske en av de viktigaste frågorna för småföretagare i dag. Där kan Miljöpartiet göra skillnad. Erik Nilsson vill inte göra någonting. Han förstår sig inte på småföretag. Han förstår sig inte på tillväxt. Men du har i alla fall sett att 3:12-reglerna är dåliga och inte fungerar väl. Gör någonting med dina partivänner i riksdagen!

Nu har Annika Billström med flera tagit fram programmet Tillväxt Stockholm tillsammans med ett antal företagare. Det finns 57 punkter här, och egentligen är allihop väldigt bra. Jag tycker att ni ska rösta ja till att bevara Bromma flygplats. Jag tycker att ni ska rösta ja till ett rejält avståndstagande till biltullarna. Det är två av de viktiga punkterna i det här programmet: Nej till biltullarna, bevara Bromma flygplats! Slut upp bakom det! Det är småföretagarkrav, rejäla och riktiga småföretagarkrav.

Herr ordförande, det är ingen tillfällighet att Stockholm har sjunkit från att vara bland de främsta av landets tillväxtregioner till att vara i den absoluta botten efter Västernorrland. Det finns skäl till det. Saker och ting hänger ihop. Politiken hänger

ihop. Så länge vi har en majoritet som fortsätter att tvångsbeskatta medborgarna och göra livet surt för dem där ute som fortfarande orkar vara småföretagare kommer vi inte att få någon kraftig tillväxthöjning.

Det spelar ingen roll om Socialdemokraterna så anordnar tio eller femton tillväxtkongresser. Om man inte förstår de grundläggande skälen för tillväxt och accepterar att det är vi här i salen som kan påverka och göra skillnad kommer de här ungdomarna att fortstätta vara arbetslösa och det kommer att vara en fortsatt kraftig ökning av arbetslösheten. Det, herr ordförande, är en skandal och ett uselt betyg på den här majoritetens politik.

Anförande nr 18

A n n - K a t r i n Å s l u n d (fp): Förutom att det drabbar oerhört många ungdomar och andra och att siffran inte har minskat som Monika Lindh säger utan faktiskt ökat ska vi i den här salen inte glömma att socialbidragen, det ekonomiska försörjningsstödet, under förra året var 1 024 miljoner. Det är alltså lika mycket som en hel stadsdelsbudget. Tänk vad mycket bra vi hade kunnat göra i staden för detta, och tänk vad bra det hade varit för de människor som hade sluppit det här stödet!

Margareta Olofsson menade att alla nya jobb under förra mandatperioden var i IT-sektorn. Jag vet inte om jag riktigt kan hålla med om det. Nog fanns det väl en hel del andra jobb också.

Monika Lindh sade att bidragshushållen under förra året hade minskat, även om själva summan hade ökat. Ja, det vore väl jättekonstigt om de inte hade gjort det. Under förra året trädde det ju i kraft att äldre invandrare skulle få sin försörjning genom försäkringskassan. Alla de hushållen försvann förstås då från den budgeten. Det är klart att de har minskat. I själva verket är det ju en ännu större ökning än vad vi har sagt tidigare.

Christer Öhgren, du säger att det viktigaste är arbetsglädje i små företag. Jag tycker också att det är viktigt med arbetsglädje, men förutsättningen för arbetsglädje är faktiskt arbete.

Erik Nilsson talar om storstadssatsningen, som vi har varit emot på riksnivå. Vi är emot enskilda satsningar. Det är precis så det är. Jag tycker att människorna i de här områdena är värda mycket mer – och det har jag sagt från den här talarstolen tidigare – än att vara föremål för satsningar. Vi inser också att det behövs mer pengar och mer åtgärder i de här områdena. Men de ska inte vara kopplade till ett par år, utan de ska vara långsiktiga.

Nu är pengarna slut, och vad händer då? Ja, egentligen finns det ju inga pengar och ingen beredskap för att driva de här verksamheterna. Nu får man göra jättekonstiga konstruktioner med kompetensfonder och annat, och då stämmer inte reglerna för era fonder. Det här är alltså inga långsiktiga verksamheter om man inte sköter dem bra. Jag tycker att det är sådant man måste titta på.

Till Godfrey: Diskriminering är en viktig faktor. Den tycker jag att vi alla måste ta på jättestort allvar.

Anförande nr 19

H a r d y H e d m a n (kd): Det är alltid svårt när någon politisk motståndare – eller medtävlare kanske låter trevligare – beskriver det motsatta lägrets politik. Erik Nilsson trodde att den borgerliga politiken innebar att inga som helst åtgärder från kommunens sida var acceptabla. Självklart tycker vi att de åtgärderna också behövs.

Sedan tog Erik Nilsson upp storstadspolitiken, att det är statens pengar som har räddat detta och att det annars inte hade hänt någonting. Jag frågar Erik Nilsson, precis som jag frågat flera gånger när detta varit uppe: Staten har godkänt stadens motprestation – är det bluff, eller har staten godkänt detta? Staten har räknat på de insatser staden gör i olika avseenden och räknat fram att de mer än väl motsvarar den satsning som staten gör på Stockholm.

Sedan var det någon som sade att kompetensen försvann under förra mandatperioden. Det man kan konstatera är att det i många stadsdelsnämnder var socialsekreterare som hade hand om arbetslösa. I själva verket byggdes det upp kompetens under föregående mandatperiod. Flera av de här projekten, i Rågsved och på andra ställen, byggde ju på att när en person är arbetslös ska han inte gå till socialtjänsten utan till någon annan som kan hjälpa honom till ett jobb. Sedan kan han ändå behöva hjälp; det är en annan sak.

Det tredje som nämndes var IT-bubblan. Det intressanta är att en vändning är på väg och att ungdomarna inte har brytt sig om de väldiga dödsryckningar som många ledande politiker har talat om. Jag kollade häromdagen med IT-universitetet i Kista. Det finns inte en enda ledig plats vid detta universitet, ifall ni nu trodde att ungdomarna låter bli det. Ni ska se att IT-bubblan kommer att växa till sig och bli något annat än en bubbla.

Anförande nr 20

Borgarrådet N i l s s o n (s): Ja, Mikael Söderlund, det är sant att vi sjunger om att folket dignar under skatter i Internationalen. Det är bara det att skatterna på den tiden gick till försvaret och till kungen. Jag är fortfarande av den uppfattningen att det går för mycket skattepengar till försvaret och till kungen, men om de som skrev den sången hade vetat att pengarna hade gått till att alla skulle få en bra skola, en bra förskola och en bra äldreomsorg kanske versraden hade sett annorlunda ut.

Mikael Söderlund säger att lågkonjunkturen är hemmagjord. Den internationella lågkonjunktur som har varit 2001, 2002 och 2003 är alltså hemmagjord här i Stockholms stadsfullmäktige. Jacques Chiracs ekonomiska problem, George Bushs ekonomiska problem, Japans premiärministers – vad han nu heter, de byter rätt ofta – ekonomiska problem, Tony Blairs ekonomiska problem, allt detta är skapat i Stockholm!

Den internationella lågkonjunkturen började under 2001. Det måste i så fall vara Carl Cederschiölds fel och Mikael Söderlunds fel. Det är de som har satt i gång denna stora internationella lågkonjunktur från Stockholm. Den är hemmagjord. Vilken grej! Det är helt fantastiskt!

Har du samma resonemang när det gäller vad som hände 1991–1994? Var det hemmagjort att socialbidragsberoendet fördubblades, att sysselsättningen sjönk dramatiskt och att vi tappade 3 miljarder i skatteintäkter inom ramen av två år? Var det också hemmagjort, Mikael Söderlund? Vad var det då för borgerliga politiker som hade ansvaret 1991–1994?

Om du tror att det inte finns några kopplingar mellan den ekonomiska utvecklingen i Stockholms stad och i övriga världen, att vi inte har några kopplingar till de internationella låg- eller högkonjunkturerna, vad i hela fridens namn höll ni på med 1991–1994? Hur kunde ni sätta i gång en sådan lågkonjunktur? Det var nämligen ni som hade makten när lågkonjunkturen i Stockholm började.

Ann-Katrin Åslund är emot enskilda satsningar. Jag tycker att du har en poäng där. Det finns ett problem med alla projektstöd av det där slaget. Då vill jag ställa en motfråga. Ni har ju sagt att staten ska ha ansvar för arbetsmarknadspolitiken, inte kommunen. Är det då Folkpartiets uppfattning att det ska finnas mer reguljära statliga arbetsmarknadspolitiska pengar än det gör i dag? Varför kan jag inte läsa det när jag läser era reservationer i riksdagen? Ni vill skära ned på den statliga arbetsmarknadspolitiken. Ni anser inte att staten ska hålla på med arbetsmarknadspolitik.

Nu får du väl bestämma dig. Du säger att det som gjordes var rätt. Det finansierades med statliga pengar, men felet var att det var tillfälliga pengar. Vill Folkpartiet att det ska vara reguljära pengar, och hur ska ni i så fall finansiera det?

Ja, Hardy Hedman, staten har godkänt stadens motprestation. Staden gjorde en viss motprestation. Vi har haft arbetsmarknadspolitiska pengar som har legat ute på stadsdelarna, och ni tog inte bort alla dem utan kunde redovisa någon form av motprestation. Men förnekar du, Hardy, att majoriteten av finansieringen för de här utomordentliga projekten, som vi är överens om, är statliga pengar? De hade inte kunnat komma till stånd om inte staten hade satsat på storstadspropositionen.

Anförande nr 21

Borgarrådet O l o f s s o n (v): Efter Erik Nilssons inlägg behöver jag väl inte nämna något om den isolerade lågkonjunkturen i Stockholm som uppenbarligen inte har drabbat Solna och andra borgerligt styrda kommuner runtomkring. Den var ju isolerad till Stockholm.

Det jag ville ta upp är egentligen lite på samma tema. I sitt första inlägg pratade Ann-Katrin Åslund – som tyvärr inte har något inlägg kvar, men någon annan får väl svara – om de bra satsningar hon tyckte att man hade gjort. Det var just Jobbcentrum i Skärholmen, Kista Matchning och så vidare, och det var också extra, särskilda pengar som man tog fram. Det har sina nackdelar ibland när pengarna försvinner, men i de här fallen fick man många gånger i gång en process som också har fortsatt. Staden själv har också fortsatt att satsa på detta men också försökt sprida det till andra stadsdelar. Detta var, vilket jag redovisade i mitt interpellationssvar, ett led i det som ni faktiskt själva startade och som vi har fortsatt med och tyckt att det varit bra.

Många människor jobbar med andra saker än IT-branschen. Även om IT-gymnasiet nu är fullt önskar man ju att de som går där också får jobb när de gått ut gymnasiet, och det är jag inte alldeles säker på att de får. Men den största enskilda satsningen på en bransch gällde just IT-sektorn, av många olika skäl, och den sprack. Den skapade faktiskt ganska mycket besvär.

Ann-Katrin Åslund tar också upp det faktum att det är ganska mycket pengar. Så är det. Även om man kan jämföra siffrorna och se att det är färre personer, oavsett att en del äldre och invandrare nu får sin försörjning på annat håll, kan man se att det är mer pengar. Det är sant. Alla vi tre partier som nu sitter i majoriteten gick till val på att vi tyckte att man skulle få SL-kortet, och det har också gjort att mängden pengar har ökat. Vi har dock tyckt att det har varit en riktig satsning. De människor som bor i Stockholm och behöver försörjningsstöd ska också ha möjlighet att röra sig runtomkring i staden. Det förnekade ni dem, men vi tycker att det ingår som en rättighet om man bor i ett sådant här område.

Anförande nr 22

C h r i s t e r Ö h g r e n (mp): Herr ordförande! Jag visste väl att bara jag kallade Micke Söderlund för solstråle så skulle han mjukna lite grann. Jag fick ju ändå mitt erkännande där om småföretagare och att Miljöpartiet faktiskt driver detta och alltid har gjort det. Så kom ihåg nästa gång: Anfall är inte alltid bästa försvar för en egen dålig politik, Mikael Söderlund. Ge ett erkännande då och då, så kanske vi kan diskutera saker också.

Jag skulle vilja kommentera någonting viktigt som jag glömde förut. Jag tycker att Godfrey Etyang tog upp något oerhört viktigt och skäms lite för att jag själv inte tog upp den antidiskrimineringsklausul som vi nu har drivit igenom i den nya majoriteten. Det var ett förslag som vi lade fram för ganska länge sedan och som flera partier nu har hoppat på. Jag är jätteglad att vi har ett stort samarbete i de frågorna. Förhoppningsvis kan vi kanske nå någonstans när det gäller arbetsmarknadsfrågorna för den här gruppen av människor som utsätts för både strukturell diskriminering och faktiskt också i viss mån diskriminering. Det är en bra och viktig del i det här.

Sedan skulle jag vilja säga, vilket Margareta Olofsson också var inne på, att det i lågkonjunktur kanske inte är helt fel att man har lite mer socialbidragsutgifter. Det är ju en naturlig följd av det. Däremot får man aldrig glömma att man ska göra vad man kan för att se till att människor får ett vettigt liv där de känner att de är behövda och att det finns användning för dem. Jobb är en sådan sak som kan leda till att människor känner sig behövda.

När jag talade om arbetsglädje var det någon som sade: Ja, men då måste man ju ha ett arbete. Det tycker jag också. Huvudsakligen är det så. Men det finns också människor som inte kommer in på arbetsmarknaden. Det finns människor som inte har den möjligheten. Jag tycker att det är viktigt att i sammanhanget påpeka det: Att ha ett arbete betyder inte att man bara därför har ett människovärde. Det är väldigt lätt att uppfatta diskussionen så när man hör vad vi pratar om.

Det finns många andra saker än lönearbete som är viktiga i livet. Det finns många människor som bidrar till vårt samhälle som inte har ett traditionellt lönearbete. Det tycker jag är oerhört viktigt att komma ihåg. Man är inte värdelös för att man uppbär socialbidrag. Man är inte värdelös för att man är pensionär. Man är inte värdelös för att man har valt att leva på ett annat sätt än genom ett lönearbete.

Med det, herr ordförande, vill jag för Miljöpartiets del avsluta den här debatten.

Anförande nr 23

A b i t D u n d a r (fp): Ordförande! Jag hade inte tänkt gå upp i den här debatten, men när jag kom in i salen hörde jag sägas att man ska ta ansvar för sin politik. Det instämmer jag i. Men anledningen till att jag gick upp är att jag tycker att det är precis detta det handlar om. Jag har bott 24 år i Sverige, och i 20 år av dessa 24 har Socialdemokraterna styrt Sverige. Arbetslösheten har också varit ett stort problem bland invandrare, av olika anledningar. Det kan vara på grund av strukturell diskriminering, individuell nivå, utbildning etcetera. Problemet är att man inte har gjort någonting åt det.

Hela tiden diskuterar socialdemokrater som om de varit i opposition fast de själva har styrt landet och haft makten över lagar och bestämmelser. Och vad har man gjort? Jo, man har haft kortsiktiga projekt hit och dit. Det är spel för galleriet, tycker jag i alla fall, för det har inte löst själva problemet.

För att lösa själva problemet krävs speciella lagar och speciellt arbete. Då kanske man får gå emot vissa intressegrupper. Det kan vara facket eller andra. Men det gör man inte. Det är precis där lösningen ligger. Jag välkomnar de förslag som har diskuterats här, till exempel om diskriminering. Det är jätteviktigt. Men kärnan är ändå – det har jag lärt mig här i Sverige – att man kan använda lagarna som metod för att lösa problemet eller åtminstone för att förebygga.

Ett exempel är priset på alkohol och tobak, som ska påverka konsumtionen och därmed minska skador etcetera. Varför skulle man då inte kunna införa vissa lagar, det kan gälla arbetsrätt eller någonting annat, för att minska arbetslösheten bland invandrarna? Sådana försök gjordes på 20- och 30-talet i Sverige när det var massarbetslöshet, men nu gör man det inte. Varför? Det svaret vet ni själva.

Det andra jag vill ta upp är konsekvenserna av den politik som Socialdemokraterna genomfört i form av de så kallade individuella programmen, ID-programmen. Tidigare kunde man vara snickare, målare, elektriker etcetera, men när ID-programmen infördes blev de tyvärr en utslagningsmekanism bland den grupp som inte kan bli doktorer eller akademiker.

Vems ansvar är detta? Jag tycker att det är Socialdemokraternas. Men i stället för att diskutera detta lägger man skulden på vår sida, som inte stiftade de lagarna och genomförde den reformen. Jag tycker att det är fantastiskt att kunna vara i opposition och ändå styra samtidigt. Jag fattar det inte, men det är fantastiskt.

Anförande nr 24

M o n i k a L i n d h (s): Det är väl för väl då att oppositionen inte styr längre. Vi minns vad som hände ute i stadsdelarna under förra mandatperioden. Samtliga lokala arbetsmarknadsprojekt som fanns i stadsdelarna utom de som var finansierade med storstadsmedel avslutades ganska snabbt i början av mandatperioden.

Det är klart: Anser man att arbetsmarknadspolitik inte är ett kommunalt ansvar och att arbetsmarknadsinsatser inte är ett stadsdelsanknutet ansvar, då skapar man en brist på kommunalt ansvar. Med det följer kompetensbrist, metodbrist och brist på kontakter med andra som arbetar med arbetslöshetsfrågorna. Självklart är det så.

Det är därför det är så väldigt bra att kompetensfonden nu finns och kan arbeta med både en extern och en intern del, där den externa delen är tillsammans med företagarna, bland annat Hantverkareföreningen, med länsarbetsnämnd och med utbildningsanordnare – allt detta för att bygga upp den kompetens som faktiskt raserades under de fyra sista åren.

Sedan, Abit Dunder, är det skönt att 20- och 30-talets arbetsmarknadslagar, som du föreslår ska återinföras, för alltid har strukits ur historien.

Anförande nr 25

Borgarrådet S ö d e r l u n d (m): Herr ordförande! Monika Lindh ska väl vara glad att hon har den där kompetensfonden, med tanke på era siffror. Vi har 150-procentiga ökning i vissa stadsdelar, och ungdomsarbetslösheten har ökat med 50 procent under er tid vid makten. Det är alltså en himla tur, särskilt som ni röstade nej till alla försäljningar som vi genomförde. De pengar ni har är alltså våra pengar, men jag bjuder på det. Det är tur att ni har dem, med tanke på hur illa det ser ut.

Erik Nilsson, det här med storstadssatsningen är ju en fråga om semantik. Tidigare talare pratade mycket om att Socialdemokraterna lyckades vara opponenter samtidigt som de har ansvar för politiken, och begreppet ”storstadssatsningen” tycker jag i sig är värt en egen mäsas. Det är ett ganska fantastiskt begrepp, håll med om det. Där har man varit riktigt kreativ på Sveavägen eller var man nu suttit när man haft mötet. Att kalla någonting storstadssatsning när man samtidigt tar ifrån Stockholmsregionen 16 miljarder! Politiska företag har också tagit fram en utredning som vill ta ifrån oss ännu fler miljarder. Närmare bestämt 17 miljarder ska i väg från den här regionen.

Då är Erik Nilsson faktiskt så modig – en eloge till dig – att han går upp i den här talarstolen och talar väl om storstadssatsningen och hur fina satsningar regeringen gör. Men snälla Erik Nilsson! Låt oss behålla en skärv av de pengar som din regering stjälar från oss varje år! Då skulle vi kunna göra ännu större storverk.

Sedan förstår inte jag den sifferexercis som Erik Nilsson ägnar sig åt. Förklara för mig, Erik Nilsson: Om det inte är ditt fel, Annika Billströms fel eller deras fel som har genomfört skattechocken, terrorismen mot småföretagarna, P-terrorn och allt annat som ni nu hittar på, biltullarna inte att förglömma, att det går åt skogen för Stockholm just nu, varför sticker då alla andra i Sverige förbi nu? Skåne, Göteborg, Malmö och hela Mellansverige dundrar förbi, Erik Nilsson. Vad beror det på om det nu är Japans fel, George Bushs fel och Jacques Chiracs, gubevars, fel? Har du inget

ansvar för att Stockholm gått från tredje plats till 69:e plats, absoluta botten, i rankning?

Nu har vi i vanlig politikerordning ägnat en massa tid åt att slå varandra i huvudet med vem som har ansvaret för vad. Men vad vill du göra? Nu har Annika Billström tagit fram 57 punkter. Ska ni rösta ja till dem? Blir det nej till biltullar? Blir det ett bevarande av Bromma flygplats, minskad skatt och förenkling av regelverken? Vi väntar här allihop och vill veta. Det betyder massor för småföretagarna, och det innebär konkreta förändringar för de ungdomar som nu i tusental är arbetslösa i den här staden på grund av er politik.

Anförande nr 26

Borgarrådet N i l s s o n (s): Jag vill först vända mig till Abit Dundar. Du säger att olika typer av projektpengar eller arbetsmarknadspolitiska åtgärder inte har löst själva problemet, och sedan hänvisar du till att det är andra, mer strukturella saker man ska åtgärda, till exempel arbetsrätten. Nu känns det bra! Nu känner jag igen borgerligheten. Du har i varje fall vett att föra en rationell politik utifrån vad ni tycker. Ni vill ju ha en annan politik där man ska ha lägre löner och mindre trygghet för de anställda därför att ni tror att det skapas mer jobb på det sättet. Vi kan ha olika uppfattningar, men det är okej. Det är en relevant uppfattning att tycka på det sättet.

Det jag vänder mig emot är att när ni pekar på vad som gjordes oerhört bra under förra mandatperioden beskriver ni en socialdemokratisk arbetsmarknadspolitik som är finansierad av en socialdemokratisk regering. Det är mina invändningar.

Vi kan gärna bråka om huruvida det är arbetsrätten eller en aktiv arbetsmarknadspolitik som skapar fler jobb och minskar arbetslösheten. Men jag vore tacksam om vi kunde hålla oss till våra respektive grundinställningar så att vi inte får denna förvirrade debatt som vi har haft i dag.

Mikael Söderlund tar upp skatteutjämningen och talar om 17 miljarder. Det blir nya siffror varje gång, men det är inte så himla noga med siffrorna när Mikael Söderlund är inblandad. Ni säger att vi ska ha ett statligt system i stället. Min fråga till dig är då: Hur många miljarder förlorar vi på det då? Vi har inte riktigt sett beräkningarna på det än. Er utgångspunkt, vad jag har förstått, är ändå att det inte ska skilja 20 kronor i kommunalskatt beroende på att invånarna har olika inkomster. Det ska utjämnas via ett statligt system. Hur mycket blir då skillnaden, Mikael?

Vi vet att ni i riksdagen inte vill ha en aktiv arbetsmarknadspolitik. Ni röstar nej till storstadspolitiken. Ni röstar nej till aktiva insatser från Arbetsmarknadsstyrelsen. Era reservationer går ut på besparingar i arbetsmarknadspolitiken. I den här salen säger ni: Arbetsmarknadspolitik ska inte finansieras med kommunala pengar utan med statliga. Tycker inte du också, Mikael Söderlund, att man måste säga ungefär samma sak i den här salen som man säger i riksdagssalen?

Du frågar mig på slutet om tillväxten och vad vi vill. Det är jätteviktigt att diskutera tillväxten. Jag tror att det finns saker vi kan göra för att underlätta för småföretagare. Det finns krångel och sådant som vi ska försöka komma bort från, för det är viktigt att företagen kan växa. Men för mig är också en grund för tillväxten att vi har

välutbildade personer i den här staden, att vi inte har personer som är socialt utslagna och att vi har en väl fungerande offentlig sektor. Till skillnad från er moderater ser vi nämligen välfärden som en förutsättning för tillväxt. Vi behöver tillväxt för att kunna ha en bra välfärd; det är sant. Vi behöver privata företag. Men vi behöver också en väl fungerande välfärd för att ha tillväxt i ekonomin.

Anförande nr 27

H a r d y H e d m a n (kd): Jag har bara en kort kommentar till vad Monika Lindh sade när det gällde arbetsmarknadsåtgärder.

I de sista oppositionsbudgetarna under föregående mandatperiod föreslog Socialdemokraterna inte mer pengar till arbetsmarknadsåtgärder än de borgerliga, bland annat därför att de tyckte att det gick rätt bra ändå att minska antalet socialbidragstagare. Socialdemokraterna hade alltså inte någon annan uppfattning. Jag har gått igenom samtliga stadsdelar. Dessutom använde inte stadsdelarna pengarna till arbetsmarknadsåtgärder som man hade fått till det. De hade ju rätt att använda den påsen som de ville. Det var alltså många stadsdelar som hade kunnat göra mera, kan man självkritiskt säga. Men Socialdemokraterna föreslog inte mer pengar till sådana satsningar.

Anförande nr 28

G o d f r e y E t y a n g (s): Ordförande! Att människor har arbete är väldigt grundläggande. Det är en rättighet. Men det finns två sätt att se på hur folk kommer i arbete. Det har nämnts härifrån talarstolen att Socialdemokraterna har styrt det här landet i 20 av de senaste 24 åren och bär ansvaret för hur det ser ut, men den beskrivningen känner jag inte riktigt igen.

I en bok av ekonomen Jan Ekberg kan man läsa att förvärvsfrekvensen bland utrikesfödda 1975 faktiskt var högre än bland svenskfödda. Bland kvinnor var den mycket högre, 120 procent. Då styrde Socialdemokraterna.

Det som nu har skett är att det har kommit nya jobb och nya strukturer. Vi måste erkänna att diskrimineringen har funnits och finns. De enkla jobben har försvunnit. Kanske invandrargrupperna nöjde sig med jobb med farlig arbetsmiljö, men dessa jobb finns inte nu för tiden. Då är det klokt att vi alla investerar i de jobb som finns i dag och förbereder den här generationen.

Dessutom har vi en befolkningsstruktur som gör att vi egentligen inte har råd att diskriminera en enda person som kan arbeta. Det handlar alltså om självbevarelsesdrift.

Det var därför jag stod här i dag och sade att det inte bara är Socialdemokraterna som ska göra det här arbetet utan att alla opinionsbildare, särskilt bland vanligt folk, ska vara med och prata om diskriminering så att folk lättare kommer i arbete. Det ska inte bara vara vi som pratar om det. Detta gäller egentligen hela samhällets överlevnad.

Sedan kan vi sitta här och kasta paj om vem som bär ansvaret för vad. Men ansvaret för dem som inte har jobb i dag bär vi allihop, och det är det vi ska ägna oss åt.

Det har nämnts en massa bra projekt här. Jag kan nämna några till som pågår i dag. Jag kan nämna Kunskapsutvecklingen i Rinkeby, ett fantastiskt projekt som drivs av en invandrare och som fixar jobb. Jag kan nämna Simba. Från min stadsdel Farsta kan jag nämna Arbetsforum, som jobbar för att ungdomar ska komma i arbete. Det är fantastiska projekt.

Jag tycker att vi klarar detta. Men vi måste vi faktiskt sträcka ut handen och säga att det här berör oss alla.

Anförande nr 29

A b i t D u n d a r (fp): Ordförande! Det hjälper inte att bara prata. Visst ska man synliggöra problemen, Godfrey, men då får du vända dig till dina kamrater som har haft och har ansvaret. De måste lösa den grundläggande problematiken. Det är precis det ni socialdemokrater försöker komma undan. Man har aldrig på allvar försökt lösa invandrarnas problem när det gäller arbetslösheten. Det är det jag pratar om.

När jag nämnde 20- och 30-talet menade jag att när det var stor arbetslöshet bland arbetarklassen gjorde man speciella satsningar och kom med speciella lagändringar. Det är precis det som kanske behövs i det här fallet. Jag menar inte att man ska hämta lagarna från 20- och 30-talet. Jag pratar om metoden. Dock kanske själva metoden går emot vissa grupperns intressen, grupper som ni företräder, och därför vågar ni inte utan offrar invandrarna.

Här sitter ni och snackar om att invandrararbetslösheten beror på diskriminering etcetera, men det hjälper inte. Det är inte enbart på grund av diskrimineringen som arbetslösheten är stor bland invandrarna. Det är inte så. Invandrarna har inte heller haft möjlighet att ställa den fråga till makthavarna som är ganska naturlig att ställa: Varför löser ni inte invandrarnas arbetslöshetsproblematik?

Till sist, Erik: Arbetsmarknadspolitiken finansieras inte av socialdemokrater. Den finansieras av skattebetalarna.

*§ 12 Muntlig frågestund**Fråga nr 1. Bordlagt ärende i gatu- och fastighetsnämnden om förbindelse över Hammarbyleden*

Anförande nr 30

M a r g a r e t a B j ö r k (m): Ordförande, fullmäktige! Det finns ett bordlagt ärende i gatu- och fastighetsnämnden som handlar om förbindelse över Hammarbyleden. Vi blev väldigt förvånade lokalt då vi inte hade fått den här viktiga frågan på remiss till stadsdelsnämnden. Vi moderater tog då ett initiativ på den senaste stadsdelsnämnden och krävde två saker – dels att vi skulle få frågan på formell remiss, dels att det skulle ordnas ett officiellt samrådsmöte. Det hade det alltså inte varit, utan man hade, som det stod i ärendet, haft samråd med vad som kallas Sjöstadsföreningen, representanter för olika bostadsrättsföreningar. Men varken de boende på den norra eller den södra sidan hade haft tillfälle att yttra sig.

Det blev en enig nämnd som gav förvaltningen i uppdrag att skicka de här kraven till gatu- och fastighetsborgarrådet. Nu skulle jag gärna vilja få ett svar från borgarrådet på om vi får ärendet på remiss och om det kommer att bli ett officiellt samrådsmöte. Enligt ABC och Radio Stockholm kommer vi att få det, men jag vill gärna höra borgarrådet själv bekräfta detta.

Anförande nr 31

Borgarrådet M o g e r t (s): Ordförande, fullmäktige! Jag fick höra för några dagar sedan – tyvärr inte förrän efter vårt sammanträde – att det hade blivit något konstigt där. Det är självklart att ni ska få det på remiss, det är inga konstifikationer.

Anförande nr 32

M a r g a r e t a B j ö r k (m): Jag vill också gärna få svar på min andra fråga, om det kommer att ordnas ett officiellt samrådsmöte för de boende. Eftersom ni i er plattform har skrivit att ni ska utveckla den lokala demokratin, vore det ju konstigt om ni inte gjorde det tycker vi.

Anförande nr 33

Borgarrådet M o g e r t (s): Den typen av samråd organiseras mig veterligen oftast av stadsbyggnadskontoret. Men vi kan gärna undersöka det, det ska väl inte vara omöjligt.

Anförande nr 34

M a r g a r e t a B j ö r k (m): Jag tycker nog att ni ska kunna komma fram med bevis här. Annars är det faktiskt andra gången som man inte ordnar samrådsmöte. Första gången var när det gällde cykelbanorna på Folkungagatan.

Nu har ni chansen att leva upp till de löften som ni har i er plattform.

Anförande nr 35

Borgarrådet M o g e r t (s): Om man ska vara petnoga, så togs inriktningsbeslutet kring Folkungagatan av den gamla majoriteten. Därför kanske det var den som borde ha anordnat det samrådsmötet, om man ska lägga diskussionen på den nivån.

Man *ska* vara petnoga, säger mina bänkkamrater.

Då ska jag fortsätta att vara petnoga och säga att om du hade hört av dig till mig om att ni ville ha ett samrådsmöte så hade jag kunnat kolla upp det till i dag och gett dig ett bättre svar, i stället för att vända dig till lokala media. Det får man ju välja själv.

Fråga nr 2. Tjänsteresa till Kuba

Anförande nr 36

A n n - K a t r i n Å s l u n d (fp): Annika Billström! I min stadsdelsnämnd, Spånga-Tensta, har vi en anställd som är facklig företrädare för Lärarförbundet. På egen begäran har han ansökt hos stadsdelen om att få åka på tjänsteresa till Cuba. Han vill åka dit för att studera friskvårdsinsatser och kultur på plats, och han ska besöka fackliga organisationer. Resan bekostas av TCO:s minnesfond och av Lärarförbundet. Anledningen till att vi fick ett ärende var att han vill åka i tjänsten – han vill ha lön i tre veckor för att åka dit. Det beslutet genomdrevs av s, v och mp som tyckte att det var en jättebra idé.

Min fråga till dig som den främsta företrädaren för staden är: Tycker du att det är bra att staden skickar anställda till Cuba för att studera de här sakerna? Är det någonting som vi ska fortsätta med?

Anförande nr 37

Borgarrådet B i l l s t r ö m (s): Ordförande, fullmäktige! Ja, vi har ju läst en del om den här frågan i tidningarna.

För min del är det så, Ann-Katrin, att det aldrig skulle falla mig in att överpröva stadsdelsnämndens beslut. I Stockholm har vi ett regelverk och ett reglemente för våra nämnder om inom vilka ramar de får fatta beslut. Sedan må man tycka vad man vill om just det här beslutet.

Det är ett fackligt stipendium. Staden och dess nämnder brukar ge den som har fått ett stipendium tjänstledighet med bibehållen lön. Jag ser som sagt ingen som helst anledning att överpröva beslutet och kan heller inte göra det, för det är stadsdelsnämnden som själv äger beslutet.

Anförande nr 38

A n n - K a t r i n Å s l u n d (fp): Nej, Annika Billström, jag har inte frågat om du skulle överpröva beslutet. Jag har ställt en fråga till dig som den högsta politikern i den här staden, om du tycker att det är ett bra beslut att skicka en anställd till en diktaturstat.

Det är ju så att Hasse Nilsson tycker en hel del om det här. Han har till och med i vår lokaltidning skrivit en lång debattartikel om varför han åker till Cuba för att studera skolorna: ”Denna jättelika satsning på utbildningen har gjort Cuba till ett föregångsland för andra länder. Jag ska studera hur folkmakten på Cuba lyckas hålla stånd och hur man försvarar uppnådda framsteg. Hur hänger Cubas erkänt stora sociala framsteg samman med folkmakten? Hur byggs en demokratisk process upp underifrån i CDR-kommittéerna och kommittéerna för revolutionens försvar?”

Jag frågar dig nu en gång till: Tycker du att det är bra? Jag menar inte att du ska överpröva, men nog måste du väl ändå ha åsikter om att man med stadens pengar skickar en medarbetare dit?

Anförande nr 39

Borgarrådet B i l l s t r ö m (s): Personligen har jag inga som helst synpunkter på vad mina kolleger i din stadsdelsnämnd har fattat för beslut i den här frågan. Som borgarråd går man aldrig in i enskilda ärenden, och det gör jag heller inte i dag.

Anförande nr 40

A n n - K a t r i n Å s l u n d (fp): Jag måste säga att jag tycker det är mycket anmärkningsvärt att det inte finns något förhållningssätt eller ställningstagande till hur vi ska agera i den här staden i sådana här frågor.

För det första tycker jag man kan fråga sig: Är det sådant här vi ska avsätta skattemedel till? Det är ju skattemedel som han åker för, i tre veckor. För det andra måste man väl ändå fundera på vad man ska göra när det gäller diktaturländer. Med den här inställningen, är det någon som tror att han kommer att framföra någon som helst kritik mot Cubaregimen? Det brukar annars vara kutym att göra det när man åker till diktaturländer.

Jag vill avsluta med ytterligare ett citat av Hasse Nilsson: ”Cuba visar att en annan värld är möjlig att kämpa för. En kamp för rättvisa förhållanden, där var och en, oavsett hur mycket man har i plånboken, har tillgång till gratis hälsovård och gratis utbildning även på universitetsnivå. Har vår skola i Sverige något att lära av dessa magnifika ambitioner för en bättre skola och en rättvisare värld?”

Det går våra skattepengar till!

Anförande nr 41

Borgarrådet B i l l s t r ö m (s): Jo då, Ann-Katrin Åslund, visst finns det förhållningssätt och regelverk för Stockholms stad – och naturligtvis gör det så i den här typen av frågor också. Därom råder inga tvivel. När anställda i Stockholms stad som har fått stipendier ansöker hos sin berörda förvaltning och dess nämnd om tjänstledighet, så prövar respektive nämnd detta. Det är det förhållningssätt och det regelverk som finns.

Nu har det här beslutet fattats i Spånga-Tensta. Det är där det hör hemma, det hör inte hemma i fullmäktigeförsamlingen. Att som borgarråd gå in i enskilda ärenden vore direkt olämpligt.

Fråga nr 3. Ordningsvakter vid Gullmarsplan

Anförande nr 42

Göran Holmström (kd): Ordförande! Gullmarsplan har blivit ett alltmera oroligt ställe de sista månaderna – mer droger, mer fylla, mer oroligt ungdoms- och vuxenliv på nätterna. Det här har oroat oss i stadsdelsnämnden under en längre tid. Nu har stadsdelsnämnden efter samtal med Polisen, SL, Connex och företagen kring Gullmarsplan beslutat sig för att under två månader avlöna ordningsvakter som finns i området och patrullerar regelbundet.

Jag undrar vad borgarrådet Billström kan tänkas tycka om detta.

Anförande nr 43

Borgarrådet Billström (s): Göran, jag skulle vilja säga nästan samma sak till dig som jag sade till Ann-Katrin Åslund. Det vore inte bra om ett borgarråd som inte sitter i stadsdelsnämnden överprövar dess beslut.

Att stadsdelsnämnden i Årsta-Enskede har uppmärksammat ordningsproblemen, drogproblemen och otryggheten för stockholmarna och tagit initiativ tillsammans med SL, Connex, Polisen och kanske några andra tycker jag är positivt.

Jag tycker det är viktigt att som politiker inte bara konstatera att man har ett antal problem, utan det viktiga är alltid handlingen – det är den som räknas. Sedan är det helt fel av mig att i sak gå in och värdera om det är rätt eller fel insats. Det måste de som är förtroendevalda lokalt bestämma helt själva i det här sammanhanget.

Anförande nr 44

Göran Holmström (kd): Borgarrådet Billström behöver inte vara orolig, jag kräver inte att hon ska överpröva någonting. Tvärtom är jag mycket positiv till det här försöket.

Det som är intressant är att Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänstern vid förra fullmäktige med viss enfasc avslag vår motion om att inrätta en permanent stadsvaktsorganisation som skulle ha mycket stora, för att inte säga nästan hundra procentiga, likheter med det försök som nu majoriteten själva genomför i ett oroligt område; det är ju inte det enda oroliga området i den här staden. Ordningsvakter, som det handlar om vid Gullmarsplan och som det skulle handla om med de befogenheter vi har föreslagit, är alltid förordnade av polis, och vid Gullmarsplan kommer de att ha arbetsledning från Polisen. Vi föreslog i vår motion att stadsvaktsorganisationen ska ha staden som arbetsgivare. I Gullmarsplansförsöket är det staden, via stadsdelsnämnden, som är arbetsgivare och anställer ordningsvakterna även om också SL, Connex och Företagen är med i planeringen.

Det finns inga stora skillnader mellan de här två sakerna. Är Sossarna beredda att ompröva det man avslog förra fullmäktige?

Anförande nr 45

Borgarrådet B i l l s t r ö m (s): Att en enskild stadsdelsnämnd väljer den här typen av samarbete tycker jag är väldigt positivt. Att du drar in stadsvaktsorganisationen i detta tycker jag är väldigt långsökt. Den bild jag har fått av motionen och den debatt som vi hade tidigare handlade ju också om att stadsvakterna skulle ha polisiära befogenheter. I det sammanhanget var väl också ambitionen att detta skulle bli ett generellt beslut i Stockholm.

Det jag gillar med stadsdelsnämnderna är att man fattar beslut utifrån lokala förutsättningar, för verkligheten och vardagen ser väldigt olika ut i våra 18 stadsdelar. I Årsta-Enskede har man valt denna organisation, i Maria-Gamla Stan kanske man väljer en annan och en tredje i Rinkeby eller på Östermalm. Det är det som är styrkan i att hitta lokala lösningar på lokala problem.

Anförande nr 46

G ö r a n H o l m s t r ö m (kd): Generellt finns det inga skillnader. Det vi har föreslagit var just ett försök med ett ordningsvaktssystem, precis den nivå av kompetens som man har valt också vid Gullmarsplan. Vi föreslog en generell organisation, det är riktigt. Det är klart att med ett antal anställda ordningsvakter i stadens tjänst skulle de komma att placeras och få verka i områden där det finns särskilda behov, och jag är säker på att Gullmarsplan hade varit ett av dem.

Jag hoppas att det inte bara bygger på missförstånd, att Annika Billström nu är positiv till försöket vid Gullmarsplan – vilket jag också är – men negativ till ett generellt beslut om att den här typen av insatser ska en kommun kunna verka för.

Anförande nr 47

Borgarrådet B i l l s t r ö m (s): Med risk för att verka petig, Göran, är det ju så att frågan du ställde till mig handlade om ordningsvakter vid Gullmarsplan och en problembild vid Gullmarsplan där Årsta-Enskede stadsdelsnämnd, tillsammans med SL, Connex, Polisen och kanske andra parter, förhoppningsvis har hittat en lösning på ett lokalt problem. Samma problem finns i andra stadsdelar.

Men din fråga handlade inte om Kristdemokraternas förslag till stadsvaktsorganisation. Det förslaget var generellt. Den frågan är ju också avgjord.

Det här försöket tycker jag, precis som du, är positivt. Kanske är det också så att andra stadsdelsnämnder nu följer efter. Det är det ingen av oss som vet.

Fråga nr 4. Gratis upplåtelse av lokaler i Kulturhuset till fuskåkarna i plankanu

Anförande nr 48

Borgarrådet S ö d e r l u n d (m): Herr ordförande! Jag skulle vilja ställa en fråga till Erik Nilsson med anledning av att jag i dag, samtidigt som den socialistiska majoriteten i landstinget höjer avgiften för SL-korten, fick veta att man nu på lördag i Lördag i Kulturhuset ska ha en aktivitet med plankanu, som kännetecknas av att de uppmanar till regelbrott och uppmanar folk att inte betala när man åker tunnelbana och buss.

Vad tycker du om det?

Anförande nr 49

Borgarrådet N i l s s o n (s): Jag tycker inte att man ska planku in på tunnelbanan, därför att då har vi mindre resurser att bygga ut kollektivtrafiken, det är ett brott, och det är dessutom omoraliskt.

Däremot tycker jag att man ska föra debatt, och det är vad det handlar om. Enligt vad jag har inhämtat under dagen är det en debatt runt kollektivtrafikens skattefinansiering eller avgiftsfinansiering, där flera aktörer deltar, inklusive de politiska partierna. Såvitt jag förstått är det tredje gången man har en debatt av det här slaget, och Moderaterna har blivit inbjudna vid samtliga tillfällen men avböjt att vara med.

Jag tycker att man ska möta även dem som man anser har fel, till exempel de som tycker att det ska vara gratis på tunnelbanan och som som politisk metod använder att planku. Jag tycker att den politiska metoden är oacceptabel, men jag tycker att man ska möta dem i debatt. Jag tycker att Kulturhuset och våra samlingslokaler i Stockholm ska delta och se till att det finns utrymme för en samhällsdebatt.

Jag har deltagit där i seminarier, där jag har träffat en del som har hållit på med klotter, som utan tvekan har begått brott. Jag tycker man ska möta också dem i diskussion. Om vi avstår från att ta diskussioner med dem, förlorar vi alla på det.

Anförande nr 50

Borgarrådet S ö d e r l u n d (m): Ordförande! Jag har inte samma intryck, att det handlar om att föra en diskussion.

Vad det handlar om är ett antal organisationer och ett antal individer som vill på olika sätt stoppa den delvisa avgiftsfinansieringen av kollektivtrafiken. Den gruppen släpps in på Kulturhuset kostnadsfritt. Det är en grupp som aktivt medverkar till att SL varje år förlorar 200 miljoner kronor, pengar som till exempel skulle ha kunnat användas till att sänka SL-kortet med 50 kronor, eller köpa in 100 bra, nya bussar till SL, som skulle gagna alla dem som använder buss och tunnelbana varje dag. Låginkomsttagare, kvinnor och ungdomar är de som drabbas hårdast av att den här typen av organisationer får härja fritt.

Jag har också förstått att man under dagen försöker släta över det här till att bli någon sorts allmän debatt och att man måste få diskutera. Men varenda gång plankanu har genomfört någon typ av aktiviteter, har man uppmanat andra och själva åkt ut på stan och plankat, alltså låtit bli att betala avgiften. Det drabbar alla stockholmare!

Herr ordförande! Jag kan inte begripa varför inte ansvarigt borgarråd kan ta avstånd från en sådan organisation.

Anförande nr 51

Borgarrådet Nilsson (s): Jag tycker du har en kraftfull argumentation, Mikael, som jag dessutom håller med om. Jag kan inte göra annat än att uppmana dig att gå dit och ta debatten med ungdomarna, säga att de har fel, att det är fel att planka. Det är väl så vi upprätthåller demokratin, genom att ta debatt?

Du var jättebra, Micke! Du har helt rätt. Gå dit och ta debatten!

Nu är det så att man från Kulturhuset, i det här fallet Lava, har kommit överens med bland andra plankanu och även varit tydliga med att möjligheten att ta debatten där förutsätter att man inte propagerar för att begå brott under den debatten. Jag utgår från att det avtalet gäller.

I övrigt tycker jag absolut att vi ska diskutera frågan om vi ska ha avgiftsfinansiering eller skattefinansiering av kollektivtrafiken. Det är en viktig fråga att debattera i samhället.

Anförande nr 52

Borgarrådet Söderlund (m): Ordförande! Jag är oerhört besviken på Erik Nilsson. Om väljarna där ute visste vad man står och säger nu i den här salen, i självklara ställningstaganden som berör massor av människor ute på stan, tror jag att de skulle bli väldigt förvånade att ansvarigt borgarråd ställer sig och säger att det är okej att upplåta gratis lokaler i Kulturhuset till en organisation som uppmanar till brott. Det är faktiskt vad de gör, de uppmanar till regelbrott och de gör det gång på gång. Vi har uppgifter om att de efter sina aktiviteter systematiskt går ut och vägrar betala avgifter, plankar och bryter mot de regler som alla andra måste följa, vilket leder till att vi alla kollektivt förlorar 200 miljoner kronor om året.

Detta drabbar allra mest de grupper som Erik Nilsson brukar stå i talarstolen och göra sig till särskild anhängare av och försvara deras värden och rättigheter. Det handlar om låginkomsttagare, det handlar om ungdomar, det handlar om pensionärer. Från och med i dag måste de betala en höjd avgift – samtidigt som de som plankar inte behöver betala någon avgift alls i Kulturhuset!

Det är upp-och-nedvända världen!

Anförande nr 53

Borgarrådet Nilsson (s): Min poäng är, Mikael Söderlund, att du inte behöver övertala oss om detta. Jag delar din uppfattning. Men det finns andra i samhället som

inte delar den uppfattningen. Hur kommer man då framåt? Jo, man för en diskussion med dem som har en annan uppfattning. Det är grunden för vår demokrati.

Om du inte vill att de ska föras debatter om de här sakerna, ja inte lär det minska plankandet! Inte lär det minska den här typen av brottslighet!

Det är klart att vi måste föra debatt om det. Dina utomordentliga argument, Mikael, faller likt frön på hälleberget i *den här* församlingen, för här är det ingen som plankar vad jag vet i alla fall – men det är det däremot på det andra mötet. Det är därför vi demokratiska partier ska gå dit och föra diskussion med dem.

Återigen är det alltså så att det är en debatt runt de här frågorna. Det är inte så att man upplåter en lokal gratis åt några som vill propagera för kriminell verksamhet.

Fråga nr 5. Byggstatistik

Anförande nr 54

L o t t a E d h o l m (fp): Herr ordförande, fullmäktige! I valrörelsen lovade Socialdemokraterna att bygga 5 000 nya lägenheter per år, enligt punkt 41 i sitt valmanifest. Enligt stadsbyggnadsborgarrådet kommer det att bli drygt 8 000 lägenheter i stället för 20 000. Dessutom försöker Socialdemokraterna nu blanda bort korten genom att hävda att de aldrig lovat att *bygga* 5 000 nya lägenheter, utan lovat att *fatta beslut om* 5 000 nya lägenheter per år. Gatu- och fastighetsborgarrådet försöker ytterligare blanda bort korten genom att föreslå att statistiken ska läggas om så att det verkar som om det byggs fler lägenheter än vad som i själva verket byggs.

Min fråga till Roger Mogert är därför: Hur ska väljarna i Stockholm uppfatta Socialdemokraternas vallöften? Lovade ni att bygga 5 000 nya lägenheter per år eller inte?

Anförande nr 55

Borgarrådet M o g e r t (s): Ordförande, fullmäktige! Det är väl två saker som är intressanta att kommentera här.

Det första är att i den punkt i vårt valprogram som du hänvisar till står, om jag minns rätt, att det handlar om att fatta beslut om 20 000 lägenheter i detaljplan. Detta har vi ändrat och sagt att vi vill se byggstarter. Det är svaret på den frågan.

Det andra är ditt påstående att jag vill ändra grunden för statistikräkning. Jag såg att du har påstått det i medierna också. Tyvärr måste jag där svara med en motfråga: Vad bygger du denna anklagelse på?

Anförande nr 56

L o t t a E d h o l m (fp): Herr ordförande! Jag bad inte om en kommentar, jag ställde en fråga. Jag kan läsa upp det som står i valmanifestet, under rubriken Fler lägenheter, punkt 41: ”5 000 lägenheter per år ska byggas i Stockholm.” Så står det.

Det står inte att man ska fatta beslut om detaljplan eller någonting sådant, utan det står att man ska bygga 5 000 lägenheter.

Själv kan jag tycka att det var ett ganska korkat vallöfte, att säga att det skulle bli 5 000 per år i stället för att stå fast vid 20 000 på fyra år. Men det spelar ingen roll, för man kommer i alla fall inte att uppnå detta, det har Py Börjeson erkänt, utan det kommer att bli ungefär 8 000 nya lägenheter.

Min fråga kvarstår: Hur ska väljarna kunna uppfatta detta? Har ni lovat 5 000 per år eller har ni det inte? Eller är det så att ni nu backar från det löftet?

Anförande nr 57

Borgarrådet *Mogert* (s): Enligt min mening har vi snarare än att backa höjt ambitionsnivån. Sedan kan det mycket väl visa sig att vi inte når upp till den. Men den är höjd jämfört med vad vi sade i valet.

Anförande nr 58

Lotta Edholm (fp): Roger Mogert och jag är dåliga i matematik båda två, men detta är faktiskt jättekonstigt. 5 000 lägenheter per år blir på fyra år 20 000 lägenheter. Nu säger plötsligt Py Börjeson att det kommer inte att bli 5 000 per år, det kommer heller inte att bli 20 000 under perioden – vilket alla kunde räkna ut – utan 8 000. Hur kan det då vara en ambitionshöjning? Det skulle jag vilja veta.

Anförande nr 59

Borgarrådet *Mogert* (s): Ordförande, fullmäktige! Jag medger att Py Börjeson och jag i vissa lägen kan vara förvillande lika, men jag är inte borgarrådet Börjeson.

Om du har frågor angående hennes uttalande föreslår jag att du ställer dem till henne och inte till mig.

Fråga nr 6. Hemlösa

Anförande nr 60

Peter Lundén Welde (m): Herr ordförande, fullmäktige! Den 13 december tältade Föreningen för Stockholms hemlösa på Medborgarplatsen. Det var ju då vi diskuterade att vi hade gått ifrån tak-över-huvud-garantin till tält-över-huvud-garantin. Borgarrådet Olofsson var där och lovade att i januari ta fram 20 lägenheter för de hemlösa. I dag skriver Rolf Nilsson, som är vice ordförande i Föreningen för Stockholms hemlösa, ett upprört inlägg i tidningen City där han känner sig oerhört sviken av borgarrådet i att ingenting har hänt. Så fort kamerorna slocknade och pressen drog sig därifrån, drog sig också Margareta Olofsson in på sin rotel och gjorde ingenting.

Nu undrar jag: Vad händer med dessa 20 lägenheter som du lovade skulle finnas i januari? Vi skriver faktiskt den 1 mars i dag.

Anförande nr 61

Borgarrådet O l o f s s o n (v): Det borde såväl Rolf Nilsson som Peter Lundén Welden veta, men uppenbarligen gör de inte det, att i januari hanns det inte med på grund av att det krävdes bygglov för lägenheterna och att man också skulle ha tag på hantverkare, som inte jobbade under julhelgerna vilket har gjort att det har blivit en försening. Däremot var en lägenhet inflyttningsklar under januari, och de andra är på gång. Hantverkarna håller på att lägga sista handen vid det.

Självklart borde man inte lova att de ska vara klara under januari, med tanke på att en process kan dra ut på tiden utan att jag kanske alltid råder över det, om jag inte skulle ha gjort dem själv.

Det har blivit så att 14 lägenheter beräknas stå klara. Nio ytterligare som var planerade har vi inte fått bygglov till ännu, så därför fortsätter vi och ser vad vi kan göra åt det, om vi kan ordna bygglov för några av dem eller om vi måste använda dem till någonting annat i stället för regelrätta lägenheter.

Så är fakta.

Anförande nr 62

P e t e r L u n d é n W e l d e n (m): Det är fascinerande att i den här salen tycks Margareta Olofsson vara snart sagt den enda som vet det. Jag är övertygad om att Margareta Olofsson, till skillnad från en del andra borgarråd, faktiskt läser tidningen. Hon har säkert läst vad Rolf Nilsson skrev i dag. Det var ju inte direkt så att han kände att borgarrådet på något sätt hade uppfyllt sitt löfte. Det var inte heller så att han kände att borgarrådet hade en dialog med föreningen för de hemlösa. Rolf Nilssons hela artikel går ju ut på att han inte heller känner något förtroende för att det som borgarrådet lovade på Lucia, denna ljusets helgdag, blev sanning.

Borgarrådet säger att hon hade glömt att det blev jul, så det blev ju bara en lägenhet i januari och nu är vi uppe i några fler. Det är just det sättet som Rolf Nilsson pekar på i sin artikel: att man inte tar deras situation på allvar.

Nu undrar jag: Hur är det då med förtroendet? Hur ska du skapa ett förtroende bland dessa för att du ger dem de lägenheter du har lovat dem?

Anförande nr 63

Borgarrådet O l o f s s o n (v): Rolf Nilsson är en oerhört skicklig mediabegåvning. Honom skulle nog alla vilja ha i sitt parti, tror jag faktiskt.

Nu är det så att Rolf Nilsson och jag har mellan varven kontakt tre gånger per dag. I morgon kommer vi också att träffas. Jag har i dag varit ute på Sergels Torg. Han och jag har mycket kontakter. Vi brukar ha mejlkontakt på lördagkvällarna också, och då fick han information om de lägenheterna, så han vet faktiskt hur landet ligger. Men det är ändå hans sak att driva frågorna, som vice ordförande i de hemlösas förening.

Det är självklart att inte heller de här lägenheterna räcker till de behov som finns. Vad som i så fall är ännu viktigare är vad som kommer att ske sedan, under året, och

det är ju då de stora resurserna kommer till. Det är också det som man håller på och jobbar med att få fram, hela hus.

Anförande nr 64

P e t e r L u n d é n W e l d e n (m): Ordförande! Ja, socialborgarrådet, även jag har förhållandevis ofta mejlkontakt med Rolf Nilsson. Han ger just den bild som jag ser i tidningen, en bild av frustration över en majoritet där en av dina partikamrater, Karin Rågsjö, och du själv ofta går ut i massmedia och talar om vikten av att satsa på de svaga men där vi faktiskt ser att väldigt lite händer; även om det inte riktigt är dagens fråga.

Jag trodde att löftet om 20 lägenheter till de hemlösa som du gav den 13 december var ett så modest löfte att till och med denna majoritet med Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet skulle kunna uppfylla det. Men inte ens till i dag, i mars, har ni lyckats uppfylla ett sådant litet löfte.

Då blir jag lite orolig när du i ditt andra inlägg säger med emfas att under året kommer det att ske stora saker. Det ska bli oerhört intressant, Margareta Olofsson, att följa! För på de här 16 månaderna har det hänt väldigt lite – inte ens 20 lägenheter på fyra månader.

Anförande nr 65

Borgarrådet O l o f s s o n (v): Det är också en sanning med modifikation. Om jag minns rätt sitter Peter Lundén Welden med i en styrgrupp i ett samarbete med Rainbow-organisationerna som handlar just om ett arbete med de hemlösa. Visserligen var du inte med sista gången vi hade möte, men du var med första gången och du har varit med och tagit beslutet.

Det man kan säga är att om det ska vara ett konstant flöde av byggande så skulle man också se till att det hela tiden finns en pågående process och ett pågående bygge. Det fanns ingenting när jag tog över efter er!

Fråga nr 7. Vällingby Centrum

Anförande nr 66

U l f F r i d e b ä c k (fp): Herr ordförande! Det är ju så att det pågår en välbehövlig förnyelse av Vällingby Centrum, och man räknar med att det kommer att kosta cirka 3 miljarder kronor. Vi är överens om att det är en nödvändig och riktig förnyelse av centrum, det behövs.

Sådana här projekt är ju förknippade med oerhört stora risker. Därför är det bra att det har gjorts en oberoende revisionsgranskning av hela projektet. Den är nu klar, och den har redovisats i Svenska Bostäders styrelse.

Min fråga till Roger Mogert är: Varför avvaktar du inte verkställande direktörens förslag till åtgärder i anledning av revisionsrapporten innan du och din majoritet går vidare med olika åtgärder i projektet?

Anförande nr 67

Borgarrådet M o g e r t (s): Därför att i denna konsultrapport var det ett ganska tydligt resonemang om vad det var som brast. Man sade – på ren svenska – att det finns bra rutiner, men de tillämpas inte. Då är naturligtvis vd:s åtgärd att se till att de tillämpas. Jag såg ingen stor dramatik i detta. Jag var ganska nöjd med att vd sade att detta kommer att åtgärdas och att man återkommer med ett åtgärds paket om exakt hur man ska göra det.

Anförande nr 68

U l f F r i d e b ä c k (fp): Ordförande! Det föreslås en hel del åtgärder i det beslut som nu är taget. Bland annat ska det ökas med volymhandel och anläggningar för bergvärme, och det ska byggas ett nytt parkeringsdäck över tunnelbanan – provisoriskt, för övrigt – som kommer att kosta 32 miljoner kronor. Vidare föreslår revisorerna en oberoende granskning. Jag tror att man har punktat 15 åtgärder. Sedan säger vd i sitt förslag att hon vill återkomma vid kommande möte med sitt förslag till åtgärder.

Trots det går ni vidare. Är det inte klokt, Roger Mogert, att lyssna på vad revisorer säger? Ibland kan det faktiskt vara bra att ha både hängslen och livrem innan man går vidare i så här stora projekt.

Anförande nr 69

Borgarrådet M o g e r t (s): Jo, visst är det så att det är tryggt med både hängslen och livrem.

Om det hade varit så att det hade riktats någon allvarlig kritik i detta så hade jag varit beredd att ställa upp på ditt resonemang, men så är ju inte fallet. Detta är faktiskt den tredje oberoende granskningen när det gäller ekonomin i detta projekt, och alla säger att det ser ganska stabilt ut. Det ser dessutom bättre ut gång för gång. Projektet är dessutom uppdelat i delprojekt, så det går att avbryta.

Det ger liksom inte orsak till att dra i handbromsen. Det finns, vill jag mena, i stor utsträckning både bälte och hängslen i detta.

Anförande nr 70

U l f F r i d e b ä c k (fp): Ordförande! Revisionsrapporten är väldigt omfattande, det är 34 sidor i den, så avfärda den så lätt som du gör, Roger Mogert, skulle inte jag vilja göra. I 15 definierade punkter har Öhrlings Pricewaterhouse Coopers, en väl ansedd revisionsbyrå, specificerat förslag till åtgärder. Trots det går du bara vidare och säger: vi fortsätter med volymhandel, vi bygger ett nytt parkeringsdäck för 32 miljoner och sedan avvaktar vi nästa möte så får vi se vad vd lägger för förslag till åtgärder i anledning av rapporten. Jag menar att man skulle ha gjort tvärtom. Det är

inte så bråttom, det är mycket pengar på spel och vi ska vara rädda om bolagets pengar. De kanske behövs i andra stora ärenden som vi har – jag tänker på Skattehuset.

Anförande nr 71

Borgarrådet M o g e r t (s): Det är självklart att vi ska vara rädda om bolagets pengar.

Men jag kan inte hålla med när du säger att detta kan få dra ut på tiden, det är ingen brådska. Vi har ett ansvar inte bara för bolaget utan faktiskt också för de handlare som hyr i Vällingby Centrum. Det är ju därför detta parkeringsdäck är intressant och viktigt att komma vidare med. Om de ska kunna driva sin verksamhet under den tid den upprustning pågår som du och jag och resten av styrelsen har fattat beslut om tillsammans, så behövs parkeringsdäcket. Därför var det viktigt att gå vidare med beslutet.

Fråga nr 8. Klotter

Anförande nr 72

M a d e l e i n e S j ö s t e d t (fp): Förra veckan skickade Erik Nilsson ut ett pressmeddelande om att en ny strategi gällde i Stockholm vad gäller klotter. Man övergav nolltoleransen, sade han. Det behöver man nu inga pressmeddelanden till, det räcker att åka ut på tunnelbanan för att inse att det inte längre råder nolltolerans mot klotter.

Jag har en väldigt enkel fråga. Om man inte längre ska ha nolltolerans, vad ska man då ha för tolerans mot klotter? Ska man ha 50 procents tolerans mot klotter, 100 procent som det är i dag, eller ska man nöja sig med måttliga 20 procent? Ska Siri Derkerts konstverk i Östermalms tunnelbanestation ha 50 procent klotter på sig eller ska man nöja sig med 10 procent?

Jag skulle vilja ha svar från Erik Nilsson: Hur stor tolerans mot klotter ska man ha, när det inte ska vara nolltolerans?

Anförande nr 73

Borgarrådet N i l s s o n (s): Vi ska ha nolltolerans mot klotter. Du felciterar mig, och du felciterar både pressmeddelanden och ärenden. Men det var säkert någon glad rubriksättare på någon tidning som har uttryckt sig på det sättet.

Däremot ska vi inte ha nolltolerans mot graffitikonst. Vi ska inte stänga utställningar, vi ska inte förbjuda det om skolor vill ha en graffititeknik när man utformar sina väggar.

Vi ska också ha ställen där ungdomar och de som är intresserade har möjlighet att göra bra graffitikonst som vi har möjlighet att ställa ut på andra ställen i staden.

Du får svar på dina frågor. Man ska ställa enkla frågor här, men du ställde ett stort antal frågor. Ändå ska du få svar på alla dina frågor om du läser ärendet. Du kan också läsa pressmeddelandet, där står det ingenting om att vi överger nolltoleransen mot klottret.

Klotter innebär att man bryter mot lagstiftningen. Det kommer vi aldrig att acceptera. På de platser där vi demokratiskt har bestämt att det inte ska vara klotter ska det inte vara klotter i framtiden heller.

Du säger att nolltoleransen nu har blivit uppenbar, som om det skulle vara någon skillnad när den fanns på papperet. Jag kan bara konstatera att det inte är någon skillnad. Klottret har funnits där även tidigare. Nu försöker vi hitta olika åtgärder för att minska klottret och samtidigt inte utöva censur mot graffitikonst.

Anförande nr 74

M a d e l e i n e S j ö s t e d t (fp): Jag noterar att Erik Nilsson säger att det är ingen skillnad mot tidigare. Det är en väldig nedvärdering av sin egen politik! Erik Nilsson har ju haft och genomfört sin 50-, 60- och 70-procentstoleranspolitik sedan 2002. Jag undrar vilken hans utvärdering av hans förda politik inom det här området sedan han tog över är. Det skulle vara intressant att höra.

Anförande nr 75

Borgarrådet N i l s s o n (s): Jag har lite svårt att förstå dina frågor, Madeleine, och så kommer det nya frågor hela tiden. Om jag har begått självrannsakan – är det det som är frågan?

Finns det ingen skillnad mot tidigare? Jo, det finns en skillnad mot tidigare. Ni ansåg att man inte skulle kunna ha graffitikonst till exempel i utställningsverksamhet eller gallerier. Om man bestämde sig för det skulle man inte kunna ha graffitikonst på en skola eller på en fritidsgård. Det tycker jag är fel. Innebörden av det ärende som vi har framme är att den censuren mot graffitikonst inte ska förekomma där.

I övrigt, i fråga om att vi inte tycker att det är acceptabelt med klotter på allmän egendom eller på privat egendom, är det precis samma som tidigare som gäller – dessutom samma principer som finns i Svea Rikes lag. Det är en himla bra lag, och jag håller på den.

Anförande nr 76

M a d e l e i n e S j ö s t e d t (fp): Jag kan ju bara gå efter vad Erik Nilsson har sagt i radion, där jag hörde honom själv när han sade att nolltoleranspolitiken var ”feltänt”. Då måste ju en annan slags politik vara ”rättänt”, och jag försökte ställa enkla frågor: Hur många procents tolerans ska vi ha mot detta? Jag har inte fått något svar på det. I stället börjar Erik Nilsson prata om censur på gallerier, men jag vet ingen i den här salongen som har förespråkade det. Har man inga egna argument så kan man ju alltid hitta på.

Jag konstaterar att jag inte har fått något svar.

Anförande nr 77

Borgarrådet N i l s o n (s): Problemet är att ni tidigare förde en nolltoleranspolitik mot graffitikonst. Om jag förstod er rätt var problemet själva tekniken graffiti. Om graffititekniken användes var det inte bra, om det så var på en konstutställning i Kulturhuset. Ni försökte ju stänga sådana utställningar! Om man ville ha graffitikonst på en skola fick man inte ha det, som jag förstår innebörden av er nolltoleranspolitik. Det har förändrats.

Du frågade mig om nolltolerans mot *klotter*, och den upprätthålls nu som tidigare och precis som det står i Svea Rikes lag. Det är förbjudet, och det är oacceptabelt att göra tags, måla graffiti, eller måla som Rembrandt – om man gör det på fel ställe.

§ 21 Uppföljning av socialt program för att minska prostitutionen (utl. 2004:23)

Anförande nr 78

Borgarrådet O l o f s s o n (v): Ordförande, fullmäktige! Det gläder mig att vi över partigränserna är så pass överens om att ett reviderat program behöver tas fram för att minska prostitutionen, och också att vi är överens om att det behöver göras även om det kan kännas som att 2001 när det förra antogs inte är så länge sedan. Det är ändå några år sedan, och det är mycket som har hänt sedan dess. Inte minst har Internet kommit in som en faktor, som i och för sig nämndes även när sexuallagstiftningen infördes, att det fanns en risk för mera dold prostitution. Så har det väl också blivit, genom att man använder sig av Internet. Men dessutom är det andra grupper av människor som då kommer i fråga, har man förstått av de mål och ärenden som har varit. Det är också så att trafficking är någonting som man inte hade uppmärksammat på den tiden, men det är väldigt viktigt att vi lyfter in i det sociala programmet.

Vi har haft mycket diskussioner här om trafficking och människohandel. Jag vill bara tala om för fullmäktige att jag i januari skrev ett brev till Laila Freivalds för att höra vad regeringen gjorde – även om vi främst diskuterar vad vi gör här – men också för att få reda på vad de olika departementen gör för att hjälpa till på den internationella arenan. Det är också nödvändigt. Stockholms stad och Sverige kan inte enskilt jobba just emot trafficking och människohandeln, utan man måste jobba på många arenor. Jag fick i dag ett svar, där hon redogör för de olika åtgärder som man har vidtagit, hur man tänker jobba och också att man kommer att fortsätta att jobba på både den nationella och den internationella arenan, inte minst i samarbete med många andra länder.

Huvudsakligen är jag ändå nöjd med att vi har kommit så långt och att vi har en så pass stor enighet i de här frågorna. Det bådär gott för framtiden att vi alla är så engagerade i att försöka hitta sätt och metoder just för att bekämpa prostitutionen och människohandeln och själva uppmärksamma och revidera när det händer olika saker i vår omvärld. Det är kanske det nyaste, att vi efter ett år vill se på programmet igen och revidera det om det är nödvändigt så att det inte känns gammalt och förlegat utan att vi har en kontinuerlig uppföljning och vidtar åtgärder för att förändra och förbättra det. Man kan också ta bort sådana inriktningsmål ur programmet som är uppfyllda, och då kan man vidareutveckla mot nya mål, sätta ribban högre och vandra vidare.

Med det, herr ordförande, yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 79

C h r i s t e r Ö h g r e n (mp): Herr ordförande, fullmäktigeledamöter! Som Margareta säger känns det viktigt att revidera det här programmet. Utvecklingen har ju, framför allt av tekniska skäl, gått oerhört fort. Det ser naturligtvis också annorlunda ut på grund av den nya lagstiftningen, som har förändrat hur prostitutionen ser ut i dag. Därför är metodutveckling och att se över arbetssätt av stor betydelse, menar vi i Miljöpartiet.

Det är naturligtvis så, som i nästan alla andra sociala frågor, att det uppsökande arbetet och att arbeta utifrån den enskilda människan är det allra bästa sättet och det som ger det allra bästa resultatet.

När det gäller trafficking skulle jag vilja säga att det ändå har avancerat genom att frågan har blivit belyst på ett sådant sätt att det äntligen har blivit en diskussion om det – även om jag tror att detta har pågått under ganska lång tid – och det är väl det. Vi vet också att det har varit ett problem med att många av dem som utsatts för trafficking sparkades ut ur landet innan de ens kunde vittna mot dem som hade begått den typen av brott. I dag ser det ut som att en förändring har kommit till stånd, sakta men säkert.

Jag skulle också vilja ta upp Internet, där prostitutionen ju har växt upp under de sista åren. Faktiskt på initiativ från Miljöpartiet har man beslutat att man nu ska intensifiera det arbetet. Vi kan se på en stad som Göteborg, där man i flera år har arbetat med det här och haft en ganska god utveckling på det här området. Det har också en stor betydelse, menar vi, utifrån förebyggande verksamhet, att störa trafiken lite grann och att kanske inte få in nya människor och helt andra grupper i detta, som hamnar på snedden i samhället och råkar ibland väldigt illa ut.

Med det, herr ordförande, känner jag mig ganska nöjd att yrka bifall till det föreslagna, mycket goda programmet.

Anförande nr 80

A n n - K a t r i n Å s l u n d (fp): Ordförande, fullmäktige! Vi tycker att det är bra att det blir ett nytt program – om det tror jag att vi alla är eniga. Det var inte så alldeles självklart från början, för socialtjänstförvaltningen hade tyckt att det behövdes inget program längre utan det här kunde man få in i den ordinarie verksamheten. Därför är det bra att vi är eniga över partigränserna att det faktiskt behövs ett program.

Vi är eniga om mycket, men jag skulle vilja rikta en fråga till majoriteten. Det är ju så att vi hade en reservation. Trafficking är, som Margareta Olofsson säger, ett problem som inte bara finns i Stockholm utan det är också ett internationellt och ett nationellt problem. Men det finns en liten del som ändå berör Stockholm, och det är vad vi gör med dem som upptäcks här och som tidigare har kastats ut ur landet. Enligt Anhörigkommitténs förslag ska man ha möjlighet att få stanna kvar. Men det förslaget behandlas först nästa vecka. Man trodde att det skulle ha behandlats tidigare, så att det skulle ha trätt i kraft redan den 1 juli förra året. Nu blev det inte så, utan under tiden har de här flickorna – för det är ju oftast flickor det gäller – fortsatt att åka ut.

Tills det här träder i kraft och tills det försök som du har ansökt om kommer i gång, kommer de här flickorna att få vara kvar? Det tycker jag är viktigt.

Jag har också en annan fråga. Vi har lite andra saker i vår reservation, som handlar bland annat om ekonomiskt bistånd. Flera har pekat på att detta är ett problem, för i stadsdelsnämnderna känner inte alltid biståndshandläggarna för socialbidrag till det problem som finns med prostituerade. Det gör att de inte riktigt är bekanta med de

kunskaper som finns och inte känner till vilken vård som finns. De prostituerade tycker också att det känns jobbigt att ha den kontakten. Det är en av de delar som vi föreslår att man ska titta på. En annan är att det är viktigt med dokumentation för att föra kunskap om det här området vidare.

Då är min fråga i den delen: Kommer ni att beakta de synpunkter som vi hade i vår reservation? I övrigt är vi ju ganska eniga. Det vore bra om man kunde ta med dem också.

Anförande nr 81

Borgarrådet O l o f s s o n (v): Jag har tidigare svarat Ann-Katrin Åslund om de här kvinnorna att de hittills har fått stanna kvar tills rättegången har varit och att det är ett stort problem. En del behöver vara kvar här längre, eller slussas till ett tredje land därför att de varken kan vara kvar här eller åka tillbaka till sitt hemland, tyvärr. Hittills har de alltså fått vara kvar. Socialtjänstförvaltningen har också ett uppdrag att se till att vi kan få ett boende för offren för människohandeln, som ju kan vara både kvinnor och män i och för sig. Det jobbar man naturligtvis vidare på.

Något svar om vi får bli pilotkommun har vi tyvärr inte fått ännu, även om jag har stött på.

Beträffande dina andra frågor tror jag att om man läser *mina synpunkter* så ser man att jag även har vägt in ekonomiskt bistånd. Den enda punkt som kanske skiljer oss något åt är om dokumentation, och det får vi väl återkomma om. Det viktigaste som man trycker på är ändå att det måste finnas en kunskap, som i dag inte alltid finns ute på socialtjänsten.

Anförande nr 82

D e s i r é e P e t h r u s E n g s t r ö m (kd): Ordförande, ledamöter! Det här är som sagt ett åtgärdsprogram som antogs 2001 under den borgerliga ledningen, och nu ska det revideras. Vi ska ge ett uppdrag åt socialtjänsten att vidareutveckla detta.

Fortfarande är det ju viktigt att kunskapen i staden ökar på det här området. De som vill sluta prostituera sig kan i dag inte få tillräckligt med hjälp och stöd i staden, och framför allt gäller detta det som vi har lyft fram om det ekonomiska biståndet. Därför behövs det en ökad information till och kunskap hos framför allt socialtjänstpersonalen.

Internet har vi också nämnt i vår reservation. Människohandeln, som man väl skulle kunna kalla prostitutionen, via Internet ökar ju, och det gäller att hitta sätt att arbeta med att komma åt den prostitution som sprids via Internet. Där behövs det förmodligen både lagstiftning centralt ifrån, kanske med förbud mot handel på Nätet som ju är en form av människohandel, och att vi kan ge bättre stöd till de kvinnor som faktiskt vill komma ifrån sin prostitution.

Det handlar också väldigt mycket om attityder och värderingar. Sexualiseringen av kvinnokroppen i reklam, media och på Internet minskar inte, tyvärr, utan snarare

ökar. Det krävs därför att vi fortsätter diskussionen om hur vi värderar människan, människokroppen, kvinnans kropp och kvinnans rätt till sitt eget liv.

Devalvering av kvinnors liv och hälsa kan aldrig accepteras. Vi kan därför inte heller acceptera att handel med kvinnokroppar sker. Trafficking är någonting som vi har lyft fram i vår reservation. De kvinnor som trots att vi har en ganska bra lagstiftning hamnar i Sverige måste få hjälp att komma ur traffickingsituationen.

Det handlar också mycket om elevvård och hjälp och stöd i skolan, tror jag, bland elevvårdspersonalen som ju har nämnts och lyfts i medierna senaste tiden, att vi har en duktig personal som kan de här frågorna. Inte minst viktigt är att vi jobbar bra med samverkan med andra instanser som polis, skola, landsting med flera.

På olika sätt behöver vi jobba både med attityder men också med lagstiftning och med stöd av olika slag – men framför allt information. Det som vi kan lyfta i socialtjänstnämnden är ju information till socialtjänstpersonalen, där det tyvärr brister väldigt mycket i dag.

Jag hoppas att borgarrådet kommer att fortsätta lyfta frågan om trafficking, frågan om hur vi ska komma åt den prostitution som sprids via Internet, mediernas roll och också information och attityder.

Anförande nr 83

Borgarrådet O l o f s s o n (v): Min replik ska bli kort, eftersom jag har noterat att vi alla har lyft upp både trafficking, Internet och de övriga frågor som du tog upp. I själva programmet har socialtjänstförvaltningen också lyft upp det här om kunskapen som ett av inriktningsmålen, mål nummer 4.

Anförande nr 84

P e t e r L u n d é n W e l d e n (m): Herr ordförande, fullmäktige! Egentligen är det ett misslyckande att vi inte är ense i denna fråga. Egentligen är det ett misslyckande att majoriteten, utifrån något för mig fullständigt ofattbart synsätt, väljer att inte lyssna på vad vi från den borgerliga oppositionen har att säga. Ann-Katrin Åslund från Folkpartiet och Desirée Pethrus Engström från Kristdemokraterna har tagit upp trafficking. Låt mig då få tala om sexköp på Internet.

Jag var för några dagar sedan hos Rädda Barnen. För många i Stockholm handlar prostitution om köp av kvinnor, kanske inte längre så mycket på Malmskillnadsgatan eftersom det har blivit olagligt och den formen av handel har försvunnit. Men det har inte försvunnit helt. Tvärtom, alla inofficiella beräkningar visar att sexköp, det vill säga där en man eller en kvinna köper sexuella tjänster av en annan person, ökar i Sverige. Det är i dag inte framför allt bland kvinnor som prostitutionen ökar, enligt Rädda Barnen, utan bland yngre – alltså bland dem som fortfarande går i skolan.

Jag, som har börjat komma till åldern och inte är så datakunnig, har lärt mig att det finns någonting som heter Lunarstorm, Sylvester, QX – ja, till och med på Aftonbladets nätsida finns det sajter där ungdomar ”söker generös äldre”. Jag har själv som ordförande i socialdelegationen på Östermalm omhändertagit två barn för

att de har sålt sig för att köpa kläder, 14 och 15 år! Det här är den situation vi har. Enligt Rädda Barnen är det ett stort antal skolungdomar i Stockholms stad som i dag prostituerar sig via Internet.

För socialtjänsten är detta ett polisiärt problem. Den som köper sexuella tjänster av en minderårig begår ju ett brott. Polisen har lagt ned sin Internetspaning, man hade inga resurser kvar. Man hade två tjänster; i dag är det noll.

Vad vi i Stockholm kan göra är att hänvisa till att vi tror att det pågår Internetspaning i Göteborg, men vi har inte det. Det är det som är så bekymmersamt, och det är därför jag tar upp detta. Det är så pass allvarligt. Men majoriteten tycker att vi går lite för långt i detta att vi måste ha dokumentation och kunskap i dessa frågor.

Jag tycker att prostitution av en minderårig är ett socialt problem. Jag tycker att staden inte kan skjuta detta på polisen, utan vi måste ta detta allvarligt. Vi måste satsa resurser så att vi dagligdags kan följa upp dessa Internetsajter där ungdomar "söker generös äldre" för att tjäna pengar. Det är vårt ansvar!

Det är därför, Margareta Olofsson och majoriteten, vi borde bifalla den borgerliga reservationen i kommunstyrelsen, som jag yrkar bifall till.

Anförande nr 85

Borgarrådet O l o f s s o n (v): Ordförande, fullmäktige! Då skulle jag vilja börja med att rekommendera Peter Lundén Welden att läsa stycke fyra under *mina synpunkter*, som börjar: "Prostitution via Internet har ökat." Där står nämligen just det som du säger. Vi är egentligen inte oeniga om någonting, och det hade varit trevligt för det samarbetet, tycker jag.

Jag har verkligen försökt lyssna in och tycker det är viktigt att alla sex partier är eniga, så gott det går, om att ta fram ett nytt, reviderat socialt program för att jobba med de här frågorna. De är svårfångade, svåra att komma fram till och ibland också svåra att åtgärda och få någonting varaktigt gjort för både de människor som utsätts för trafficking och de människor som prostituerar sig men som vill komma tillbaka till ett annat liv. Hur ska vi förhindra att unga människor prostituerar sig via Internet?

Anförande nr 86

P e t e r L u n d é n W e l d e n (m): Ja, Margareta Olofsson, det har vi nog sagt alla tre. Vi är väldigt eniga i vår syn på prostitution. Det är därför jag, just i frågorna om trafficking och sexköp på Internet, faktiskt känner mig lite besviken. De sociala myndigheter i Stockholm som jag har pratat med i stadsdelsnämnder och på socialtjänstförvaltningen tycker att sexköp på Internet är en fråga för polisen – och polisen har noll i resurser. Man har i dag inte någon Internetspaning.

Därför tycker jag att det är en fråga för oss att ta upp i detta program som ska revideras. Jag tycker att vi är mer offensiva än ni, och det är det jag vill säga. Jag tvekar inte en sekund om att du, Margareta Olofsson, också brinner för dessa frågor, men jag skulle vilja se lite mera jäklar anamma!

Anförande nr 87

C h r i s t e r Ö h g r e n (mp): Jaha! Då får väl jag stå för det där jävlaranammat.

Jag blir faktiskt lite förvånad över vad Peter säger. Det förslag som togs i socialtjänstnämnden var samma förslag som Miljöpartiet lade, och där står det: Förvaltningsledningen får i uppdrag att återkomma med förslag hur man kan intensifiera arbetet mot prostitution på Internet.

Jag förstår inte vad det skulle betyda som är annorlunda mot det som Peter Lundén Welden skriver i sin reservation. Jag har nämligen studerat den lite grann. Det du säger är i princip samma sak. Kanske var det det som gjorde att ni också anslöt er till det förslag som vi lade i socialtjänstnämnden? Jag kan inte se att det finns några som helst skillnader.

Dessutom finns det möjlighet att reagera när socialtjänsten så småningom återkommer med sitt förslag.

Jag kan säga till Peter Lundén Welden att jag gärna intensifierar det arbetet, tillsammans med bland andra dig.

Anförande nr 88

P e t e r L u n d é n W e l d e n (m): Det låter bra, Christer Öhgren. Men tydligen inte tillräckligt mycket för att gå på den borgerliga reservationen i kommunstyrelsen.

Anförande nr 89

M o n i k a L i n d h (s): Ordförande, ledamöter! Ja, det här har tagit tid. 1999 var det sociala programmet klart, men det antogs inte förrän efter två år av fullmäktige. Det skulle revideras varje år, men någon sådan revidering har inte skett. Nu är det 2004, och då är det hög tid att vi får ett reviderat program, men också ett förbättrat, utvidgat och moderniserat program utifrån de nya förutsättningar som gäller för de kvinnor som är utsatta för trafficking, de barn som prostituerar sig på Internet och alla de andra unga, män och kvinnor som prostituerar sig.

Det är glädjande att vi nu har fyra viktiga inriktningsmål att arbeta med, som är tydliga och anpassade till det jobb som behöver göras i hela staden och i stadsdelsnämnderna. Under *mina synpunkter* lyfter borgarrådet även upp de fem sex andra inriktningar som ett sådant här reviderat program skulle behöva ha, och jag vill gärna peka på dem.

Det första handlar om det förebyggande arbetet hos socialtjänstnämnd, utbildningsnämnd och stadsdelsnämnder, skola och elevvård för att komma åt prostitution och en diskussion om sexuell utsatthet också i de yngre grupperna.

Det andra är de förebyggande insatser som ska lyfta upp sambandet mellan å ena sidan prostitution och å andra sidan drogmissbruk, människohandel, vapenhandel och allt vad det kan vara. Sådana samband behöver uppmärksammas i ett nytt program.

Det tredje är samarbetet mellan olika nämnder och förvaltningar och yttre samarbetspartner.

Den fjärde punkten handlar om att motivera. Motivationsarbetet måste ges ökad tyngd och kunskapsbaseras ute i våra stadsdelar.

Det femte är vikten av en alternativ försörjning, där försörjningsstödet är mycket viktigt och att man har en ny syn på behovet av långsiktigt stöd men också insikt om våra enormt begränsade kunskaper.

Det här är ett upplyftande anslag, som kräver var man och kvinna i det här arbetet. Det ska bli intressant att följa fortsättningen på jobbet, så att vi får ett socialt program mot prostitution som också är verkningsfyllt i det vardagliga sociala arbetet.

Anförande nr 90

C h r i s t e r Ö h g r e n (mp): Herr ordförande! Vi måste nog reda ut det här med vem som egentligen sade vad och vem som gjorde vad.

När det gäller den fråga där vi skulle ha så oerhört olika förslag, gör jag så att jag tittar på den så kallade skarpa reservationen som borgerligheten har skrivit. Där hänvisar man till att man i Göteborg gör ett mycket bättre jobb, att man bör titta på Internet och att man bör arbeta med ungdomars situation. Då förväntar jag mig att det ska finnas en att-sats som tar upp prostitution på Internet – men se det finns det inte! Där står det bara att uppföljningen av det sociala programmet för att minska prostitutionen ska godkännas, och det står att stadens sociala program för att minska prostitutionen ska kvarstå och förnyas ”enligt vad som nedan anföras” – men ni anför ju ingenting annat än vad vi nyss har sagt och vad som står i Margareta Olofssons *mina synpunkter*! Ni har inte ens en att-sats om den frågan, utan den att-satsen kommer i själva verket ifrån oss!

Jag skulle gärna vilja veta på vilket sätt du vill bemöta den här frågan mer offensivt än vi. För om jag får veta det, kanske jag kan stödja ett sådant förslag. Du har ju inga sådana förslag!

Anförande nr 91

P e t e r L u n d é n W e l d e n (m): Ordförande! Jag tror borgarrådet Nilsson använde uttrycket ”anfall är bästa försvar” mot borgarrådet Söderlund, och det känns lite grann som att Christer Öhgren lyssnade på det örat.

I Stockholm i dag har vi *ingen* fungerande spaning över dem som ägnar sig åt sexköp på Internet. Detta tycker tydligen majoriteten är bra, så pass bra att man nöjer sig med att ge socialtjänstförvaltningen i uppdrag att utreda möjligheten att i någon framtid komma åt det.

Men just i dag, just nu, är det ungefär 8 000 ungdomar i Sverige – alla är tack och lov inte från Stockholm – inkopplade på Lunarstorm. Jag vet inte hur många av dem som är inblandade, men det finns där enligt Rädda Barnen, i detta ögonblick, troligtvis en ung människa som försöker tjäna pengar genom att sälja sin kropp. Då

tycker vi att det inte räcker att hänvisa till att Göteborg tittar på Internet, utan vi tycker faktiskt att även Stockholm, som i dag helt saknar detta, borde göra någonting nu.

Anförande nr 92

C h r i s t e r Ö h g r e n (mp): Men det är ju just vad det står! Jag förstår inte skillnaden.

Om det står att man ska få i uppdrag att komma tillbaka med ett förslag på hur man ska kunna göra detta, måste väl det vara bättre än att skriva någonting vagt om att Göteborg har ett bättre arbete, som ni har skrivit? Det måste väl ändå vara så att en att-sats i frågan är starkare än en vad skrivning som ni har?

I sak har jag inte någonting emot det du säger, det är ju det som vi har tagit. Det ska ske en förändring, det ska komma tillbaka till oss och vi ska få tillfälle att diskutera det på ett bra sätt.

För det är väl ändå inte så att du bara vill göra det för att kunna säga att du gör det, du vill väl också att arbetet ska bli bra?

Du har inte bett att de ska komma tillbaka med någonting över huvud taget. Det tycker jag att du ska göra, i likhet med mig. Vi ska diskutera frågan igen, och det ges du tillfälle att göra – tacka mig!

Anförande nr 93

P e t e r L u n d é n W e l d e n (m): Christer, jag vet att du inte heller är nöjd med situationen. Det är därför jag konstaterar den totala tystnaden från de andra partierna.

Bekymret är att vi tycker att det inte är tillräckligt att bara göra en utredning och se vad man ska göra för att få en spaning på Internet. I vår reservation har vi skrivit att det är oacceptabelt att vi saknar den kunskapen och den beredskapen och att de sociala delegationerna inte tycker att det är deras ansvar utan att detta är ett polisiärt ansvar.

Det är lite grann som hönan och ägget. När vi talar om minderåriga barn, är det en polisiär fråga att ägna sig åt spaning på Internet, eller är det en fråga för oss som kommun med ett socialt ansvar för våra medborgare att se till att våra socialtjänstemän har kompetens att spana på Internet? Jag är övertygad om att du har samma goda vilja som jag, men jag tycker inte att det räcker när socialtjänstförvaltningen säger att detta är en polisiär fråga.

Anförande nr 94

C h r i s t e r Ö h g r e n (mp): Men det är ju så att vi av just den anledningen skrev denna att-sats, som du också var med om att ta, som på så sätt undanröjer det. Det är ett sätt att fatta ett annat beslut.

Jag förstår fortfarande inte problemet. När jag läser det som ni har skrivit här, ser jag ingenting som är konkret. Vill du i så fall tala om för mig vad du konkret vill uträtta? Vad vill du göra?

Anförande nr 95

Borgarrådet O l o f s s o n (v): Ordförande, fullmäktige! Det här verkar bli en höna av ingenting eller som att koka soppa på en spik.

För att läsa innantill från stycke fyra under *mina synpunkter*, är det så här: "Socialtjänstnämnden har därför gett förvaltningen i uppdrag att ta fram förslag om hur man kan intensifiera arbetet mot prostitutionen på Internet."

Det ni har gjort, Peter, är att lyfta er reservation som ni lade i socialtjänstnämnden kanske utan att orka läsa mina synpunkter. Du står faktiskt och diskuterar om någonting som förvaltningen hade lagt fram, som vi inte ville ha och som därför alla partier anslöt sig till. Sedan har ni också skrivit in det. Men det står ingenting annat i er reservation, utan det ni säger är: "Staden bör snarast *se över* möjligheten att arbeta mot denna form av prostitution i likhet med det jobb som i dag sker i Göteborg."

Vad är det för jävlar anamma i det?

Anförande nr 96

P e t e r L u n d é n W e l d e n (m): Ånyo, kära socialborgarråd, ber jag att få konstatera att efter de diskussioner vi hade om detta i socialtjänstnämnden har inte någonting hänt. Med tanke på den lagstiftning vi har i Sverige, som kriminaliserar sexköp, anser de sociala att detta är en polisiär fråga. Det är just det som jag tycker är bekymmersamt.

Jag hade säkert gärna kunnat stärka den där att-satsen, och jag beklagar att jag inte gjorde det. Så är tyvärr det läge vi har i dag.

Anförande nr 97

Borgarrådet O l o f s s o n (v): Vi ger socialtjänsten det uppdraget, Peter. Det gör ni också, i och med att ni stödde den att-satsen i nämnden. Men i er egen reservation ger ni inget annat uppdrag, när ärendet är i fullmäktige. Det tycker jag ska stå klart för hela fullmäktige och alla som lyssnar på debatten.

Anförande nr 98

C h r i s t e r Ö h g r e n (mp): Jag tänkte egentligen säga samma sak.

Om du nu säger att du är så mycket duktigare, får du väl bevisa det. Jag ser ingen annan skrivning hos dig. Jag vill att du talar om för mig på vilken punkt du vill ha en förbättring, så kan vi väl diskutera det.

§ 22 Barnens ljudmiljö - kartläggning av åtta förskolor i Stockholm. Projektrapport från miljöförvaltningen (utl. 2004:24)

Anförande nr 99

Borgarrådet G u n n a r s s o n (mp): Jag ska tala om en liten men viktig undersökning som miljö- och hälsoskyddsförvaltningen har gjort. Det är en begränsad undersökning om buller på åtta förskolor. Trots sin litenhet ger kartläggningen en viktig fingervisning om hur det är i våra barnmiljöer i dag. Det är viktigt att fullmäktige får vetskap om det här. Man kanske kan tycka att den beslutsattsats vi har i dag är lite tandlös, men det handlar om att undersökningen är av ett sådant format att den normalt sett inte skulle ha redovisats till fullmäktige, men jag tyckte det var viktigt att få fram hur den miljö ser ut som barnen faktiskt vistas i.

Av mätresultaten i projektrapporten framgår det att några förskolor har en närmast konstant hög ljudnivå under dagen, vilket måste vara väldigt påfrestande för både barn och personal. I flera fall förekommer det under matraster, lunch och mellanmål, när barnen borde ha lugn och ro, och även under vila, en ljudnivå på 80 decibel A. Då ska man veta att arbetsmiljöbestämmelser för vuxna säger att man ska ha tillgång till hörselskydd vid 85 decibel A. Enligt Socialstyrelsens Allmänna råd *Buller inomhus och höga ljudnivåer* bedöms att det finns risk för temporär hörselnedsättning efter flera timmars exponering vid ungefär 75 decibel A. Där står också att barn utgör en särskild riskgrupp.

Vad jag för min del tycker är särskilt problematiskt är att det inte finns några arbetsmiljöbestämmelser för barn. För personalen finns det, men inte för barnen. Det är det som jag väldigt gärna vill komma åt med den här undersökningen. I miljö- och hälsoskyddsnämnden ges ett uppdrag att göra ytterligare fördjupade undersökningar kring barnens ljudmiljö i förskolorna.

Det är också så att det finns indikationer på diverse följdreaktioner, inte bara hörselnedsättning, utan man har nu sett att det är vanligt att man får tinnitus i tidig ålder om man utsätts för så här höga ljudnivåer. Det finns också stressrelaterade sjukdomar. Jag tycker att man måste se barnens ljudmiljö ur ett barnperspektiv, och också se på vad det kan finnas för fortsatta indikationer i framtiden. Det kan ju handla om att vi i onödan använder sjukvård eller förbrukar resurser i skolan, som vi inte hade behövt om vi hade hanterat barnens arbetsmiljö på ett riktigt sätt från början.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 100

E w a S a m u e l s s o n (kd): Ordförande, fullmäktige! Det är bra att den här undersökningen har genomförts, även om det är klart att den har alldeles för liten skala för att dra långtgående slutsatser. Men det är samtidigt så, som borgarrådet Gunnarsson skriver här, att lagstiftningen är sådan att barnen kommer i kläm mellan arbetsmiljölagstiftningen och miljöbalken.

Det jag reagerar på i de skrivningar som finns här är att man ska avvakta och se om resultaten av liknande undersökningar och forskning inom området leder till att gränsvärden tas fram vad gäller buller i förskolor och skolor. Men vad gör man till dess? Ska vi offra alla de barn som lever i konstanta ljudnivåer som du nämner i ditt inledningsanförande? Barn är en utsatt grupp. Du tog också upp frågan om tinnitus. Redan i dag finns det undersökningar som visar att det som stadfästs tidigt ger skador för hela livet. Eftersom det är så att hörseln alltid är aktiv, även när vi sover, och det är ljud överallt, är det klart att om barnen i stora barngrupper ska ha detta runt sig hela tiden så undergräver det deras möjligheter att behålla en god hörsel genom livet.

Jag undrar varför man inte redan nu kan genomföra en så enkel åtgärd som att montera upp så kallade ljudöron på alla förskolor – de finns på en hel del förskolor redan i dag – som ger en fingervisning om att ljudnivån är för hög genom att örat skiftar färg.

Naturligtvis är det oerhört angeläget att också förskolebarnen omfattas av arbetsmiljölagen. Som du nämnde omfattas personalen, som vistas tillsammans med barnen i de höga ljudnivåerna. Det borde föranleda att gränsvärden snarast togs fram, så att det gick att åtgärda bullret på olika sätt.

Sedan ska vi inte glömma att barngruppernas storlek påverkar det hela, och det är oerhört viktigt att de verkligen minskas på det sätt som har sagts. I dag är det ju så att många barn inte får plats.

Anförande nr 101

Borgarrådet Gunnarsson (mp): Jag tycker det är en väldigt bra idé att hitta en indikator som gör att barnen själva skulle kunna se att de är uppe i alltför hög ljudnivå. Det är ju både pedagogiskt och intressant, så idén med ”ljudöron” ska jag ta med mig. Men nu är det ju inte jag som monterar in dem, utan som konsumentborgarråd är det just undersökningar jag kan föreslå. Sedan får man gå vidare med de praktiska åtgärderna ute i barnmiljöerna på annat sätt.

Jag konstaterar att den här lilla undersökningen, på åtta förskolor, är så pass viktig att vi från miljö- och hälsoskyddsförvaltningens sida har gått vidare till Socialstyrelsen med den. Den är så viktig att det också behövs pengar för att göra en ordentlig undersökning – kanske inte bara i Stockholm. Det här är ett angeläget problem för Sverige i sin helhet.

Anförande nr 102

Ewa Samuelsson (kd): Jag hade förmånen att för något år sedan vara med på en konferens tillsammans med staden och länsstyrelsen, under namnet Öronfrid, där man just tog upp att tinnitus ökar så oerhört i vårt samhälle och att man tror att grunden läggs väldigt tidigt.

Jag vet att det inte är du som bestämmer om ”ljudöronen”, men jag antar att ni i majoriteten pratar med varandra ibland.

Anförande nr 103

I n g e r S t a r k (v): Ordförande, fullmäktige! Ja, Ewa, jag kan faktiskt garantera att vi pratar med varandra.

Jag tycker också att förslaget om "ljudöron" är bra. Det här är en viktig fråga. Jag jobbade själv på dagis för 15 år sedan, och redan då var ljudnivån oerhört hög, och det var ett stort problem. Naturligtvis måste vi gå vidare och undersöka fler förskolor, och "ljudöron" är någonting som man bör fundera över.

Från Vänsterpartiet lade Jean Anderson en motion den 11 december 2000 om förebyggande av hörselskador på barn inom barnomsorgen, och i de att-satserna står det bland annat om att kommunen bör mäta ljudnivån på alla förskolor, att barn och personal testas för tinnitus, att kommunen ordnar en informationskampanj om riskerna och orsakerna till hörselskada, som riktas till både personal och föräldrar, att åtgärder vidtas för att sänka ljudnivån i alla lokaler inom barnomsorgen samt att barngrupperna återanpassas till den storlek som barnomsorgslokalerna var byggda för. Detta är också en viktig fråga, och inom majoriteten arbetar vi just med att barngrupperna verkligen minskar. Det är naturligtvis en förutsättning för att ljudnivån ska gå ned till i alla fall något så när rimliga nivåer.

Jag hoppas att den motionen snart kommer att behandlas och förhoppningsvis bifallas, och då kan vi ju återkomma till den här frågan. Den är viktig att diskutera.

Avslutningsvis: Naturligtvis ska barnen omfattas av arbetsmiljölagen. Det borde vara självklart, så det får vi arbeta för.

Anförande nr 104

Borgarrådet G u n n a r s s o n (mp): Jag ska inte förlänga debatten så mycket, men jag tycker ändå att rapporten förtjänar att vi tittar på vad det är vi har att göra med när vi pratar om barns arbetsmiljö. Då är det inte bara det kontinuerliga värdet på 75 decibel A som har betydelse, utan man har mätt upp momentana ljudnivåer till så höga värden som 105 decibel A på alla de här daghemmen, alla under lek. Men också under vilan uppmättes väldigt höga nivåer, nästan upp till 100 decibel A.

Detta är prekärt, och det är mycket viktigt att göra någonting åt det. Det kanske inte alltid bara har med storleken att göra, utan också med lokalens utformning.

§ 24 Motion om införande av biogasdrivna sjöbussar (2002:52) (utl. 2004:6)

Anförande nr 105

E w a S a m u e l s s o n (kd): Ordförande, fullmäktige! Det här är en fråga som jag känner måste lyftas, för jag undrar vad det egentligen är som händer med biogasdrivna sjöbussar. Det står i förslaget att det ska inledas samtal med SL, men i SL:s strategiska plan finns inte sjöbussar nämnda. När Kristdemokraterna ställde en direkt fråga i Regiontrafikkommittén hur det skulle gå och vad som hände, gick det inte att få något svar.

Hur långt har man kommit i det här projektet? Jag skulle vilja höra vad borgarrådet har att säga.

Anförande nr 106

P e r B o l u n d (mp): Fullmäktigeledamöter! Miljöpartiet stöder självfallet förslaget om biogasdrivna sjöbussar på Stockholms vatten. Vi ser det som ett sätt att avlasta kollektivtrafiken på land, och även att skapa nya förbindelser och binda ihop delar av staden som i dag har dåliga förbindelser med varandra. Vi ser det också som ett sätt att se till att nya områden som byggs får en god och fungerande kollektivtrafik. Det kan handla om Hammarby Sjöstad, men också Liljeholmen, Värtahamnen och så vidare.

I och med att Miljöpartiet kom med i majoriteten både här i Stockholms stad och i landstinget, drivs frågan hårt. Vi har med det i budgeten både i Stockholms stad och i landstinget, och jag vet att våra kolleger i landstinget arbetar hårt för att se till att förslaget går igenom och man börjar bedriva kollektivtrafik på vatten.

Jag är full av förhoppning om att det här projektet kommer att gå igenom under mandatperioden. Som vi vet har projektet drivits under en ganska lång tid med LIP-pengar och man har tagit fram ett bra koncept, som jag tror kan fungera alldeles strålande.

När det här går igenom och vi får ett system med biogasbaserade sjöbussar, så kommer det också att lyfta Stockholms miljöprofil och bli ännu ett konkret exempel på att den här majoriteten, både i Stockholms stad och i landstinget, driver frågan om alternativa drivmedel och fungerande kollektivtrafik hårt.

Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 107

E w a S a m u e l s s o n (kd): Jag stöder också talet om sjöbussar, det är ett välkommet inslag i stadsbilden. Precis som du säger, Per, kan det säkert påverka situationen när det gäller kollektivtrafiken. Det är därför som jag känner extra stor oro. Jag har läst budgeten och vet att det står där – men det räcker ju inte att det bara står där. Kan du konkret berätta vad det är som händer, så att man kan känna att man

kan bocka av i kanten att det faktiskt är på rätt väg och inte bara står vackra ord i en budget?

Anförande nr 108

P e r B o l u n d (mp): Jag har själv pratat med vår representant i SL:s styrelse, Gertrud Brorsson, om den här frågan och vet att hon är väldigt engagerad i projektet och driver det hårt. Hon har sett till att SL ska utreda frågan vidare och se om det inte går att hitta ett sätt att köra den här trafiken i SL:s regi. Så jag har ingen oro alls över att projektet inte kommer att genomföras eller att det försenas. Det är på väg!

Anförande nr 109

Borgarrådet M o g e r t (s): Ordförande, fullmäktige! Jag får väl börja med att säga att det är glädjande att vi är överens om att det huvudsakligen är landstingets uppgift att bedriva kollektivtrafik, även kollektivtrafik till sjöss.

Mig veterligt är det så att SL bedriver ett utredningsarbete, som ska vara klart nästa år, kring den här typen av frågor.

Det ska väl tilläggas att landstingets ekonomi är ganska kärv och att man har problem. Utan att gå in på hur och varför, vet vi alla att det är så.

Jag har förstått att det, precis som Per säger, bedrivs ett positivt arbete. SL strävar, om jag har förstått det rätt, efter att ändra sin ändamålsparagraf. I dag säger den att man ska bedriva kollektivtrafik på land. Det tyder på att någonting kommer att komma ut ur detta.

Anförande nr 110

E w a S a m u e l s s o n (kd): Det är riktigt att SL driver kollektivtrafiken. Men vi har ju också ett ansvar i staden att se till att det finns planarbete för bryggor och för marknadsföring av projektet så att det kan komma i gång. Där ligger ansvaret på oss.

Jag vet att det i landstinget finns ett stort frågetecken om vad som egentligen sker. Kristdemokraterna kommer vid landstingsfullmäktige i morgon att lämna in en interpellation där man ber trafiklandstingsrådet om en redogörelse – hittills har man inte fått veta någonting om vad som händer – så att man vet vilka eventuella medel man kan söka för att projektet ska kunna drivas vidare.

Anförande nr 111

Borgarrådet G u n n a r s s o n (mp): Jag vill bara säga att under förra mandatperioden var det faktiskt vi som drev det här allra mest och försökte skjutsa på projektet. Då hade faktiskt den borgerliga majoriteten kunnat få igenom det. Det fanns ju en positiv inställning till sjöbussprojektet även från den dåvarande borgerliga majoriteten, men av någon lustig anledning gick det inte ända fram då. Det har gjort att vi har missat en mängd viktiga möjligheter till finansiering, bland annat EU-bidrag. Jag vet att man nu söker sådana, för just biogasprojekt kan man

nämligen få bidrag till, men man har alltså missat en omgång. Det krävs ytterligare diskussioner med de andra kommuner som är inblandade.

Sedan är det ju så att det finns en beräkning kring hur långt vår biogas ska räcka. Jag kan garantera att det inte kommer att bli någon brist på biogas under den här tiden, utan det kommer att finnas.

Borgarrådet Mogert får kanske svara för hurdant det är med Hamnens inställning till tilläggsplatser. Jag vet att det också har funnits en överenskommelse om det.

*§ 25 Motion om en mer medveten satsning på att stärka elevers självtillit (2002:25)
(utl. 2004:7)*

Anförande nr 112

B e r i t K r u s e (s): Ordförande, fullmäktige! Den här motionen föreslår att det ska bli obligatoriskt för alla skolor att ägna mer tid åt ett medvetet arbete med känslor, jagförstärkande övningar, respekt för andra och konfliktlösning. Det är naturligtvis viktiga frågor som tas upp.

I skolans läroplan står att arbetet med värdegrunden ska vara framträdande, och därmed har skolan redan en viktig roll när det gäller elevernas personliga utveckling. Skolorna arbetar redan i dag medvetet med målen om att främja jämställdheten, stödja för att utveckla självtilliten, stärka självkänslan, respekt för olikheter, känna empati och att inte kränka andra.

Under 2004 kommer fullmäktige att anta en ny skolplan. Ett av de högt prioriterade områdena kommer att vara just elevernas hälsa.

De generella strävansmålen i läroplanen omfattar de frågor som motionären lyfter fram. Det är därmed obligatoriskt för skolorna att arbeta med dessa. Varje skola har alltså redan i uppdrag att planera, genomföra och utvärdera sin verksamhet på ett sådant sätt att läroplanens mål uppnås. Stadens skolinspektörer fyller naturligtvis också här en viktig funktion i arbetet med att granska skolorna och följa upp att läroplanen följs.

Därmed yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 113

E m i l i a H a g b e r g (mp): Fullmäktige! Ordförande! I den läroplan som gäller, som har gällt i ungefär tio år, finns det tydligt skrivet att bredvid de så kallade uppnåendemålen finns ett antal strävandemål, som handlar om elevernas personliga utveckling. Det finns skrivningar om att skolan ska bidra till elevernas harmoniska utveckling, att skolan ska sträva efter att varje elev utvecklar sin tillit till sin egen förmåga, känner trygghet och lär sig ta hänsyn och visa respekt i samspelet med andra, och så vidare i den stilen.

De här målen är en viktig del av skolans uppdrag att vara med och rusta unga människor för livet. Men de är också en viktig del för att främja kunskapsutvecklingen i andra ämnen i skolan. Det krävs självtillit, att man känner trygghet och att man har utvecklat sitt eget lärande för att kunna lära sig och för att kritiskt kunna värdera information, väga argument och ta ställning.

De här strävansmålen är också viktiga i arbetet att motverka trakasserier, mobbning och få eleverna att må bra i skolan. Det är genom ett systematiskt arbete med att visa hänsyn och respekt som vi kan motverka den typen av problem i skolan.

Strävansmålen kan upplevas som otydliga – de är svårare att mäta, och kanske prioriteras de bort ibland. Det kan också vara svårt att veta hur man ska göra. Det finns ett projekt som några skolor i Stockholm har deltagit i för att utveckla metoderna på det här området, det så kallade LISA-projektet, där man har jobbat med två metoder, Charlie-metoden och Komet-metoden, som jag inte hinner berätta om här för att tiden börjar ta slut.

Mot den här bakgrunden tycker jag i alla fall att det är positivt att vi från politiskt håll nu så tydligt visar att skolorna måste arbeta mer med de här frågorna. Med det yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag.

§ 26 Motion om miljöcertifiering av Stockholms stad (2002:9) (utl. 2004:13)

Anförande nr 114

Borgarrådet O l o f s s o n (v): Ordförande, fullmäktige! Jag tackar för svaret på motionen. Jag vill bara berätta lite grann om bakgrunden till motionen. Den kom till på den tiden när vi levde i ett programlöst tillstånd här i Stockholm, för det togs aldrig fram något miljöprogram under förra mandatperioden. Samtidigt hade vi en ambition att vara bäst på miljöfrågor, vi ville jämföras med andra städer – fast vi inte hade något program.

Nu har vi ett miljöprogram. Det togs fram av den nya majoriteten. Därför yrkar jag inte bifall till min motion utan nöjer mig med det svar som borgarrådet har givit, att man ska utreda möjligheterna för en fristående miljörevision.

Jag tycker ändå det är viktigt och hoppas att man vid den utredningen kommer fram till en sådan möjlighet. Gör man inte det, har man inte samma mått som i andra städer, så kan man inte riktigt göra de jämförelser som jag är ute efter, som visar på vår kompetens och hur duktiga vi kan vara här i Stockholm. Det är ett sätt att jämföra sig med andra för att ta reda på: Gör vi det som är rätt? När vi målen? Kommer vi någon vart på vägen?

Men i dagsläget har jag alltså inget annat yrkande än bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 115

Borgarrådet G u n n a r s s o n (mp): Ordförande, ledamöter! Jag begärde inte ordet för att debattera med Margareta Olofsson, snarare tvärtom. Jag skulle faktiskt önska att vi hade kunnat ta ytterligare ett steg längre i den riktning som Margaretas motion visar. Det är en viktig motion. Den handlar ju om att vi ska ha en oberoende kontroll av hur långt vi kommer när de gäller miljöfrågorna.

Snart kommer vi i alla fall att vara tvungna att ta ställning till en tematisk storstadsstrategi, och där ingår bland annat ett system med en oberoende miljöredovisning eller revision. Det här är också någonting som vi har diskuterat tidigare, som vi i Miljöpartiet har motionerat om. Det är den vägen vi måste gå.

Därför tycker jag att oppositionens reservationer handlar om att baka in det här ännu mera i ILS-systemet – om någon händelsevis lyssnar, måste jag väl förklara att det är det integrerade ledningssystem som vi har för att leda vår verksamhet här i staden. Det är ju bra att vi har det integrerat, och vi kommer att arbeta mer och mer på det. Men den fristående miljörevisionen är ändå viktig för att kunna göra en *benchmarking* eller rangordna sig i förhållande till andra städers miljöarbete. Vi borde därför försöka hitta kriterier att göra det med, det räcker inte med de nyckeltal som staden själv vill ta fram utan här måste man arbeta vidare med generella nyckeltal så att man kan jämföra sig med andra städer.

Då är det i alla fall ett steg i rätt riktning att vi ger ett uppdrag om att utreda möjligheterna för en fristående miljörevision. Jag förstår verkligen inte oppositionens negativa inställning till detta!

Anförande nr 116

Björn Ljung (fp): Ordförande, kommunfullmäktigeledamöter, åhörare och andra lyssnande! Jag ska väl skingra dimmorna för miljöborgarrådet och försöka förklara hur vi ser på det här.

Det finns en likhet mellan miljöfrågorna och jämställdhetsfrågorna, och den är egentligen inte så svår att komma på: Om man ska nå framgång, så måste man integrera det naturligt i all verksamhet. Det är precis det som är gjort under den tid när vi förändrade detta, att det är integrerat i all verksamhet.

Jag tror att det kan vara bra att det går att göra punktvisa revisioner – nu talar jag alltså inte om ekonomiska revisioner utan sakrevisioner – till exempel miljörevisioner på vissa områden. Det är vad vi sysslar med i miljö- och hälsoskyddsnämnden, där vi bland annat utövar myndighetskontroll men förvaltningen gör också en del andra saker på nämndens och fullmäktiges uppdrag. Det är ett bättre sätt att arbeta.

Sett ur ett vidare perspektiv finns det förslag, som så småningom landar här, om väldigt omfattande miljöprogram och miljöövervakningssystem, som ser ut att bli huvudsaken för den här staden. Hur det än är, är miljön *en* del av Stockholms stad inte allting. Det är viktigt att ha med detta i den löpande verksamheten, men man kan inte ha det som något övergripande och allt överskuggande, som den nuvarande majoriteten tycks finna är alldeles utmärkt.

Det är anledningen, fru miljöborgarråd, till att vi anser att det är viktigt att miljöfrågorna får en fortsatt ställning som löpande i verksamheten.

Anförande nr 117

Borgarrådet Gunnarsson (mp): Ja, Björn Ljung, jämförelsen mellan miljön och jämställdheten är inte så dålig som man kan tro. Jag menar, det är ju inte så att vi har nått så väldigt långt när det gäller jämställdheten heller, och det beror väl just på att vi har integrerat den. För ”integrera” kan man sätta likhetstecken till ”gömma undan”. Genom att man har gjort så har vi till exempel inte 50 procent kvinnor i styrelser, och vi har inte lika lön, fast vi har hållit på ganska länge.

Därför tycker jag inte alls som Björn Ljung, utan jag tycker att vi ska hålla fram miljöfrågorna. Och vi ska göra det på ett förebyggande sätt, så att vi slipper kostnader i senare led. Tidigare i dag pratade vi om barnens ljudmiljö. Den lilla undersökningen kan vara en viktig nyckel för hur vi kan undvika framtida kostnader, både på dagis, i skolan och i sjukvården och hos föräldrar.

Det är väldigt viktigt att vi inte gömmer undan miljöfrågorna genom att kalla det integration!

Anförande nr 118

Björn Ljung (fp): I ett inledningsskede, när man ska strida för en sak, som våra vänner liberalerna gjorde vid förra sekelskiftet för sin rösträtt, då skulle man verkligen inte integrera jämställdhetsaspekten i allt annat. Men när vi kommit en bit på väg måste man, för att man ska nå framgång, se till att frågan genomsyrar all verksamhet. Jag menar att jämställdheten ska göra det. Jag är mycket förvånad över miljöborgarrådets uppfattning som tycks vara den motsatta, nämligen att jämställdheten inte ska genomsyra all verksamhet.

På samma sätt ska man göra på miljöpolitikens område: låta miljöpolitiken genomsyra all verksamhet i stället för att bryta ut den och göra en enskild del av den. På så sätt når man framgång. Då får den sin del och sin plats i all verksamhet. Det är svaret, fru miljöborgarråd.

Du kanske någon gång kan svara på hur det kommer sig att du inte vill att jämställdheten ska genomsyra all verksamhet.

Anförande nr 119

Borgarrådet Gunnarsson (mp): Jämställdheten hör egentligen inte till det här ärendet, så det kan vi kanske lämna till en annan debatt. Det är den jämförelse som Björn Ljung själv gör, att om man integrerar det i all verksamhet kommer det att lösa sig. Vi har inte sett att det har löst sig på åtminstone 80 år. Vi var senast i Europa med rösträtt. Vi blir väl senast med jämställdhet också, fast vi har kört det hårt under årens lopp.

Det jag blir orolig för är att vi ska bli efter när det gäller miljöpolitiken också, fast vi var först där med. Jag besökte Asien alldeles nyligen, och jag kan säga att där finns en väldig fart. Den farten har vi inte riktigt längre. Vi kanske har tröttnat på att det tar ganska lång tid att utveckla de här systemen och se till att man verkligen arbetar förebyggande. Miljöpolitik handlar om att inte spä på de problem man har samtidigt som man rättar till det som har blivit fel.

Anförande nr 120

Björn Ljung (fp): Fru borgarråd och alla ni andra! Ditt sista påstående är väl det första som du uttalat hittills från den här talarstolen som jag kan skriva under på, nämligen precis vad miljöpolitiken är till för. Den är till för att undanröja gamla problem och förebygga eventuella nya. Men man gör det i alla fall inte bättre genom att bryta ut den och använda den på ett enda sätt. Det måste vara någonting man använder ständigt och jämt. Vill man inte det är man ute på fel väg. Det är min bestämda uppfattning.

Vi skulle nå större framgång om vi gemensamt lät det genomsyra all verksamhet, precis som miljö- och hälsoskyddsnämnden brukar säga när de fattar beslut som jag själv inte ställer upp på, som går emot stadsbyggnadskontorets förslag. Låt det i stället genomsyra all verksamhet. Det är då vi når framgång.

Anförande nr 121

Borgarrådet G u n n a r s s o n (mp): Jag kan bara, liksom i miljö- och hälso-skyddsnämnden, konstatera att Björn Ljung inte har förstått något av miljöpolitiken.

§ 28 Motion om spår till östra Södermalm (2002:37) (utl. 2004:15)

Anförande nr 122

A n n M a r i E n g e l (v): Ordförande, fullmäktige! Jag vill säga att jag är glad över att borgarrådet delar motionärens uppfattning att kollektivtrafiken bör förstärkas på östra Södermalm. Öster om Götgatan, inom Katarina-Sofia stadsdelsnämnd, bor det nästan 40 000 personer och det saknas spårbunden trafik. Det finns ett bra bussnät. Men många gator är trånga och rymmer egentligen inte de nya, långa bussarna. Det blir stopp och problem. Linje 46 är till exempel väldigt turtät men ändå oerhört hårt belastad.

Det är angeläget med spårbunden trafik. På sikt hoppas vi förstås på en tunnelbana som ska stanna på vägen mellan Slussen och Hammarby Sjöstad och Nacka. Det är positivt att Nacka nu har ändrat inställning och tillstyrker. Både RUFS och Stockholmsberedningen har tillstyrkt. Det datum jag har sett är 2048, som var tänkbart.

Idén om att få en hållplats i samband med utbyggnaden av Tvärbanan är väldigt attraktiv. Det är ett vänsterpartiförslag. Nu avstyrker både gatu- och fastighetsnämnden, stadsbyggnadsnämnden och SL. Inför den samlade övermakten är det svårt att argumentera. De anser att det är tekniskt omöjligt, och då får man väl ge sig för det.

Jag vill yrka bifall till kommunstyrelsens förslag, men jag vill också vädja om en rask handläggning av frågan om en tunnelbanelinje till Katarina-Sofia.

*§ 30 Motion om funktionshindrade elevers rätt till skolgång på lika villkor (2002:58)
(utl. 2004:17)*

Anförande nr 123

A n n - M a r i e S t r ö m b e r g (v): Ordförande och fullmäktige! Jag vill tacka för svaret på min motion som jag tycker har blivit positivt behandlad. FN:s standardregler för funktionshindrade ska vara vägledande för staden. Det råder en bred enighet i staden, och vi har sagt det många gånger i samband med behandling av olika program. I enlighet därmed borde också alla skolor vara anpassade för barn med olika funktionsnedsättningar.

Tillgängligheten rymmer flera dimensioner. Det handlar om fysisk tillgänglighet men också om att funktionshindrade barn och ungdomar ska få de läromedel och de stöd som de behöver för att kunna följa med i undervisningen på samma villkor som sina kamrater.

Utgångspunkten för min motion, som jag skrev för ett par år sedan, var samtal med funktionshindrade elever. Det var speciellt några representanter från riksorganisationen Unga synskadade som var bekymrade över studielitteraturen. De som behövde anpassad studielitteratur fick den ofta för sent. Ibland hade hela första terminen gått innan man fick sina läromedel. Så ska det naturligtvis inte vara.

Med utgångspunkt från de samtalen skrev jag ned ett antal förslag på saker som jag tyckte borde utredas vidare. Jag kan nu konstatera att samtliga remissinstanser faktiskt har hållit med mig. Nu handlar det om att gå från ord till handling!

Jag inser fuller väl när det gäller att göra alla skolor i staden tillgängliga att det är ett arbete på mycket lång sikt. Många av skolorna i staden är äldre och inte tillgängliga. Men det är viktigt att vi vet hur man gör, så att det blir planmässighet i det hela. Egentligen tycker jag att alla undervisningslokaler i staden skulle vara tillgängliga för elever med olika funktionshinder. Det finns en utredning gjord, och vi vet var bristerna finns. Så får man sakta men säkert arbeta på att göra skolorna tillgängliga.

Alla har också hållit med mig om att anpassade läromedel ska finnas tillgängliga. Det är mycket en planeringssak. Vet man att det är funktionshindrade elever som behöver speciella läromedel eller speciell assistans måste man planera för det, så att allt finns tillgängligt och funkar redan från terminsstarten.

Jag har också fått medhåll om att handikappkunskaper ingår i lärarutbildningen och finns med i fortbildningen av stadens lärare. Jag har vunnit gehör för förslaget att stadens hemsidor dessutom ska handikappanpassas för synskadade.

Jag vill med dessa ord tacka för svaret på och behandlingen av min motion, som jag faktiskt betraktar som bifallen, i och med att alla har hållit med. Nu är det från ord till handling som gäller. Bifall till kommunstyrelsen!

Anförande nr 124

B e r i t K r u s e (s): Ordförande, fullmäktige! Jag kan instämma i det mesta som föregående talare sade. Det handlar om en motion som är viktig så till vida att alla har rätt att komma till skolan, alla ska ges samma möjligheter och få samma villkor. Motionären frågar sig om det finns förutsättningar för alla elever att ta till sig kunskaper i skolan. Det handlar såväl om den fysiska miljön som studieanpassade läromedel.

SISAB genomförde en inventering 1998 som ligger till grund för de anvisningar som vi har nu när vi bygger om, bygger nytt eller bygger till, som naturligtvis tar upp den här aspekten. På sikt ska de anvisningarna säkerställa att alla skolor är tillgängliga för alla.

När det gäller studieanpassade läromedel är det skolans ansvar att ta initiativ till att sådant finns tillgängligt. Vidare ska naturligtvis staden arbeta för att funktionshindrades behov belyses i lärarutbildningen. Det finns många delar som man kan jobba på för att förbättra för funktionshindrade i skolan. Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

§ 31 Motion om fler lektorer i gymnasieskolan (2003:6) (utl. 2004:18)

Anförande nr 125

B e r i t K r u s e (s): Ordförande, fullmäktige! Motionären Jan Björklund föreslår i sin motion att staden ska uttala att var sjätte gymnasielärare i teoretiska ämnen ska vara lektor år 2012. Kommunstyrelsens förslag betonar vikten av att en lärare ska ha goda ämneskunskaper men också en hög pedagogisk kompetens. Det är vad eleverna ofta påpekar. Det gäller också att läraren framför allt är intresserad av att undervisa.

Den pedagogiska kompetensen som är avgörande i en undervisningssituation behöver ej bli bra eller förbättras i och med att en lärare får en lektorsutbildning, som staden skulle bekosta. Det är däremot viktigt att utveckla samarbetet mellan gymnasiet och högskolorna, till exempel ge lärare möjlighet att tjänstgöra på båda utbildningsinstanserna. Detta är vad kommunstyrelsens förslag innehåller, och jag yrkar bifall till det.

Anförande nr 126

H e l e n J ä d e r l u n d E c k a r d t (fp): Ska vi få en bra skola i Stockholm så måste vi satsa på läraryrket. Vi vet att det kommer att bli svårt att rekrytera lärare framöver. Här behövs en hel del åtgärder. Vi behöver kunna ge lärarna högre löner. Men de behöver också fler karriärvägar för att vi över huvud taget ska kunna locka ungdomar och behålla de duktiga lärare vi har. Det behövs också framför allt för att kunna ge eleverna en bra kvalitet på undervisningen.

Vi tycker från liberalt håll att det är oerhört viktigt att vi satsar på ämneslärare, att man ska kunna vidareutbilda sig och gå på universitet. Det är väldigt bra och väl satsade pengar, just för att ge eleverna en bra undervisning och också ge lärarna fler utvecklingsmöjligheter. Det är helt avgörande för framtiden att kunna ge en bra skola.

Vi vänder oss emot att Socialdemokraterna nu vill avskaffa lektoraten inom skolan i Stockholm. Jag yrkar bifall till reservationen i kommunstyrelsen.

Anförande nr 127

I n g e r S t a r k (v): Ordförande, fullmäktige! Även Vänsterpartiet vill ta bort den här möjligheten med lektoraten. Vi instämmer helt i vad Berit sade förut. Det här är kostsamt. Det får ingen stor spridningseffekt. Det är inte speciellt många som får den här utbildningen. Det som är viktigt för att vi ska få en bra skola är naturligtvis att man har väl fungerande pedagogik. Naturligtvis är det också viktigt med ämneskunskaper, men det är jag säker på att ämneslärare på högstadiet har.

Det som är viktigt är att man kan kombinera ämneskunskaperna med en bra pedagogik, att eleverna får mera inflytande över sin situation i skolan och att man tillsammans lägger upp en bra undervisning. Lektorer är ingenting som ger oss detta, och därför yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 128

H e l e n J ä d e r l u n d E c k a r d t (fp): Det måste få kosta att ge eleverna en bra undervisning och att vi ser till att vi har behöriga lärare, lärare som kan utveckla sig och gå vidare inom sitt yrke. Det måste få kosta.

Det handlar både om att öka kvaliteten på undervisningen och att kunna ge lärarna fler karriärmöjligheter. Det är en långsiktig satsning och mycket väl investerade pengar.

Anförande nr 129

I n g e r S t a r k (v): Vi från majoritetens sida menar att det inte är väl investerade pengar. Självklart måste skolan få kosta. Det behövs naturligtvis ökade medel till skolan, det är ingen tvekan om det. Men vi menar att utbildning av flera lektorer inte är lösningen på skolans problem. Det är inte heller så vi får fler lärare till skolan.

Anförande nr 130

Borgarrådet S ö d e r l u n d (m): Där har Inger Stark alldeles fel. Det är inte sant som hon säger. Jag tycker också att det är tråkigt att skolborgarrådet inte är här när vi behandlar motionen. Det hade varit rimligt, om den ska behandlas nu. Det är tydligen så det ska vara.

Inger Stark har fel och fru Kruse har fel. Det är alldeles rätt med lektorat. Det är talande att de två personerna har varit uppe och återigen gjort sig till tolk för den trettioåriga traditionen som vi tyvärr har, att inte visa tillräcklig respekt och entusiasm, att inte möta det behov av kunskap som finns i skolan, att inte stimulera medarbetare i skolan att förkovra sig, utbilda sig, vidareutbilda sig och hitta karriärmöjligheter inom skolan.

Det är inte så att Stockholm står inför horder av medborgare som springer in på Lärarhögskolan och skolor och vill medverka i undervisningen. Stockholms problem är det rakt motsatta.

Herr ordförande! Lektoraten är ett led i att uppdatera, upphöja och skapa ett större intresse för läraryrket. Jag kan inte begripa varför inte hela den här salen kan stå bakom motionen. Den är fullkomligt självklar. Moderaterna har drivit frågan i över tio år. Det borde alla stå bakom, att vi ska hitta nya former för lärandet, former som gör att vi stimulerar medarbetarna att fortsätta i skolans värld, att vi också premierar dem även med lönen. Det sistnämnda är inte oväsentligt, även om jag har förstått att man på den andra kanten inte ser de behoven. Under vår tid vid makten i Stockholm höjde vi konsekvent läraryrkets löner, därför att vi ansåg att det var viktigt för rekryteringen och för att värdera medarbetarna inom skolan högt.

Det är talande att fru Kruse och Inger Stark inte alls begriper det här. Det har ni inte gjort på 30 år. Det är därför som skolan har problem och kommer att fortsätta ha problem. Jag vill starkt yrka bifall till motionen.

Anförande nr 131

I n g e r S t a r k (v): Jag vill starkt yrka bifall till kommunstyrelsens förslag.

Du pratar om att skolborgarrådet inte är här, Mikael Söderlund. Berit Kruse har på ett alldeles utmärkt sätt fyllt hans plats. Jag sitter också i utbildningsnämnden. Vi gör det båda. Det som jag tycker är mer anmärkningsvärt är väl att inte motionären Jan Björklund är här, om det här nu är så viktigt.

Vi gör en helt annan analys av skolan, Mikael Söderlund. Vi anser inte att lektorer är en lösning på de problem vi har. Vi tycker nog faktiskt att vi har fattat rätt.

Anförande nr 132

Borgarrådet S ö d e r l u n d (m): Som Inger Stark mycket väl förstår har jag ingenting alls emot att inte Jan Björklund är här. Däremot tycker jag att det är väldigt konstigt att inte skolborgarrådet är här, för det tycker jag att han ska vara vid en så viktig fråga.

Vad har du för recept, Inger Stark? Vilket är ditt sätt att möta behoven inom skolan av vidareutbildning, premiering av skickliga lärare och att de stannar kvar i skolan? Vi har en skriande lärarbrist i Stockholm.

Anförande nr 133

H a r d y H e d m a n (kd): Jag ber att få inleda med en kort ordningsfråga. Det är många som tror att denna motion skulle bordläggas. Det har man fått veta, och jag misstänker att borgarrådet Björklund också tror det. Vi fick veta att den här motionen var bordlagd och har inte fått någon ändring av det.

Anförande nr 134

A n d r e v i c e o r d f ö r a n d e n : Om vi i presidiet hade fått kännedom om att motionen skulle vara bordlagd så hade den också varit det, men vi har inte fått det. Därför blir motionen behandlad.

Anförande nr 135

H a r d y H e d m a n (kd): Det visar på behovet av kommunikation. Vi skulle från Kristdemokraternas sida vilja att motionen hade bifallits. Det är tre skäl till det. Det ena är karriärmöjligheten för lärare som inte är så enastående stor för närvarande.

Det andra skälet är den totala kunskapsnivån i utbildningsväsendet. Man skulle kunna säga att utbildning är ungefär som transformering av högspänning: Man behöver både högspänning och transformator. Alla som har gått i den gamla typen av skola vet att det fanns lärare som dödade kunskaperna genom att ha för mycket högspänning och för lite pedagogik. Men det motsatta är lika farligt. Det är ingen mening med att ha transformatorer om det inte finns någon högspänning. Det är därför som det behövs lektorer också i skolväsendet.

Det finns också ett tredje skäl, och det är kopplingen till forskning och universitet som blir mycket naturligare om vi har ett antal lektorer. De kan dessutom svara för fortbildning och annat inom skolan.

Jag yrkar bifall till motionen.

Anförande nr 136

B e r i t K r u s e (s): Ordförande! Min fråga blir naturligtvis: Var är motionären? Är motionen inte tillräckligt viktig för honom eftersom han inte finns på plats? Det är min undran.

Kommunstyrelsen har skrivit ett svar på motionen och vi för dess talan. Då kan jag tycka att det är märkligt att motionären inte är här. Det måste väl ändå Mikael Söderlund förstå.

Kompetensfonden nämndes tidigare. Det är en satsning som vi gör från majoritetens sida som är oerhört viktig och bred. Där handlar det om en kompetenshöjning för anställda över hela staden, inte minst inom vård, omsorg och skola. Den kommer att gynna fortbildningen, utvecklingen, elevernas kunnande och så vidare upp i åldrarna.

För oss är det inte viktigt att satsa på den utbildning som ni föreslår i motionen. Vi tycker att det är viktigt att man har en kompetens där man på ett bra pedagogiskt sätt kan lära ut det som eleverna kan behöva för det fortsatta arbetet i livet.

Min fråga är fortfarande: Varför är motionären inte på plats?

Ordningsfråga

Anförande nr 137

L o t t a E d h o l m (fp): Vi har fått besked, och det säger andra här också, om att motionen ska bordläggas för att föredragande borgarråd inte är här. Då tror vi på det. Det är ganska märkligt att man raljerar över att motionären inte är här, trots att vi har fått besked om att motionen ska bordläggas, och att presidiet tycker att man ska ta upp en fråga när föredragande borgarråd inte är här.

Varför bordläggs inte frågan när det föredragande borgarrådet inte är här? Det är jättekonstigt.

Anförande nr 138

A n d r e v i c e o r d f ö r a n d e n : Vem har sagt till er att den ska bordläggas?

Anförande nr 139

L o t t a E d h o l m (fp): Det har KF/KS kansli gjort.

Anförande nr 140

A n d r e v i c e o r d f ö r a n d e n : Men vi har inte fått någon information om det, och vi jobbar i alla fall med KF/KS kansli.

Anförande nr 141

L o t t a E d h o l m (fp): Om det har uppstått ett missförstånd – det kan ju hända – och föredragande borgarråd inte är här, varför bordläggs inte frågan då? Det är väl rimligt att man får debattera med den som är ansvarig för svaret.

Anförande nr 142

Borgarrådet S ö d e r l u n d (m): Jag vill instämma i det som Lotta Edholm säger, inte av anledningen att motionen skulle vara bordlagd, för det beskedet har inte vi fått, men av det skälet att föredragande borgarråd inte är här. Jag tycker att det är ganska orimligt att man för den här typen av principiellt viktiga debatter för skolan utan att ansvarigt borgarråd är här. Det instämmer jag i.

Anförande nr 143

Borgarrådet B i l l s t r ö m (s): Ordförande, fullmäktige! Vi har inte heller någon information om huruvida den här motionen skulle bordläggas. När sammanträdet började berättade ordföranden vilka ärenden som skulle bordläggas med anledning av att Erik Nilsson inte var här. Den här frågan togs inte upp då. Det är klart att det inte har varit känt för en majoritet av fullmäktige.

Vilka som har fått information av KF/KS kansli har jag ingen aning om. Men det är också viktigt för oppositionen att man kan behandla ärenden trots att borgarråden inte är närvarande. Den fråga som Mikael Söderlund har fått bordlagd, till exempel, är en överenskommelse mellan Söderlund och borgarrådet Nilsson. Då bordläggs ärendet naturligtvis. Men i det här sammanhanget ser vi från majoritetens sida att det är viktigt att vi behandlar ärenden under ett fullmäktigemöte trots att det föredragande borgarrådet inte är här.

Det stämmer inte. Det har inte gått ut någon information om att den här motionen skulle bordläggas.

Anförande nr 144

A n d r e v i c e o r d f ö r a n d e n : Vi har gått igenom papperen en gång till och vi hittar inte att det skulle finnas önskemål om bordläggning av punkt 66 på föredragningslistan. Vi fortsätter debatten, om debatten i ordningsfrågan är klar.

Motion 2003:6, utlåtande 2004:18; fortsatt behandling

Anförande nr 145

Borgarrådet S ö d e r l u n d (m): Herr ordförande! Berit Kruse tog upp jämförelsen mellan vilka som är närvarande och vilka som inte är det. Vi tycker att det är viktigt

att göra skillnad. Om man är föredragande borgarråd har man en skyldighet att vara närvarande när en motion behandlas, tycker jag.

Herr ordförande! Jag har inte hört Berit Kruse berätta för oss hur vi på annat sätt dels ska locka skickliga, duktiga lärare att fortsätta vara verksamma inom skolan, dels presentera karriärvägar för dem som är relativt unga och funderar på vad de ska göra här i livet och visa att man kan utvecklas i skolan. Där kan man få nya roller och även premieras på en rad olika sätt. Jag har inte hört något förslag från Berit Kruse om hur vi ska möta de behoven som faktiskt finns i skolan och som är värda att ta på allvar.

Anförande nr 146

C h r i s t e r Ö h g r e n (mp): Herr ordförande! När man hör debatten får man en känsla av att skolan skulle vara precis som för ett antal år sedan, när jag gick i skolan. Men det är faktiskt inte riktigt så. Skolan har utvecklats oerhört mycket.

Frågan gäller om man ska ha ett antal välutbildade lektorer som har någon slags forskningskompetens. I en gammaldags skola skulle det ha varit en relevant fråga att ställa. Men i dag är jag inte alls säker på att det är det bästa sättet att arbeta på, med det alltmer utvecklade teamtänkandet, där lärarna inte är ensamma utan arbetar i grupp gentemot eleverna i ett annat perspektiv. Kanske är det bästa sättet om man vill satsa i skolan att öka antalet kringpersoner – att ha elevstödare till exempel.

Jag vill inte på något sätt säga att det är negativt med forskning. Men det är inte alls säkert att man är en god pedagog för att man är forskare. Det är viktigt att vi snarare funderar kring hur vi ska stötta pedagogiken och elevernas utveckling. I det perspektivet tycker jag inte att förslaget ger en bra känsla,. Jag har en känsla av att den som har skrivit det kommer ihåg sin egen skolgång och vill förbättra utifrån hur den tiden var. Men den personen har kanske inte några tydliga uppfattningar om hur skolan egentligen fungerar i dag.

Herr ordförande! Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 147

Borgarrådet S ö d e r l u n d (m): Herr ordförande! Christer Öhgren slog nästan knut på sig själv. Jag hängde inte riktigt med i alla resonemang fram och tillbaka.

Det är ändå en ganska erkänd uppfattning i de flesta läger att man behöver ha en tydligare koppling mellan högskola och gymnasieutbildning. Det säger de flesta. Man behöver förberedas tidigare som elev. Man behöver känna på vad det innebär att sedan gå vidare till högre studier. Förklara för mig, Christer Öhgren, på vilket sätt det är omodernt att föreslå att vi ska ha fler lärare i gymnasieskolan som har erfarenhet från akademisk högre utbildning. På vilket sätt är det omodernt och bakåtsträvande – var det så det var? Förklara det!

Anförande nr 148

C h r i s t e r Ö h g r e n (mp): Det du nämner är ett behov som finns. Jag håller med dig om det. Men det finns också ett helt annat behov. Kunskaperna hos eleverna som går på gymnasiet i dag anses allmänt vara lite sämre. Det är lite tråkigt, men det är faktiskt så. Det betyder att man behöver stötta dem på ett helt annat sätt och arbeta på ett annat sätt än man kanske gjorde tidigare.

Jag menar att det finns flera olika sätt. Ett sätt är naturligtvis att man ska ha en inriktning mot den forskning som man så småningom ska bedriva på högskolan. En sak är också att man ska bemöta den här gruppen. Då handlar det om prioriteringar. I det läget kan jag inte säga att den här lösningen uteslutande skulle vara den bästa, i en skola med den mångfald och mångfasettering som gymnasieskolan är i dag. Det finns säkert många andra lösningar.

Jag undrar om du har hört vad jag har sagt. Kan du upprepa något kanske?

Anförande nr 149

H a r d y H e d m a n (kd): Jag förstod inte riktigt det du sade om team på skolan, Christer Öhgren, som skulle vara något annorlunda. Är det något tokigt om ett team innehåller en som är väldigt bra på kunskaper och en annan som är bra på pedagogik? Det är väl själva idén med att ha ett team, att man har olika inriktningar? Det skulle väl inte vara så tokigt om det fanns en lektor i ett team?

Anförande nr 150

C h r i s t e r Ö h g r e n (mp): Jag säger inte att det är fel att folk är välutbildade. Men problemet är att det också är en kostnadsfråga. Vi kanske bara får ett visst antal lektorer. Frågan är då hur man optimerar. Hur ger man eleverna det stöd som blir det allra bästa? Det är inte säkert att den forskningskompetens som en lektor har är det bästa sättet. I vissa sammanhang är det säkert så. Det är därför man inte ska yttra sig så tvärsäkert.

Den här motionen är skriven utifrån att man vet hur det är. Jag tror faktiskt att skolan och samhället är lite mer mångfasetterat än så. Jag tror att man ska vara beredd att diskutera ur elevernas synvinkel och inte ur lärarnas synvinkel.

Anförande nr 151

Borgarrådet B j ö r k l u n d (fp): Herr ordförande! Får jag först bara kommentera ordningsfrågan. För mig är det oerhört märkligt att den här typen av motioner behandlas när skolborgarrådet inte är här. Jag utgick från att den skulle bordläggas. Hade jag vetat att den skulle behandlas hade jag naturligtvis varit här. Jag utgick från det när jag hörde att skolborgarrådet inte var här. Tydligt är det Christer Öhgren som för majoritetens talan, och vi kan väl ta diskussionen ändå. Men det är något fundamentalt märkligt.

När jag själv var skolborgarråd under förra mandatperioden och motsvarande situationer inträffade tog jag kontakt med oppositionen och så kom man överens om bordläggning. Det är naturligtvis den kutym man bör ha. Det finns inga formella

möjligheter för oss att votera igenom en bordläggning, det inser jag också. Det bestämmer majoriteten. Men det är en ganska konstig princip. Naturligtvis bör motionären och ansvarigt borgarråd kunna föra diskussionen.

När det är sagt så vill jag säga att svaret från majoriteten är väldigt märkligt. För 30 år sedan var var tionde lärare på gymnasiet lektor. Det betyder att de hade en väsentligt högre akademisk utbildning än vad en vanlig gymnasielärare har. Nu är lektorn i princip utrotningshotad. Det finns ett fåtal lektorer kvar. Om ingenting görs så går de sista i vårt skolväsende snart i pension.

Jag och andra har under föregående period försökt vidta en del åtgärder för att reparera det och göra så att vi får tillbaka lektorer, mer välutbildade lärare som har en högre akademisk utbildning än vanliga gymnasielärare. Vi satte i gång med det. Men det är en långsiktig satsning som måste ske för att detta ska kunna förändras. Den nuvarande majoriteten är totalt ointresserad. Skolborgarrådet verkar inte så speciellt intresserad av frågan han heller, särskilt som han inte ens är närvarande när frågan diskuteras i fullmäktige.

Jag menar att det är en överlevnadsfråga för svensk gymnasieskola, inte bara frågan om lektorer utan över huvud taget kvalitetsfrågorna. Att kunna ha lektorer är centralt. Att ha fler lektorer i gymnasiet tillför två saker. Det ena är att det tillför en högre akademisk kunskapsnivå på de lärare som undervisar. Det andra är att det ger karriärvägar för lärare i skolan, något som verkligen saknas. Det skulle vara intressant att höra Christer Öhgren och andra utveckla varför det är fel att satsa på lektorer i skolan.

§ 33 Motion om äldres rätt att välja boende (2001:72) (utl. 2004:19)

Interpellation om biståndsbedömning i äldreomsorgen (nr 2003:90)

Interpellation om äldres hälsa och framtida behov av äldreomsorg (nr 2003:94)

Anförande nr 152

A n n - M a r i e S t r ö m b e r g (v): Ordförande och fullmäktige! Servicehusen i staden byggdes ursprungligen för äldre som klarade sig själva i hög utsträckning men som behövde och önskade en mer tillgänglig bostad eller en bostad med tillgång till både service och aktiviteter i huset. Servicehusen har i allt större utsträckning kommit att användas för äldre med omfattande vårdbehov, och många servicehus byggs nu också om till äldreboende med heldygnsomsorg, gruppboendestäder för demens, korttidsboenden och sjukhemsavdelningar. Detta är också helt i linje med att fler och fler äldre bor i tillgängliga lägenheter och att stadens öppna hemtjänst också klarar att ta hand om människor med mycket omfattande vårdbehov i vanliga lägenheter. Ändå behövs fortfarande servicehusen.

Många äldre bor trots allt i äldre flerfamiljshus utan hiss och ibland också i områden som är backiga. Med mindre väl fungerande kollektivtrafikförbindelser kan det egna boendet bli ett fängelse. Det egna boendet kan bli en isolering. En del äldre kan klara sig bra inne i lägenheten, men kommer de inte ut så blir de fångar i sina egna hem.

Det är inte heller lätt i dag att byta till en mera tillgänglig bostad, även om man har ett bra bytesobjekt. Nybyggnationen har tidigare dominerats av bostadsrätter. Nybyggda hyresrätter är tyvärr mycket dyra. De seniorbostäder som tidigare byggts har nästan uteslutande varit bostadsrätter.

När man är äldre och känner på sig att man måste flytta kan man tycka att det är lika bra att flytta till ett servicehus direkt, så att man inte måste flytta en gång till när man så småningom behöver mer omfattande bistånd.

Detta är bakgrunden till den motion jag skrev för drygt två år sedan. Jag tyckte då att staden skulle lätta på sina regler när det gällde rätten att flytta in på servicehus och att den som uppnått en ålder på 80 år – det var bara ett förslag från min sida – skulle kunna välja själv när man tyckte att det var dags att flytta till servicehus utan att bli föremål för den ganska omfattande biståndsbedömning som det numera är frågan om. Man skulle alltså kunna få välja själv. Servicehusen skulle återupprättas som ett boendebadativ för de äldre som så önskade.

Emellertid har det hänt en del saker på de två år som har gått sedan jag skrev motionen. Nu har vi fått en ny boendeform som uppfyller de intentioner som jag hade med min motion, nämligen seniorbostäder med hyresrätt. Vi kommer att bygga om en del av våra servicehus i staden till seniorbostäder med hyresrätt. För att få flytta in i dessa seniorbostäder kommer man inte att behöva bli biståndsprovad. Det blir helt enkelt så att man anmäler sitt intresse när man har åldern inne. När det finns en lägenhet ledig får man flytta in. Det blir alldeles vanliga lägenheter, och man kommer naturligtvis att kunna få bistånd från hemtjänsten efter prövning, i den mån man behöver det.

Egentligen uppfyller seniorbostäderna mycket av de intentioner som jag ville uppnå i min motion: Det är tillgängliga bostäder. Man väljer själv när man vill flytta in. Det är bostäder med hyresrätt och service i övrigt i mån av behov. Det är en förändring till det bättre. Jag vill samtidigt framhålla att vi även i fortsättningen kommer att behöva mer traditionella servicehus med service i huset, liksom vi naturligtvis kommer att behöva olika former av boenden med heldygnsomsorg.

Det har alltså hänt en del sedan min motion skrevs. Trots att jag inte nådde hela vägen fram är jag ändå ganska nöjd med svaret, och jag ser fram emot de seniorbostäder som vi nu kommer att få i staden. Det blir en ny boendeform och någonting som jag hoppas kommer att kunna vara till god hjälp för de många äldre som klarar sig ganska skapligt hemma i sina lägenheter men som behöver just en tillgänglig bostad. Bifall till kommunstyrelsen!

Anförande nr 153

Borgarrådet O l o f s s o n (v): Ordförande, fullmäktige! Beträffande motionen har Ann-Marie Strömberg på ett föredömligt sätt talat om vilka bevekelsegrunder som fanns för den och också varför den inte bifölls utan ansågs besvarad. Därför yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Det finns också en interpellation av Ann-Katrin Åslund om biståndsbedömning i äldreomsorgen. Jag hänvisar naturligtvis till det utdelade svaret men vill under punkt 3 lägga till en sak som handlar om äldreomsorgsinspektörernas uppdrag. I deras uppdrag ligger att granska biståndsbedömningen. Hitintills har man granskat fyra stadsdelar. Jag följer mycket noggrant deras rapportering, men det är ännu lite för tidigt att dra klara slutsatser efter bara fyra stadsdelar. Man får avvakta tills man kanske har nått upp till hälften av stadsdelarna. En del av de brister som man har konstaterat på vägen håller man redan på att rätta till.

Sedan är det ytterligare en interpellation av Helen Jäderlund Eckardt om äldres hälsa och framtida behov av äldreomsorg. Jag hänvisar där till det utdelade svaret.

Anförande nr 154

A n n - K a t r i n Å s l u n d (fp): Ordförande, fullmäktige och borgarrådet Olofsson! Ann-Marie Strömberg har väckt en motion med förslag om att alla som vill ska få bo i servicehus. Ann-Marie Strömberg är nöjd med svaret att de ska finnas seniorboende som man kan ställa sig i kö till från 65 års ålder och då ska, i den bästa av Ann-Marie Strömbergs världar, alla som vill få plats på just det ställe som man vill till.

Vi har ställt oss positiva till förslaget att omvandla tomma servicehusbostäder till seniorboenden med hyresrätt, men vi har också sagt att vi måste vara väldigt varsamma när vi gör detta och även innan vi gör det. Men nu varnar Socialstyrelsen alla kommuner i landet för att avveckla äldreboenden i rask takt och införa seniorboende med hyresrätt för att spara pengar åt kommunerna. Detta har skett här i Stockholm också.

Vi har tidigare berört frågan om varför det finns så många lediga lägenheter i servicehusen. Det beror på att människor inte får rätt att bo där. De äldre får inte en biståndsbedömning som säger att de har rätt att bo i servicehus. Nu visar det sig mer och mer hur hårda biståndsbedömningarna är. Det spelar ingen roll om du hänvisar till de undersökningar som finns – vi kan se överallt hur läget är, och speciellt på Norrmalm som är ett skräckexempel. Jag har själv en farbror där, så jag har praktiska erfarenheter. Vi fick svaret att stadsdelsnämnden inte beviljar korttidsboende; vi har inte sådant, säger de.

Ellen Sääf-Bergqvist, som är socialdemokratisk politiker på Norrmalm, är orolig för framtiden. Jag undrar hur dålig man ska vara för att få ett positivt biståndsbeslut i dag, säger hon – hon som bestämmer, och fortsätter: Det är mycket vanligt att människor får avslag på sin ansökan. Det som sker i dag är ett klart brott mot socialtjänstlagen.

Så är det, och därför är det inte så konstigt att det finns en mängd lediga bostäder i servicehus som ni ska göra om till seniorbostäder, något som Ann-Marie Strömberg ser fram emot att bo i när hon blir gammal.

Jag är mycket bekymrad över läget. Om man fortsätter i den här takten så kommer det inte att finnas några äldreboenden i Stockholm, men det kommer att finnas massvis med äldre, för vi blir äldre men inte friskare.

Anförande nr 155

A n n - M a r i e S t r ö m b e r g (v): Med utgångspunkt i det som du sade skulle du snarast yrka bifall till min motion och inte avslag, vilket ni faktiskt gjorde i borgarrådsberedningen. Jag förstår faktiskt inte vad ni är ute efter.

Vi kommer inte att lägga ned servicehusen. Inte heller kommer vi att avveckla de äldreboenden med heldygnsomsorg som finns. Äldreboendena i staden är stadens gemensamma resurs. Ingen stadsdelsnämnd får lägga ned äldreboenden, de besluten fattas av kommunstyrelsen. Så är det just för att vi ska ha överblicken, så att vi matchar antalet platser i olika former av äldreboenden med behoven. Det är så det går till.

Vidare måste vi även ta hänsyn till olika faktorer. Seniorbostäder är en bostadsform som inte har fungerat. Jag har också märkt att det är ganska många på servicehusen som klarar sig utan bistånd. Det kan bero på just att man har en tillgänglig bostad och att det var det som man behövde. Då är seniorbostäder ett utmärkt alternativ.

Anförande nr 156

Borgarrådet O l o f s s o n (v): Ann-Katrin Åslund, jag håller med om att man behöver bygga ut korttidsboendena, men det var kanske inte riktigt det som din interpellation handlade om. Du talade i det sammanhanget om servicehusen.

Ibland undrar jag om förvaltningarna kommer fram på rätt nivå för avslag, om detta är sant. Om man upprepar en sak tillräckligt många gånger undrar jag till slut om det så. Jag vill att du använder siffror och bevisar dina påståenden. De siffror som jag

har tillgång till säger att antalet avslag faktiskt har minskat efter det att ni hade majoriteten. Antalet avslag har minskat från 386 till 354. De har inte ökat. Jag kan inte se att det blir fler och fler avslag, som du säger. Därför vill jag att du konkret på papper visar detta för mig.

Anförande nr 157

E w a S a m u e l s s o n (kd): Ordförande, fullmäktige! Med anledning av det du sade allra sist, borgarrådet Olofsson, att andelen som får avslag på ansökan om servicehusboende har minskat, vill jag säga att anledningen är ännu större att kunna se till just dem som söker och inte får en plats. De som är pigga och bor hemma, de söker inte något annat boende.

Vi kan bara gå till oss själva, inte skulle vi söka oss in till ett institutionsboende om vi inte hade behov av det.

Därför förstår jag inte att med en lite mer generös syn på ärendena vid biståndsbedömningarna då de äldre söker till boendet. Vi vill ha kvar biståndsbedömningen – det är det som skiljer Ann-Marie Strömbergs syn så som den redovisas i hennes motion från vår syn på saken; hon vill ha generositet för alla över 80 års ålder, utan biståndsbedömning, om jag förstod saken korrekt.

Det känns ovärdigt när man möter dessa människor, som alltså inte är så många till antalet, som har fått avslag. Det handlar om några år av deras liv, de sista åren, som de ska leva i ensamhet och i stor oro hemma i sina lägenheter.

Jag vill understryka igen att vi tycker att kvarboendep principen är bra, men den får inte bli ett hot och som du nyss nämnde, Ann-Marie Strömberg. Det egna boendet får inte bli ett fängelse, som du sade. Det är det vi måste komma åt, vi måste höja varje enskilt ärende när det gäller de äldre så att vi kan ge dem efter värdigt liv de sista åren.

Nu har vi seniorboende med hyresrätt, säger Ann-Marie. Men det är väl ändå att ta i. Detta är på planeringsstadiet, och när de står klara så blir de ett bra alternativ, det tror jag också, framför allt för alla oss som finns med vid planeringen och vet att den möjligheten kanske kommer att finnas för oss själva om ett antal år.

Men de som har varit med och byggt upp vårt samhälle och har räknat med möjligheten att komma till ett servicehus när de har behov av det, de känner nu osäkerhet och har åldern inne, men har inte behov av heldygnsomsorg, de kan inte få sina behov tillgodosedda. För mig är detta ofattbart, och jag tycker verkligen att det är ovärdigt Stockholms stad.

Anförande nr 158

A n n - M a r i e S t r ö m b e r g (v): Jag tycker att ni blir mer och mer ologiska. Om ni verkligen tycker att alla som söker plats på servicehus ska få det utan biståndsbedömning, varför värnar ni då om biståndsbedömningen? Ni har ju sågat min motion i första instansen just för att ni tycker att det ska vara biståndsbedömning för alla. Hur ska ni ha det egentligen?

Jag skulle bli väldigt glad om ni ville bifalla min motion i dess helhet. Då är det ändå en viss logik i det hela.

Anledningen till att jag förklarat mig ganska nöjd – jag har inte sagt att jag är jättenöjd – är att jag uppfattar att seniorbostäderna som en möjlighet för väldigt många, just för dem som behöver en tillgänglig bostad. Servicehusplatser kan vara tillgängliga för dem som har större hjälpbehov.

Jag har sett detta som en möjlighet att erbjuda olika former av boenden. Det är därför som jag säger att jag är ganska nöjd. Jag skulle gärna ha fri inflyttning utan biståndsbedömning. Jag bedömer inte det som ekonomiskt realistisk som läget är nu.

Anförande nr 159

E w a S a m u e l s s o n (kd): Jag tror ju inte på fri inflyttning, som du säger. Jag tror nämligen att vi skulle kunna tillgodo se behovet hos de enstaka personer som söker det här boendet. De har ett behov, annars skulle de inte söka.

Seniorboendet kommer att tillgodose en hel del av den efterfrågan som finns, men de bostäderna finn inte ännu och vi har tomma platser i våra servicehus. I det läget tycker jag att vi ska utnyttja de tomma platserna till dess att vi kan erbjuda något annat.

Anförande nr 160

I n g e - B r i t t L u n d i n (fp): Ordförande, fullmäktige! I mångt och mycket delar jag faktiskt åsikterna i Ann-Marie Strömbergs inledningsanförande. Då sade du nämligen att äldre i dag riskerar att få lägenhetsarrest. Dagens biståndsbedömning är betydligt stramare än tidigare. Så är det också faktiskt med rättsdiskussionerna i domsluten när det gäller överklagandena. Lagstiftarna står nog mera på de äldres sida, de är inte lika intresserade av att vi politiker ska kunna hålla budgeten.

Dagens servicehusboende behövs, och vi måste nogsammt pröva seniorboendet. Att vi inrättar seniorbostäder får inte innebära att äldre människor med stort hjälpbehov inte får den hjälp de behöver. Ni som läser dagstidningarna såg väl i Dagens Nyheter i tisdags i förra veckan artikeln om det äldre paret. Mannen nekades bostad i samma servicehus som hustrun, som han hade varit gift med sedan 1949. Jag studerade det ärendet lite närmare, eftersom det rör min stadsdelsnämnd. Jag blev lika upprörd som jag blev förra gången då vi hade en dispyt med vår förvaltning, för det har vi nämligen.

På Norrmalm, där jag är vice ordförande i nämnden, har de flesta politiker i nämnden – inte alla – inte samma uppfattning som förvaltningen när det gäller bedömningen av biståndsärenden av äldre. Vår förvaltning har, anser de, inte haft ett enda ärende under den här perioden när det gäller servicehusboende som kunnat vara tveksamt. Alla ärenden när det gäller biståndsbedömningen rörande äldre har varit totalt solklara.

Förvaltningen anser inte heller att ett enda ärende under resten av mandatperioden kommer att vara annat än solklart, för personalen är så kunnig. Vi har vunnit alla

överklagandeärenden i rätten, är det svar jag får. Det är denna syn som jag faktiskt ibland kämpar emot. Jag känner inte att jag vinner en fjant när jag trampar på en äldre människa. Det är så jag känner att det ibland blir. Ni får ursäkta mig, men jag är oerhört upprörd över detta.

Jag blir upprörd över det sätt på vilket man ibland ser på äldre. Det kan vara ett par som inte vill dela servicelägenhet – de kanske aldrig har haft gemensamt sovrum, varför ska de ha det när de är gamla och behöver servicehusboende?

Man kan göra många olika bedömningar, och det måste finnas många olika ärenden där människor måste ses som individer ibland och som par ibland; men det måste vara möjligt att göra undantag, och det måste gå att fatta vettiga beslut som gör att människor kan fungera.

Jag anser att äldre människor ska få den hjälp som de verkligen behöver, och lägenhetsarrest är definitivt inte en hjälp till människor som är gamla och förvirrade. Jag tycker att det är en skam för samhället när vi tillåter människor att få tillbringa dagarna bara så att de överlever. De lever inte ett bra liv. Jag yrkar bifall till vår reservation!

Anförande nr 161

Borgarrådet O l o f s s o n (v): Jag känner för Inge-Britt Lundins engagemang för de äldre. Men jag känner att det är lite tråkigt att du angriper en förvaltning som inte ens kan vara här och försvara sig. Det var faktiskt det som du gjorde i ditt inlägg. Det är lite tråkigt. Du får gärna angripa mig, jag är ganska van, men inte en förvaltning som inte är här och kan försvara sig.

Anförande nr 162

I n g e - B r i t t L u n d i n (fp): Det är möjligt att jag angriper en förvaltning, men det är redan officiellt. När det gäller DN-artikeln så har jag redan bemött den, det är redan officiellt att vi har olika uppfattning om detta. Vi måste lösa det problem som vi har på Norrmalm så att vi kan prata med varandra. Det problemet har vi haft i ett och ett halvt år, så det är ingen nyhet. Det är ingen nyhet för dig heller, Margareta, du vet att vi för den diskussionen på Norrmalm.

Jag skulle önska att vi, när vi gör den sedvanliga översynen av stadens riktlinjer för äldreomsorg och biståndsbedömningar, noggrant går igenom dem och inte bara låter dem passera. Vi borde studera vad som händer med äldreomsorgen i vår stad. Är det juristerna som ska bestämma hur vi ska ha det, eller är det de människor som kan biståndsbedömningar? Är det juristerna som ska utbilda våra biståndshandläggare så att de ska bli klokare på hur man ska vinna fallen? I så fall ställer jag mig inte bakom det!

Anförande nr 163

H e l e n J ä d e r l u n d E c k a r d t (fp): Äldres rätt att välja boende talas det om, och så långt är jag med i resonemanget. Men om vi ser på verkligheten och vad

som har hänt i äldreomsorgen efter det att den nya majoritet tog över, så ser vi tyvärr att utvecklingen inte har gått i den riktningen.

Just omvandlingen av servicehus till seniorboende måste ske oerhört varsamt. Man måste på allvar analysera det verkliga behovet och inte avveckla heldygnsomsorgsplatser av ekonomiska skäl ute i stadsdelarna. Detta drabbar de äldre, deras trygghet.

Det man ser i stadsdelarna i dag är att heldygnsomsorgsplatserna minskar, och det är något som Socialstyrelsen nu varnar för. De slår larm i dessa frågor. Vi måste se till att vi tänker framåt och tänker långsiktigt för de äldre.

Samtidigt går majoriteten ut med budskapet att den ska öka kvarboendepincipen. Det är väl bra om man har rätten att välja det boendet, men vill alla äldre bo kvar? Finns den tryggheten och finns resurserna till hemtjänsten och hemsjukvården? Så är inte fallet.

Om man ska öka satsningen på kvarboendepincipen så måste man satsa ordentligt på hemtjänsten och hemsjukvården om inte de äldre ska komma i kläm. Tyvärr är verkligheten sådan i dag för många äldre.

Rätt att välja boende, talas det om. Då måste vi ha tillräckligt antal heldygnsomsorgsplatser. Det har blivit en restriktivare biståndsbedömning; det är sanningen ute i stadsdelarna. Sådana beslut kan jag visa i svart på vitt från stadsdelar i Stockholm. Sådan är realiteten. Det är svårare för de äldre att verkligen kunna välja ett boende.

Jag har också sett i utredningar att om de äldre väljer heldygnsomsorgsplatser i en annan del av Stockholm så nekas de det på ett flertal håll. Det behövs tydligare riktlinjer för att alla äldre ska få likställighet och få den trygga vård och omsorg som de har rätt till.

Just nu går utvecklingen i motsatt riktning, och det handlar om resurser. Äldreomsorgen måste få resurser för att vi ska klara av att tillfredsställa behoven.

Jag har också väckt en interpellation i ämnet, och det hänger ihop med den här frågan. Efter valet fick majoriteten fram nya siffror som visar en ny variabel. Man säger att de äldre blir friskare, men ett flertal utredningar visar att de äldre inte blir friskare. De äldre blir sjukare.

Anförande nr 164

M a r g a r e t a B j ö r k (m): Ordförande, fullmäktige! Motionens rubrik är något som jag förvånas över eftersom motionen är väckt av en vänsterpartist, men det kanske är så att de håller på att ta under övervägande det här med valfrihet även för de äldre. Det är något vi kan hoppas på.

Vi i oppositionen menar att staden måste kunna se över de riktlinjer som finns i dag, vi måste se över möjligheterna. Många har här i dag vittnat om att det görs väldigt olika biståndsbedömning i de olika stadsdelarna. Ledamöter från Norrmalm, har vittnat, och det finns många andra som har vittnat om att det är väldigt svårt att få ett

servicehusboende. Vi vill bara att ni ska se över möjligheterna till en generösare biståndsbedömning. Såvitt jag förstår är ett sådant ärende under beredning.

Kvarboendepincipen har vi berört, och vi har väl också ganska likartad uppfattning. Det får inte vara så att man upplever när man är gammal att man ska bo kvar hemma under tvång. För det är ju ändå så att man i dag ger alla andra insatser som är möjliga först, innan man över huvud taget får ett beslut om att eventuellt komma in på servicehus. En gammal människa blir lätt orolig och ängslig och känner sig också ofta isolerad.

Dagens riktlinjer måste vi se över, det är väldigt viktigt. Jag förstår inte riktigt varför ni inte kan gå med på att diskutera möjligheten.

Vi vet också att ekonomin ligger och tickar i grund och botten. Om man läser stadsdelsnämndernas budgetar och boksluten för i år, så ser man att det står att restriktivare biståndsbedömning måste till stånd. Äldreomsorgen har inte prioriterats på det sätt som vi kanske hade önskat. Jag yrkar bifall till vårt förslag!

Anförande nr 165

C h r i s t e r Ö h g r e n (mp): Herr ordförande, fullmäktige! Jag blir inte riktigt på det klara med den här debatten, faktiskt. Man kan ju vända och vrida på idén med seniorboenden så som man har föreslagit tidigare. Antingen vill man ha det och tycker att det är bra, eller så tycker man att biståndsbedömningen skulle bli för restriktiv så att detta inte skulle bli riktigt bra. Jag förstår inte riktigt.

En mellanform måste väl vara motiverad om man kommer fram till det i de undersökningar som inte är helt entydiga ännu; då måste det väl vara bra att inrätta en annan nivå i det läget. Jag tycker att de farhågor som nämns vid biståndsbedömningen ändå talar för den utveckling som har skett med seniorboende och att det kan vara en framkomlig väg för att garantera god service till dem som är äldre. Jag tycker att det är mest naturligt att reagera på det viset.

Jag tycker inte att man på något sätt ska slå bort kritiken beträffande biståndsbedömningarna, för det är naturligtvis precis så som det alltid har varit i kommunerna – det är lite svårt för politikerna att ha kontroll över exakt hurdan biståndsbedömningen är. Jag tror att vi behöver bli bättre på att ta ett grepp om det. De facto har väl ingen majoritet varit riktigt bra på det.

Om det är något som staden ska lyckas med så är det väl att skapa likställighet på något sätt i biståndsbedömningen. Jag tycker att Margareta är på god väg i sin diskussion i de här frågorna. Jag tycker att vi ska låta Margareta få fortsätta och arbeta vidare och komma tillbaka. Jag känner tillförsikt, faktiskt.

Med detta yrkar jag bifall och vill också säga att det kan finnas många andra kvaliteter som man ska väva in i frågan om boendet, att komma ut är till exempel också en kvalitet som vi inte ska glömma bort i debatten. Den frågan har majoriteten med i sin plattform, så vi återkommer med åtgärder för det.

Anförande nr 166

E w a S a m u e l s s o n (kd): Christer, det är ingen som ifrågasätter att seniorboende kommer att kunna fylla en funktion i framtiden, men vi är inte där ännu.

I dag finns det i våra servicehus personer som har fått det boendet utifrån ursprungsprinciperna och som också kan bo kvar där trots att de inte har det stora vårdbehov som i dag krävs för att få en plats på servicehus. Det är detta som leder till olikheter över staden, till att människor bedöms olika. Man bedömer olika den oro som pensionärerna säger att de känner i sin ensamhet på grund av de krämpor som de har och de känner ett behov av att få bo i det som i dag är servicehusboende.

På sikt kommer säkert seniorboende att bli av, men vi är i en övergångsperiod och vi har tomma platser på våra servicehus. Därför borde vi kunna tillgodose dessa äldres behov.

Anförande nr 167

C h r i s t e r Ö h g r e n (mp): Kanske inte just du, men många här har ifrågasatt om folk som bor på servicehus i stället ska få bo på seniorboenden. Jag kan inte se att det skulle vara något problem, det beror ju på vilka typer av insatser som den enskilde får och vilken biståndsbedömning som folk får. Det intressanta måste ju vara kvaliteten på den omsorg som människor får. Därför blir jag lite tveksam till debatten där man diskuterar dessa frågor på det sätt som man gör.

Anförande nr 168

I n g e - B r i t t L u n d i n (fp): Först måste jag fråga dig, Christer, vilka insatser du tror man får om man bor i ett seniorboende. Om du inte vet det kan jag berätta för dig att man inte får några alls. Ett boende, det är det man får. Du bor i ett hus där det bor andra äldre människor – det är allt.

Jag vill fråga dig, Christer: är du nöjd med dagens äldreomsorg, den som vi erbjuder i den här staden? Är du nöjd med hur behovet av servicehusboende täcks?

Jag har absolut ingenting emot att vi ordnar med seniorboende, jag har stött anordnandet av seniorboende länge, oavsett om det sker i kommunens regi eller i någon annans. Jag tro att HSB var allra först med att inrätta seniorboenden.

Det är bara det att bedömningarna är – som Ewa och många andra säger – inte likadana i hela staden, och därför är det viktigt att vi gör rätt bedömningar. Men du säger att Margareta är på god väg, så hon får fortsätta jobba. Vilken väg är hon inne på då, undrar jag. Är det att göra en riktig översyn av riktlinjerna eller vilken väg är hon inne på?

Anförande nr 169

C h r i s t e r Ö h g r e n (mp): Jag trodde att du visste att seniorboende har rätt till både hemtjänst och hemsjukvård, men det visste du tydligen inte. Därför får jag väl upplysa dig om det. Det är väl inte så illa, det!

Det är precis som jag säger, nämligen att man måste utreda exakt hur det är. Jag hör en del säga att bedömningen i staden är väldigt ojämn, men det är inte helt klarlagt att det är på det sättet. Inom vilka områden av bedömning gäller detta i så fall? Det är den första sak som man måste diskutera. Sedan får vi väl återkomma med förslag till hur man ska åtgärda detta.

Anförande nr 170

M o n i k a L i n d h (s): Ordförande, ledamöter! Visst blir man något förvirrad över oppositionens olika reservationer. I den ena reservationen anser man att motionen ska avslås, och det är motionen som vi diskuterar här i kväll. I den andra reservationen vill man anse motionen besvarad och vill ge kommunstyrelsen ett ytterligare uppdrag. Jag vet inte vilka i oppositionen som har pucklat på varandra, men förvirringen är total.

Det som man kan säga, är att de riktlinjer som vi använder oss av i staden är de riktlinjer som ni har fattat beslut om då ni var i majoritet. Det är mycket möjligt att det är ett förstlingsverk eller ett ofullgånget arbete, och i så fall kanske vi behöver se över det. Och det är just det som äldreomsorgsinspektörerna nu gör och har hunnit med fyra stadsdelar.

Det är väl alldeles utmärkt att vi kan få fakta på bordet i stället för olika typer av vittnesmål från oppositionen. Jag ser fram emot att äldreomsorgsinspektörerna ser över riktlinjerna och studerar hurdana biståndsbedömningarna är. Till dess att vi har fått fakta litar jag fullständigt på borgarrådets siffror.

Man kan också säga att vi har en god kvalitet i stadens äldreomsorg. Vi har en alldeles fantastisk hemtjänst! Äldreomsorgsinspektörernas rapporter om hemtjänsten kommer inom några veckor och kommer att visa det.

Vi har hög kvalitet både när det gäller landstingets hemsjukvård och när det gäller gruppboenden och särskilda boendeformer för äldre. Vi har hög kvalitet inom äldreomsorgen. Våra äldre lever länge. De lever så länge att de sista åren i sin mycket höga ålder blir de sjuka. De får bättre vård när de behöver. Men det finns saker som vi kan se över och saker som vi kan förbättra, och de borgerliga riktlinjerna kanske är en sådan sak.

Anförande nr 171

M a r g a r e t a B j ö r k (m): Du verkar vara förvirrad, Monika. Det är inte alls så svårt att förstå för den som läser innantill. Det är förstås vår reservation i kommunstyrelsen som gäller.

Om du lyssnade på Ann-Marie Strömbergs inledningsanförande så kanske du hörde att motionen väcktes år 2001. Det har hänt saker och ting under resans gång. Det gör ju också att vi kanske kan ändra vissa av våra ståndpunkter. Jag tycker att det är viktigt att man ska kunna göra det eftersom samhället förändras.

Ni blandar bort korten. Du talar gärna om vilken god kvalitet vi har inom äldreomsorgen, men det är inte den frågan som vi ska diskutera nu. Det är bistånds-

bedömningen för att få ett servicehusboende. Kan man inte se över den möjligheten? Chansen ligger hos er.

Anförande nr 172

M o n i k a L i n d h (s): Då kommer vi till detta med biståndsbedömningen. I er reservation i borgarrådsberedningen beskriver ni biståndsbedömningen på ett fullständigt horribelt sätt, och därför förstår jag att förvirringen är total hos er.

Så här skriver ni: Biståndsbedömarna har en nyckelroll för att säkerställa att resurserna fördelas rättvist och till dem som bäst behöver hjälp och stöd.

Låt mig säga att det inte är de enskilda biståndsbedömarna som ska rangordna och prioritera bland de sökande. Biståndsbedömarens roll måste ändå vara att bedöma den enskildes behov ställt i relation till samme enskildes förutsättningar och möjligheter. Om ni lägger en sådan prioritering på enskilda biståndsbedömare då förstår jag att det blir svårt ute i verksamheterna att göra biståndsbedömningar och att ni nu inser det.

Anförande nr 173

I n g e - B r i t t L u n d i n (fp): Monika, jag ser fram emot den politiska diskussionen om våra riktlinjer, inte bara vad äldreomsorgsinspektörerna gör utan den politiska diskussionen när det gäller äldres behov av omsorg. Visst finns det många bland vår personal som gör ett otroligt bra jobb, men det där med att göra ett otroligt bra jobb tenderar ibland att vara ett bättre jobb om man lär sig att hålla budgeten jämfört med att ta hänsyn till det som lagar och riktlinjer ger de äldre rätt till.

Jag vet inte riktigt vad du, Monika, tror att en biståndsbedömare gör i dag. Biståndsbedömarna i den här staden har oftast delegation på att göra de här bedömningarna och fatta besluten. De sociala delegationerna ser aldrig egentligen handläggningen av den enskilda personens ansökan. Ärendena är bara färdiga. Jag vet inte om du tror att politikerna går in i enskilda ärenden och tittar. Det gör inte politikerna i dag. Biståndsbedömarna har en stor roll.

Anförande nr 174

M o n i k a L i n d h (s): Ja, och till syvende och sist är det du som politiker som bestämmer.

Anförande nr 175

E w a S a m u e l s s o n (kd): Utgångspunkten borde naturligtvis vara den enskildes behov och vad den enskilde bedömer att hon behöver.

Det är naturligtvis ett oerhört svårt jobb för biståndsbedömarna som sitter med alla dessa ärenden. Men man måste lyssna på den enskilde och ta hänsyn till det som framförs.

I svaret på motionen står det att boende i servicehus kan beviljas om risk för social isolering föreligger, men ribban sätts mycket högt. Dagverksamheter för att bryta isoleringen är inte adekvat för de äldre som med tillgänglig bostad är fullt kapabla att själva bryta isoleringen. Hänsyn måste tas till de äldre som efterfrågar servicehus men får avslag därför att de inte har tillräckligt stora behov. Hur tillgodoses detta behov i dag?

Anförande nr 176

A n n - K a t r i n Å s l u n d (fp): Har biståndsbedömningen blivit hårdare? Ja, i vissa fall har jag en känsla av det. Vi får se över riktlinjerna. Inga äldre ska behöva vara oroliga.

Så sade socialborgarrådet Margareta Olofsson till Dagens Nyheter den gångna veckan. Det tycker jag är bra. Men det räcker inte med att enbart se över riktlinjerna. Det verkliga problemet är det som ligger bakom en allt restriktivare biståndsbedömning, vilket det trots allt är. I stadsdelsnämnd efter stadsdelsnämnd kan man läsa i verksamhetsprogrammen hur de tvingas tillämpa en allt restriktivare biståndsbedömning. Det verkliga problemet handlar om pengar.

Det är ju majoritetens nedskärningar inom äldreomsorgen som tvingar stadsdelarna till de här hårda prioriteringarna i fråga om vem som ska få plats på äldreboende och servicehus. Tolkningarna av de här riktlinjerna blir hårdare och hårdare, och detta tvingar fler äldre att bo kvar hemma trots att de vill komma till ett särskilt boende.

En granskning av Stockholms stads budget mellan åren 1996 och 2004, visar att borgerliga majoriteter höjer anslagen till äldreomsorgen med över 1 miljard mer än socialdemokratiskt ledda majoriteter. Om man tittar på genomsnittshöjningen per år till äldreomsorgen så ser man att höjningen med socialistisk majoritet var 34,5 miljoner kronor, och med borgerlig majoritet var höjningen 321,7 miljoner kronor. Vet ni hur stor höjningen är i år? Den är 13 miljoner.

I budgetdebatten så sade jag att ni måste räknade med att människor skulle dö, för det var enda sättet att klara den här budgeten. Då sade ni att jag var en mycket hård person och att det var osmakligt av mig att säga så.

Men i realiteten är det så att människor far så illa nu, och det gör att jag undrar vilka som är osmakliga. Monika Lindh säger att vården och omsorgen är jättebra i dag. Det är till och med så att människor får bättre vård än vad de behöver – det ni!

Anförande nr 177

M o n i k a L i n d h (s): Jag tror att du står och ljuger nu också. Du ljög i budgetdebatten, och nu säger du att jag påstått att folk får bättre vård än vad de behöver. Det har jag inte sagt. Jag har sagt att folk får bra vård.

Anförande nr 178

A n n - K a t r i n Å s l u n d (fp): Det sade du alldeles nyss, det sade du för ungefär fem minuter sedan. Vi var flera som hörde dig säga att äldreomsorgen är

jättebra nu, det är till och med så att människor får bättre vård än vad de behöver. Det är inte jag som ljuger, du sade det för en liten stund sedan.

Anförande nr 179

A n n - M a r i e S t r ö m b e r g (v): Jag börjar nästan undra om vi lever i samma stad, för jag känner inte igen de beskrivningar ni har. Jag har varit ute i verksamheterna mycket och har med stort intresse följt äldreomsorgsinspektörerna rapporter om hur det fungerar både i äldreboendena och inom den öppna hemtjänsten. Jag känner inte igen verkligheten i de skräckskildringar som ni ger.

Vi har faktiskt mycket bra verksamheter, de fungerar. I huvudsak är det bra. Det finns åtskilliga guldorn. Du ger rena skräckskildringar. Jag känner inte igen stadens verksamhet i era beskrivningar. Lever vi i samma stad?

Anförande nr 180

A n n - K a t r i n Å s l u n d (fp): Ja, mycket av verksamheten är bra, och visst finns det många guldorn, och dem ska vi ta vara på. Det vi ser nu är emellertid att ni inte anslår tillräckligt med pengar – ni har ju klart sagt att ni prioriterar andra grupper. Detta är inget som man har vunnit för evigt. Äldreomsorgen är en av våra stora kostnader i kommunen, och vi måste bestämma oss för om vi tycker att det är viktigt att vi tar hand om våra äldre eller om det är något annat – SL-kort, eller så – som är viktigare.

Ni har lagt förslag om att man utan biståndsbedömning ska få hjälp om man är över 80 år. Det är också ett sätt att bredda ut kostnaderna.

Det här handlar om de allra mest utsatta i samhället. Ni satsar 13 miljoner kronor. Det är klart att pengarna inte räcker, ni ska ju ha pengarna till allt möjligt annat också inom äldreomsorgen. Ni måste våga se sanningen. Det här är den grupp i samhället som är allra mest utsatt. Biståndsbedömningen är restriktivare numera. Detta har till och med socialborgarrådet sagt till DN; hon har en känsla av att det är så.

Anförande nr 181

Borgarrådet O l o f s s o n (fp): En sak känner borgarrådet Olofsson i alla fall till. Hon vet att det rör sig om ungefär 6 miljarder, inte några 30 miljoner. Hon vet också att mellan åren 2002 och 2003 så höjde vi anslagen med 300 miljoner, det var inte som du sade. Det kanske är så att du behöver en kulram!

Samtidigt vill jag säga till Margareta Björk att ni inte har mer pengar i er budget. När du står här och öser galla över majoritetens budget så kanske du ska studera er egen också.

För vår del är det så att vi inte enbart har satsat på äldreomsorgen utan även fått damma av det som ni inte har gjort, det vill säga förebyggande barn- och ungdomsarbete, som ni till stor del struntade i. Trots det klarade vi av att öka anslagen till äldreomsorgen.

Jag står för det som står i DN, det finns en känsla av att det ibland kanske är svårare, inte minst för att den som lever i en värld som biståndsbedömare. De lever i en ganska svår värld, mitt emellan politiker, högre tjänstemän och chefer å ena sidan och den person som de ska biståndsbedöma, den äldre, å andra sidan. Det finns naturligtvis en sådan.

Men för den sakens skull tror jag inte på den modell som ni beskriver i er reservation. Jag tycker att det är viktigt att vi faktiskt låter äldreomsorgsinspektörerna gå runt och studera biståndsbedömningen, det ger en rättvis bedömning. De är mycket skickliga och för också ständigt den dialogen. Därmed kommer vi också att få fram uppgifter om det kanske begås fel i vissa stadsdelar. Vissa stadsdelar har överskott på äldreomsorg, och man kan fråga sig varför de har det. Är den så usel som ni målar upp den? Jag tror inte att vi ska ta alltför hårt på de uppgifter som ni har på den punkten.

Jag kräver fortfarande redovisning i svart på vitt av er om att bedömningen faktiskt har blivit hårdare. Det är inte så. Antalet avslag har minskat.

Det är svårt att veta om man får ett faktiskt avslag eller inte. Det görs en annan bedömning och den är oändligt mycket svårare att göra. I det avseendet tror jag inte att det har blivit några större skillnader.

I sin interpellation säger Helen Jäderlund Eckardt att flera utredningar beskriver att de äldre blir sjukare. Visa mig vilka de är! Det finns en, och om den strider de lärde. När invigningen skedde av Äldreforskningens hus stod två professorer som ljus mot varandra och talade. Den ena talade om sin utredning som visade resultatet av undersökningar med tio års mellanrum, det är den enda som finns. Den andra sade att resultatet i den utredningen inte stämmer.

När man studerar Socialstyrelsens rapport så måste man också studera Stockholms siffror. Det innebär att Stockholms siffror för de särskilda boendeformerna visar en minskning med 1,5 procent. Det är väldigt lite.

Anförande nr 182

A n n - K a t r i n Å s l u n d (fp): Utan att starta någon sifferexercis vill jag ändå säga att faktum är att ni i år satsade 13 miljoner, förra året var det visserligen 310. När jag sade 34,5 miljoner så var det ett genomsnitt för åren 1996 till 2004. Det var ju det det handlade om.

Det är bra att du står för det som står skrivet i DN, för då har vi en bra utgångspunkt. Jag tror faktiskt inte att någon i den här salen vill ha en dålig äldreomsorg eller att någon vill att den ska försämrats.

Jag menar ändå att detta är en ödesfråga. Det är så viktigt att vi inte begår samma misstag som tidigare. Det är ju också ett önsketänkande. I takt med att de ekonomiska resurserna minskar kan det vara väldigt frestande för dem som har majoriteten här att räkna med glädjekalkyler.

Det är precis som Margareta Olofsson säger, de lärde tvistar. Men om man inte är observant så väljer man ju det alternativ som ger bästa utslaget om man vill få lite pengar över.

Anförande nr 183

Borgarrådet O l o f s s o n (v): Det var ett märkligt sätt att räkna pengar! Men faktum kvarstår: sedan vi tog över majoritet har vi ökat anslagen till äldreomsorgen väsentligt. Det kan du inte komma ifrån. Samtidigt har antalet äldre minskat. Jag tycker faktiskt att man måste hålla det i huvudet, även en folkpartist.

Anförande nr 184

H e l e n J ä d e r l u n d E c k a r d t (fp): Jag finner det väldigt märkligt att ansvarigt borgarråd viftar bort de här undersökningarna och analyserna som kommer från ett flertal håll nu.

De äldre blir sjukare och långvarigare sjuka i slutet av sitt liv. Det finns olika förklaringar till detta, bland annat att det är många fler som röker, det är ett ökat alkoholintag, det finns ökad fetma och mycket annat.

Jag förstår inte att du kan stå i talarstolen och vifta bort de här siffrorna. Det här måste analyseras mycket noga, annars står vi med en väldigt underdimensionerad äldreomsorgen om bara några år.

Anförande nr 185

Borgarrådet O l o f s s o n (v): Jag skulle vilja att Helen Jäderlund Eckardt viftade med de undersökningar som hon talar om. Det skulle vara en sann glädje att få läsa dem. Jag tycker inte att jag viftar bort dem. De ledamöter här i fullmäktigesalen som orkar ta sig igenom alla de siffror som du har fått kan se med vilken noggrannhet som vi faktiskt försöker följa utvecklingen. De vet att det är du som fäktar i luften.

Anförande nr 186

L i l i a n F a l k b ä c k (s): Ordförande, fullmäktige! Jag instämmer med Monika Lindh i det hon sade om äldreomsorgsinspektörerna och hemtjänstpersonalens arbete. De gör ett strålande jobb, men jag vill i alla fall säga något om förändringen av servicehusen.

Det är sorgligt att läsa i tidningarna om personer som nekas plats, det håller jag med om. De som önskar plats måste få komma till servicehus oavsett ålder. Gränsen i motionen om 80 år är jag tveksam till.

När man nu ändrar servicehusens verksamhet för framtiden så är det viktigt att ta ställning till hurdant kösystemet kommer att vara för de äldre. Det måste även bevakas i varje stadsdel hur man tar hand om de äldre. Jag ser fram emot förslaget till riktlinjer.

Anförande nr 187

A n n - M a r i e S t r ö m b e r g (v): Du har missuppfattat förslaget i min motion, Lilian. Det var naturligtvis inte min tanke att den som var under 80 år inte skulle få flytta in på servicehus om behov fanns.

Min tanke var att man skulle kunna vara generösare mot de äldsta åldersgrupperna. Den som är över 80 år skulle slippa bli utsatt för biståndsprövning och kunna välja själv, men naturligtvis skulle möjligheten att flytta till servicehus finnas även för yngre. Det är inte enbart ålder som ska gälla som kriterium.

Anförande nr 188

H e l e n J ä d e r l u n d E c k a r d t (fp): För det första vill jag säga att det är märkligt att man inte kan enas i den här salen om att se över riktlinjerna beträffande de äldres möjligheter att bo i servicehus. Servicehusen innebär en väldig trygghet och det är verkligen en fråga om valfrihet för de äldre att ha möjlighet till den sortens boende i dag.

Nu för tiden är biståndbedömningen restriktivare i många stadsdelar. Det finns tomma platser. Det är mycket märkligt att vi inte kan enas i den här frågan.

Jag vill ställa en fråga till Margareta Olofsson. Har du inte uppfattat de här undersökningarna? Nu föreligger både Socialstyrelsens analys och Äldreforskningscentrums utredning i den här frågan. Den visar att de äldre blir sjukare i livets slutskede. Jag vill tacka dig för det svar jag har fått, och jag har fått två tabeller, en som visar förbättrad hälsa, en som visar oförändrad hälsa. Men det jag egentligen var ute efter är de uppgifter om försämrad hälsa hos de äldre som också finns. Den har jag inte fått. Kan jag få den senare den tabellen, så att vi får riktiga siffror som vi kan samtala kring? Vi behöver korrekta prognoser.

Vi måste hela tiden arbeta efter riktiga prognoser. Du svarade på min fråga att med att "vi ska nogsamt följa det här", men du viftar bort hela problematiken. Socialstyrelsen har varnat allvarligt för att heldygnsomsorgsplatser försvinner i hela Sverige, inte bara i Stockholm. De äldre kan inom några år sitta i kläm, få sämre vård och omsorg och valfrihet i boendet.

Det kan man inte vifta bort. Det här måste vi verkligen utreda och analysera ordentligt för att se och komma verkligheten så nära som möjligt. Det gäller alla partier.

Jag vet att det ute i stadsdelarna i dag av ekonomiska skäl råder restriktivare biståndsbedomning, man håller hårdare på kvarboendepincipen. Men man satsar inte mer resurser på hemtjänsten och hemsjukvården, vilket vore mer mänskligt och humant för de äldre. 70 procent av de anhöriga vårdar i dag sina äldre.

Tror du att en så stor andel även i framtiden kommer att orka och ha möjlighet att vårda sina nära och kära? Jag vill gärna få den där tabellen.

Anförande nr 189

Borgarrådet O l o f s s o n (v): Beträffande anhöriga tror jag att det finns en ganska stor risk för att de får vårda sin nära och kära. Det finns också undersökningar av anhöriga. Risker är naturligtvis också att det är kvinnorna som ska sköta sina nära och kära som du säger.

Ser man på de statliga utredningarna så ser man också att de framhåller att det nog kommer att krävas en större del av anhängvårdare i framtiden. Mot bakgrund av detta ser jag på framtiden med en viss oro.

Man kan läsa Socialstyrelsens rekommendationer om att äta 6–8 smörgåsar om dagen, men det kanske inte passar alla att äta 6–8 smörgåsar om dagen. Om man studerar Socialstyrelsens siffror så måste man ändå bryta ned dem. De siffrorna gäller hela landet. De har även Stockholms siffror och de är felaktiga, det måste vi reda ut.

Det var de siffrorna jag tog fram. De talar om 1,5 procent i Stockholm.

Anförande nr 190

H e l e n J ä d e r l u n d E c k a r d t (fp): Jag vill åter ställa frågan: får jag den tabell som visar på om de äldre blir sjukare i framtiden? Det är ett av scenarierna om vår framtid. Får jag den tabellen också? Det är den jag vill ha.

Kommer majoriteten att öka resurserna till de anhöriga, till hemtjänsten om ni nu ska öka tillämpningen av kvarboendeprincipen? Om ni inte gör det så blir det ingen human vård och omsorg för de äldre.

Anförande nr 191

M a r g a r e t a B j ö r k (m): Ordförande, fullmäktige! Först vill jag instämma i det som Lilian Falkbäck sade om att äldreomsorgens personal gör ett oerhört fint arbete, det gäller även äldreomsorgsinspektörerna.

Monika Lindh blev väldigt upprörd över vår skrivning beträffande biståndsbedömarna. De har en nyckelroll för att säkerställa att resurserna fördelas rättvist och till den som bäst behöver hjälp och stöd.

Det är väl klart att det ska vara på det sättet att de som behöver hjälpen ska få den först.

I stadsdelsnämnderna som ska bedriva försöksverksamheten med hemtjänst fyra timmar och som kommer att kosta oss 24 miljoner utan att vi får några extra pengar, där frågar de sig varifrån de ska ta resurserna.

Detta handlar ju om vilken verklighet som man lever i. Om man tittar på ekonomin eller inte. Det är faktiskt så att det är ekonomin som styr ute i stadsdelsnämnderna. Det är därför som biståndsbedömarna också måste göra väldigt klara och restriktiva bedömningar. Läs stadsdelsnämndernas budget och bokslut, det kan jag varmt rekommendera!

Borgarrådet sägs vara på god väg att skapa likställighet över staden. Så är det inte. Äldreomsorgsinspektörerna presenterar två rapporter, en från Vantör och en från Skarpnäck. Där kan man tydligt se att det inte finns likställighet över staden.

Jag tycker också att vi ska fastslå att inte något parti ifrågasätter införandet av seniorboende med hyresrätt. Det har vi kommit överens om över partigränserna. Men det är faktiskt så, Christer Öhgren, att man inte behöver få någon biståndsbedömning för att få bo där. I det fallet handlar det om att man ska stå i kö till ett sådant boende. Man kan få ett biståndsbeslut för att få hemtjänst som vanligt, men inte för att få ett sådant boende.

Borgarrådet öser galla över vår budget och säger att vi har lika mycket pengar som ni. Jag vill bara påminna om att ni höjde skatten förra året, vi prioriterar på ett annat sätt. Vi prioriterar kärnverksamheterna och smetar inte ut pengarna på allt möjligt.

Man kanske också ska studera om det är så att antalet avslag har minskat. Jag är inte så säker på det, eftersom åldersgrupperna också minskar. Man kanske ska se kollationstalen och jämföra lite mer.

Jag tycker att vi talar om väldigt många olika saker här i kväll. Vad det handlar om är faktiskt hur man ska se på biståndsbedömningen. Jag förstår att det finns en del i den socialdemokratiska gruppen som också välkomnar en översyn av riktlinjerna, för det är ju det som vi till syvende och sist har skrivit i vårt yrkande.

Anförande nr 192

M o n i k a L i n d h (s): När jag hör dig, Margareta, så ställer jag mig en hel del frågor. Du säger om biståndsbedömningen att det kan vara frestande att bli restriktivare när man inte vet varifrån man ska ta resurserna. Med ert förslag till budget försvinner ju 960 miljoner kronor från stadsdelarna. I det läget kan jag förstå att biståndsbedömningen får den slagsida som ni skriver i er reservation, nämligen att det är biståndsbedömarna som ska säkerställa att resurserna fördelas rättvist. Det är ju hur tokigt som allra helst!

Biståndsbedömningen ska enbart utgå ifrån den enskildes behov av stöd och hjälp utifrån den enskildes egna förutsättningar, ingenting annat. Jag förstår att ni blandar ihop korten på det här sättet eftersom ni inte har några pengar i påsen.

Anförande nr 193

M a r g a r e t a B j ö r k (m): Monika Lindh, du verkar inte veta hur det förhåller sig ute på fältet. Det är faktiskt så att biståndsbedömarna har fått medel, eller vad det heter, från beställarenheten. Utifrån det får de göra sina bedömningar.

Om pengarna inte räcker kanske det är någon annan verksamhet inom stadsdelen som får skjuta till pengar – så är det ju.

Ni säger också att stadsdelsnämnderna ska hålla budgeten. Ni måste ju ge entydiga regler om vad som gäller. Du säger nu att det är den enskildes behov som ska styra, men du säger också att budgeten ska hållas. Vad är det som gäller?

Ni ger inga riktiga och tydliga riktlinjer för vad förvaltningarna ska rätta sig efter. Det är ett smörgåsbord av olika saker som ska göras. Hur man ska klara av att trollda fram pengar till det överlåter ni till de stackars tjänstemännen att ta itu med.

Anförande nr 194

C h r i s t e r Ö h g r e n (mp): Jag tycker fortfarande att debatten har varit något förvirrad från er sida. Jag har inte riktigt klart för mig vad ni tycker trots att jag har lyssnat ganska noga.

Du frågade vad jag tycker att äldreomsorgsinspektörerna ska göra. De ska göra det som de är tillsatta för att göra, de ska granska verksamheterna, och sedan får vi ta ställning till det som de kommer fram till. De har ju inte hunnit granska allting ännu, vilket jag mycket väl förstår.

Jag har inga andra besked än dem som jag lämnat tidigare. Jag tycker fortfarande att det som ni säger är förvirrat. Jag har egentligen inte förstått vad ni tycker. Jag vet att ni tycker att det är fel, men på vilket sätt ni tycker att det är fel är för mig lite oklart.

Margareta Björk (m): Får jag bara kortfattat rekommendera dig att läsa sidan 248 i utlåtandet. Där kan du se vad vi vill.

Anförande nr 195

A n n - M a r i e S t r ö m b e r g (v): Jag blir mer och mer konfunderad.

Jag trodde faktiskt att det var en fördel att man inte behöver biståndsbedömning för att flytta in i en seniorbostad, men för dig verkar det vara en nackdel. Är det en fördel för pensionärerna om de måste få en biståndsbedömning för att få flytta in i seniorbostad också? Jag förstår inte det där.

Jag kan heller inte se att ert budgetförslag innebar några bättre resurser till äldreomsorgen, det gav ju mindre pengar totalt att fördela.

Anförande nr 196

M a r g a r e t a B j ö r k (m): Ann-Marie, du sade tidigare att man blev utsatt för biståndsbedömning. Det är väl lite märkligt att använda uttrycket att utsätta någon för biståndsbedömning.

Det jag sade är att man nu utreder hur man ska kunna få till stånd något slags kö för dem som vill komma in på ett seniorboende med hyresrätt.

Det kommer ju inte att krävas någon biståndsbedömning för själva boendet, däremot behövs biståndsbedömning för att få vanlig hemtjänst. Du kanske inte uppfattade mig korrekt.

Anförande nr 197

A n n - M a r i e S t r ö m b e r g (v): Jag tycker att detta är en mycket märklig debatt. När jag nu min motion faktiskt vill underlätta för äldre att få flytta in på

servicehus, så tycker ni att det är fel. När vi inför ytterligare en boendeform, seniorbostäder som man kan flytta in i utan biståndsbedömning, då är det fel. När vi på försök vill införa en möjlighet för äldre att få servicetjänster med en enklare biståndsprövning, så är det också fel.

Det är alldeles uppenbart vilka här i salen som står för valfriheten i den här staden, och det är inte oppositionen. Det är också rätt mycket av *guilt by association* över er debattstil. Allt som vi säger är fel därför att det är vi som säger det.

Jag ser fortfarande fram emot de nya seniorbostäderna som kommer att skapas i den här staden. Det är en ny boendeform. I min stadsdelsnämnd, Liljeholmen, är det faktiskt en fjärdedel av dem som bor på servicehus som klarar sig i servicehusen utan bistånd. Min uppfattning är att detta i väldigt hög utsträckning beror på att det var en tillgänglig bostad de behövde – en bostad med tillgänglighet och med service i huset.

I praktiken kommer det inte att vara så väldigt stor skillnad mellan servicehusboende och seniorbostäder. Det är gradskillnader det handlar om. Det är inte så att servicehusen alltid utgör den väldigt stora gemenskapen som man flyttar in i – det finns service i huset. Man kan vara ensam på ett servicehus också. Det handlar ju om helt andra saker när man vill bryta isolering.

Den stora skillnaden mellan seniorbostad och servicehuslägenhet är just att man slipper biståndsbedömningen, man väljer själv, och det tycker jag är en positiv skillnad. Det tror jag att de äldre kommer att tycka också. Det är alltid oroligt med förändringar, men det är inte så att den som en gång har fått servicehuslägenhet och vill bo kvar kommer att behöva flytta. Man får ju bo kvar. Man byter från servicehus till seniorbostad. Det är en mycket enkel omvandling, och om man behöver bistånd i lägenheten så är det klart att man får det från öppna hemtjänsten. Man får alltså bo kvar.

Jag tycker att det är dålig stil av er att måla upp ett skräckscenario och måla fan på väggen – ursäkta uttrycket. Det som vi nu inför är ytterligare en boendeform, vi får en flora av olika boenden som vi behöver i staden allt efter behovet.

Jag är som sagt mycket konfunderad över debatten. Det hade varit mera logiskt om ni ville bifalla min motion helt och hållet, om ni nu verkligen tycker att man ska ha en generös biståndsprövning, vilket ni säger. Jag blir inte riktigt klok på vad ni tycker, för i borgarrådsberedningen ville ni avslå motionen, men sedan kom ni med ett helt annat förslag.

För min egen del är jag inte helt nöjd med svaret men ganska nöjd i alla fall och yrkar fortfarande bifall till kommunstyrelsens hemställan.

Anförande nr 198

A n n - K a t r i n Å s l u n d (fp): Helt kortfattat till dem som har svårt att fatta.

Alla partier förespråkar seniorboende i rimlig mängd. I de fallen behövs ingen biståndsbedömning.

Vi är oroliga för att så få personer beviljas rätt till servicehusboende; många önskar det och behöver det. Det är detta som vi motsätter oss, alltså att man ger så få äldre rätt att bo i servicehus och vi är oroliga för att majoriteten tar detta till intäkt för att göra för många boenden till seniorboenden. Det är det vi är oroliga för. Vi tycker att seniorboende är bra i sig.

Vi är allra mest oroliga över att era pengar inte räcker till. Vi är oroliga över att det kommer att bli en nedmontering av äldreomsorgen när pengarna inte räcker till i vårt samhälle, och ni envisas med att säga att allt är så väldigt bra.

Vi säger inte att allt är dåligt, men allt är inte så väldigt bra som ni säger. Om man då sätter händerna för ögonen eller använder skyggglappar, då är det fara å färde och då är det de äldre i samhället som får ta stryk. Detta har hänt förut, och det vill inte vi vara med om. Detta var sagt till alla som har svårt för att fatta.

Anförande nr 199

A n n - M a r i e S t r ö m b e r g (v): Vi har inte sagt att allt är bra, men jag kan inte heller hålla med om det katastrofscenari som ni målar upp. Så illa är det faktiskt inte. Det går bara att läsa äldreomsorgen inspektörerna förträffliga rapporter för att se att det inte är så illa. De rapporterna är utmärkta incitament till förbättringar, men man hittar också guldskorn som man kan ta som föredömen. Det är mer som är bra än som är dåligt, tycker jag.

När det gäller omfattningen av omvandlingen så kommer du liksom jag att vara med i äldreomsorgsberedningen när vi ska ta ställning till omfattningen. Det är klart att det är en grannliga uppgift att avgöra omfattningen, men jag vill understryka att det inte handlar om att omvandla alla servicehus. Det kommer att gälla en del, men det är definitivt inte alla som ska omvandlas.

Slutligen. Om ni är oroliga över resurserna kan jag inte förstå varför. Ni borde egentligen vara tacksamma för att det är vi som sitter vid makten, eftersom vi har mer pengar i vår budget även till äldreomsorgen än vad ni har.

Anförande nr 200

E w a S a m u e l s s o n (kd): Jag vet inte vem som förvirrar debatten mest. Gång på gång säger ni att ni inte förstår oss, men vi säger att vi är överens om att ordna seniorboenden. Vi tycker att det är bra. Men problemet är att människor just nu riskerar att komma i kläm. Det finns tomma platser på servicehus som vi skulle kunna erbjuda dem som söker en sådan plats utifrån det faktum att de har ett behov av att slippa isolering och vill komma närmare en bättre omvårdnad.

Det är de personerna som vi värnar om. Det är enskilda människor, äldre människor som har räknat med att servicehusen ska finnas till deras förfogande – för det var så det var tänkt, precis så som du sade när du inledde debatten i dag, Ann-Marie. De gamla har räknat med en plats på servicehus, men nu ändrar staden reglerna och det är just i övergångsskedet som vi måste vara särskilt varsamma om dessa äldre personer. På sikt kommer seniorboende att bli ett bra alternativ, det tror jag också.

Anförande nr 201

A n n - M a r i e S t r ö m b e r g (v): Ewa det handlar inte om att avveckla servicehusen. De kommer att finnas kvar. Det vi inför nu är en ny möjlighet, seniorbostäder med hyresrätt. Det är ytterligare en möjlig boendeform för äldre. Jag kan känna viss sympati för ditt resonemang, men du borde egentligen yrka bifall till min motion.

Jag skulle också gärna vilja att man fick välja boende helt själv, men det har vi tyvärr inte riktigt råd med i den här staden. Jag skulle gärna se att vi hade råd med det, men logiken i det du säger är att man inte skulle behöva ha biståndsbedömning, inte ens för servicehusen. Det synsättet kan jag känna sympati för. Nu inför vi seniorbostäder, och man behöver inte få en biståndsbedömning för att få flytta in där; skillnaden mellan seniorbostäder och servicehus är inte så väldigt stor, faktiskt.

Anförande nr 202

D e s i r é e P e t h r u s E n g s t r ö m (kd): Ordförande! Jag blir lite förvånad och kan inte låta bli att gå in i debatten eftersom Ann-Marie Strömberg själv nästan lämnar sin motion. Anledningen är ju att du har väckt en motion som vi har tagit på allvar. Förvaltningen skriver i sitt utlåtande att de människor som har störst behov naturligtvis måste få bo på servicehus. I och med att andelen äldre blir skräpigare blir det ju svårare att få en bostad i servicehus.

Du säger i din motion, Ann-Marie, att du tycker att de som har fyllt 80 år ska ha rätt att flytta till servicehus. Det säger vi att vi inte kan gå med på. Däremot säger föredragande borgarrådet att servicehus är bra, men ribban för att flytta dit sätts mycket högt. Till och med borgarrådet själv säger att man har satt ribban högt! Seniorboende med hyresrätt kommer att vara ett alternativ. Vi tror att både servicehus och seniorboende behövs, men vi tror att servicehus kommer att behövas för fler människor än vad är fallet i dag.

Det är precis så som många har sagt redan, nämligen att biståndsbedömningen har blivit tuffare, det är helt klart. Vi har i Bromma nittioåringar som får avslag på sin ansökan – en del har cancer, några har paranoidea drag. Det är väldigt svårt för äldre i dag att komma in på servicehus.

Vi vill gå din motion till mötes, och därför borde du yrka bifall till vår reservation där vi säger att vi bör undersöka möjligheterna till en generösare biståndsbedömning. Dessutom är vi positiva till seniorbostäder. Vi är alltså positiva både till din motion och till seniorbostäder.

Vi har gått mycket längre i riktning mot mer långtgående förslag till en positivare bedömning för de äldre som i dag har det mycket tufft och inte får tillgång till servicehus. Jag har väldigt svårt att förstå, Ann-Marie, varför du inte yrkar bifall till vår reservation.

Anförande nr 203

A n n - M a r i e S t r ö m b e r g (v): Egentligen tycker jag att min motion var mera precis. "Generösare" är en mycket svepande formulering på samma sätt som

”restriktivare” också kan vara väldigt svepande. Jag tycker att man i förslag ska ha ganska precisa krav.

I min motion hade jag just ett väldigt konkret förslag, jag ville helt enkelt att om människor är över 80 år gamla och vill flytta så ska de få göra det utan biståndsbedömning, medan naturligtvis de som är yngre också skulle få flytta in, men då med biståndsbedömning. Det var så jag resonerade.

Därefter har förslaget om inrättande av seniorbostäder kommit, och jag är inte alls säker på att fler kommer att behöva bo på servicehus i framtiden. Jag tror snarare att en hel del av de människor som tidigare har sökt plats på servicehus kommer att söka boende på seniorbostad, eftersom det egentligen är det som man behöver, nämligen en bostad med tillgänglighet.

Särskilt är det på det sättet i halvgamla områden, sådana som där jag bor. Där är det flerfamiljshus utan hiss. Det som de gamla då behöver är en bostad med tillgänglighet. Då är seniorbostaden ett bra alternativ.

Anförande nr 204

Desirée Petrus Engström (kd): Ann-Marie Strömberg, nu måste du väl ändå medge att du darrar på manschetten! Nu säger du att vi ska bifalla din motion, men du har hela tiden sagt att du har ändrat dig och förespråkar seniorbostäder i stället. Det blir ett väldigt märkligt resonemang.

Det som vi har sagt är att vi tycker att ditt förslag är bra. Vi tycker att staden ska ha en generösare biståndsbedömning men vi tror också att seniorbostäder kan vara ett bra komplement. Därför har vi alltså det bästa förslaget. Varför röstar du inte bifall till det?

Anförande nr 205

Borgarrådet Olofsson (v): Ordförande, fullmäktige! Jag ska börja med det som vi alla känner, nämligen att det oftast finns en oro bland äldre. Det finns en oro bland äldre, framför allt hos dem som inte bor på servicehus, och den handlar om att de känner sig osäkra på vad som ska hända med dem, den handlar om deras behov och om vad de kommer att behöva när de blir ännu äldre. Den oron måste vi självfallet ta på allvar.

Jag eftersträvar fortfarande att få belägg för påståendet att bedömningarna har blivit hårdare. Samtidigt talas det om generösare regler – vad är då generösare riktlinjer?

Hur får man till stånd en likställighet i hela staden med generösare riktlinjer? Det är väldigt svårt att skriva riktlinjer så att de blir precisa och exakta. I dag finns möjligheten att faktiskt erbjuda servicehusboende enligt riktlinjerna för den som riskerar att bli isolerad. Det tolkas säkert olika i olika stadsdelar.

Samtidigt har det förts stora diskussioner om pengar. Jag tror också att det framöver – inte nu i år och inte nästa år men senare – kommer bli så att fler människor att bo kvar hemma. Vi har bättre bostäder nu för tiden än vad vi hade när servicehusen en

gång kom till stånd. Fler människor vill bo hemma, det ska man också komma ihåg. Därför är det naturligtvis så att det också behövs mer stöd i hemmen. Det blir nog den stora förändring som man kommer att märka på tio års sikt. Därför kommer det att ske en överflyttning av medel från det ena hållet till det andra, man ska också kunna få den servicen hemma.

Därmed kommer jag osökt in på ämnet pengar, och jag kan inte låta bli att ta upp det som fanns i Moderaternas budgetförslag – där saknades det nämligen en miljard jämfört med vår budget. Margareta Björk talade om budskapet, och det var väl så att ert budskap förra mandatperioden var: Håll budgeten annars får ni sparken! Och sparken fick de som inte höll sin budget.

Det tror jag också att man ska komma ihåg. Det var det budskap som gick ut till många.

Sist vill ja beröra det som Helen Jäderlund Eckardt sade. Det som jag bett att få belyst är frågan om vad som kan hända om det inte blir någon förbättring i hälsoläget hos de äldre. Någon annan redovisning i siffror finns nämligen inte. De utredningar som gjorts har gjorts med tio års mellanrum. Det är också därför forskaren själv säger att det finns en svaghet.

Man kan naturligtvis göra en beräkning på hurdant man tror att läget blir om hälsan bland de äldre blir sämre, och det handlar då om vilka kriterier man i så fall tar fram. Jag avvaktar med detta, precis som jag skriver i svaret.

Vi kommer att följa den här utvecklingen, och vi kommer att se om det presenteras fler resultat och om de också tyder på saker i samma riktning. I så fall måste vi vara väldigt vaksamma på detta i samband med att staden gör den här omdaning av servicehus till seniorboenden. Möjligheten att bo på servicehus måste alla gamla alltid ha.

Anförande nr 206

I n g e - B r i t t L u n d i n (fp): Margareta, när förväntas vi få diskutera eventuella nya riktlinjer. Det vore bra att få veta det i våra diskussioner ute i stadsdelarna för att kunna rätta upp saker och ting som håller på att gå snett.

Jag vill också understryka hur viktigt det är att just hemtjänst och servicehusboende till exempel fungerar bra. Man ska kunna bo hemma men man ska också ha rätten att få välja annat boende om man själv anser att man behöver det. Både de äldre och de anhöriga, inte minst de anhöriga, måste få slippa vara oroliga. En lugn människa som slipper vara rädd för att det inte ska komma någon i morgon eller orolig över vem som kommer i morgon mår mycket bättre och behöver alltså mindre hjälp.

Kanske kan sådant leda till att människor känner att de lever i stället för bara överlever.

Anförande nr 207

Borgarrådet O l o f s s o n (v): Jag måste nog hålla med dem som säger att detta ibland är en ganska förvirrad debatt med två interpellationer och en motion som behandlas samtidigt. Jag skrev upp ordagrant vad du sade nyss. Du sade att om man så anser att man behöver ett annat boende så ska man få det. Alltså behövs ingen biståndsbedömning för att få en annan bostad. Om man som gammal anser att man behöver det så ska man få det. Exakt så sade du.

Anförande nr 208

M a r g a r e t a B j ö r k (m): Vi anklagas för att ha sparkat chefer som inte håller budgeten, jag skulle vilja veta vilja chefer det var.

Du anklagar oss för att säga att budgeten var det viktigaste. Jag vill påminna er om att ett av era budskap är att budgeten ska hållas. Det är i alla fall det som jag har förstått gäller och som också framkommer när man ser i stadsdelsnämndernas budgetar.

Avslutningsvis vill jag säga att jag är väldigt glad över att för första gången under den här mandatperioden få ha en mer seriös och viktig diskussion om äldreomsorgen, för det har jag tyckt har saknats ganska mycket. Jag har en känsla av att äldreomsorgen inte är en så prioriterad fråga för majoriteten som för oss i oppositionen.

Anförande nr 209

Borgarrådet O l o f s s o n (v): Det är ju svårt att göra en bedömning av om äldreomsorgen är viktigare för moderaterna än för vänsterpartisterna. Jag tror att vi alla här anser att den är väldigt viktig och att äldreomsorgen faktiskt är något som berör oss alla. Till skillnad från min namne på andra sidan salen tycker jag att det är väldigt viktigt att den utförs i kommunal regi.

Anförande nr 210

H e l e n J ä d e r l u n d E c k a r d t (fp): Jag får höra här att siffrorna som visar att de äldre blir sjukare inte finns, att det inte finns några sådana prognoser. Men jag vill att man tar fram de beräkningarna så att vi får de prognoserna på papper. Annars har vi väldigt svårt att ta ställning i den här frågan.

Jag vill också väldigt tydligt markera att vi inte behöver vänta med att satsa på hemtjänsten. Vi skulle kunna satsa på hemtjänsten om tio år, men vi behöver satsa på den nu. Det är nu heldygnsomsorgsplatserna minskar i antal, det är nu tillämpningen av kvarboendepincipen ökar. Det handlar också om att de anhöriga inte i samma utsträckning kommer att kunna ta hand om de äldre i framtiden. Detta kommer också att påverka behovet av vård och omsorg för våra äldre.

Detta handlar också väldigt mycket om valfriheten för våra äldre. Hur vill man bo? Ska man ha en reell valfrihet? Visst är det bra om man vill bo kvar hemma, men om man vill ha ett annat boende, av trygghetsskäl till exempel, så ska man ha möjlighet till det. Detta är en otroligt viktig fråga.

Anförande nr 211

A n n - M a r i e S t r ö m b e r g (v): Tidigare, för några timmar sedan, blev jag anklagad av någon, och jag tror att det var av en folkpartist, för att kompetensfonden skulle vara det som simsabalim skulle lösa det mesta. Men många av de frågor som du ställde handlade faktiskt om kompetens.

Frågor som ni tidigare har ställt handlar om att vi också ser till att vi har bättre utbildad personal, personal som har kompetens och som har högre nivå på den service som de ger. Det är väldigt viktigt.

Jag tycker också att det är viktigt att vi använder kompetensfonden till att göra ett yrke attraktivt så att vi får unga som vill jobba där. Det är minst lika viktigt. I annat fall hamnar vi i den skrämsel som du berör, som handlar om att det inte finns några andra än de anhöriga som kan ta hand om de äldre. Vi kämpar på för att det ska finnas andra än anhöriga som faktiskt kan vårda oss också när vi blir äldre.

Anförande nr 212

A n n - M a r i e S t r ö m b e r g (v): När jag nu för tredje och sista gången yrkar bifall till kommunstyrelsens hemställan vill jag passa på att påpeka att detta inte innebär att jag är nöjd. Jag är inte nöjd med sakernas tillstånd inom äldreomsorgen, vilket dock inte innebär att jag vill måla fan på väggen lika mycket som ni i oppositionen gör. Det innebär inte att jag är helt nöjd med svaret heller. Vi har kunnat nå till den här punkten i dag. När en politiker är nöjd är det väl för övrigt dags att lägga av för då har man gjort sitt. Jag har inte gjort mitt än.

Jag är fortfarande konfunderad över oppositionens inställning när vi nu inför ytterligare en boendeform som dessutom kan tillhandahållas utan biståndsbedömning, vilket jag tycker borde vara en fördel. Detta ses med väldigt stor misstänksamhet och tolkas som om vi vill omvandla alla servicehus till seniorbostäder och att vi vill försvåra för de gamla. Det är icke vår avsikt. Vi inför ytterligare en möjlighet.

Återigen är en av utgångspunkterna för min motion just att jag hade konstaterat att påfallande många på servicehusen faktiskt klarade sig utan bistånd. Då såg jag att vi har en grupp som egentligen behöver en bostad som är tillgänglig och där de boende har nära till service. Då klarar man sig och då är seniorbostäder en bra boendeform. Dessutom kan man i en seniorbostad, precis som i ett eget boende, få den hjälp från öppna hemtjänsten.

Det blir inte heller fråga om någon massomvandling, och vi kommer att genomföra omvandlingen med största varsamhet. Det är hit som vi har nått. Jag skulle gärna se att det var lättare att flytta in på servicehus också, men här inför vi en möjlighet utan biståndsbedömning som jag tror väldigt mycket på.

När det gäller att ha engagemang för äldreomsorgen så innebär inte det faktum att vi har andra lösningar och andra idéer än vad ni har att vi är mindre engagerade. Det tycker jag faktiskt är ett ganska fräckt påstående. Vi kommer att få många tillfällen i denna sal att diskutera äldreomsorgen.

Jag tackar igen för svaret på motionen. Detta är så långt som vi kommer den här gången och vi kommer att fortsätta att jobba för en bättre äldreomsorg.

Anförande nr 213

E w a S a m u e l s s o n (kd): Ann-Marie, jag förstår att du är besviken och att du hade velat få ett svar som gick lite längre än det som är skrivet här.

Jag förstår fortfarande inte varför du försöker svartmåla. Du säger att vi målar fan på väggen. Var någonstans finns den svartmålningen? Vi välkomnar seniorboendet. Vi säger att kvarboendepincipen är bra, att mångfalden är viktig. Men det är fortfarande de äldre, som just nu drabbas av övergångsreglerna, som vi månar om. Det är dem som vi värnar om och som vi tycker att man ska särskilt hänsyn till fram till dess att vi har det nya seniorboendet att erbjuda.

Anförande nr 214

A n n - M a r i e S t r ö m b e r g (v): När det gäller svartmålning så är det bara att läsa innantill i protokollet när det väl kommer i tryck. Det är ju det som ni har ägnat er åt hela kvällen. Ni har tagit i ordentlig och överdrivit mycket.

När det gäller oron för omvandlingen så är det ju ni som blåser upp denna oro. Läs de riktlinjer som finns! Omvandlingen kommer att genomföras med stor varsamhet och ingen kommer att behöva flytta från sitt servicehus när det omvandlas. Man kan bo kvar i seniorbostad.

Återigen: Skillnaden mellan seniorbostad och servicehuslägenhet är egentligen inte så väldigt stor.

Anförande nr 215

I n g e - B r i t t L u n d i n (fp): Ordförande, fullmäktige! Jag ska fatta mig väldigt kort. Jag ställde en fråga till Margareta Olofsson när jag talade föra gången. Frågan gällde när förslag till nya riktlinjer kommer att kunna diskuteras här i salen. Jag måste nog tyvärr ha missat ditt svar, så jag får ställa frågan igen. När tror du att de nya riktlinjerna kommer? När tror du att vi kan få debattera dem i fullmäktige?

Det var inte jag som berörde frågan om kompetensfonden eller ymnighetshornet som jag brukar kalla den. I debatterna här ska de pengarna räcka till precis allt.

Jag och mitt parti förespråkar seniorboende, om någon mot all förmodan inte har förstått det.

Anförande nr 216

Borgarrådet O l o f s s o n (v): Vi har ju haft ärendet om seniorboende, så jag vet att alla tre partierna på den borgerliga sidan har ställt er bakom förslaget om det. Däremot tar ni kanske till övertoner här så att man lätt kan få en annan uppfattning.

Din förra fråga gällde faktiskt när du kan diskutera detta i stadsdelen, och svaret är att du kan göra det redan nu med nuvarande riktlinjer. Men jag kan inte riktigt säga

hur det blir med de nya riktlinjerna eftersom det nu också väntas lagändringar som vi också måste ta hänsyn till när vi utformar de nya riktlinjerna. Det tar ett tag innan du får diskutera dem här i fullmäktige, men du kan redan i dag diskutera frågorna utifrån gällande riktlinjer som ger utrymmen för mycket av det som du berörde i åtminstone ditt första inlägg.

Anförande nr 217

I n g e - B r i t t L u n d i n (fp): Att jag kan diskutera i stadsdelen, det har jag redan förstått. Det är inte så vansinnigt svårt att som vice ordförande att ta upp diskussioner i stadsdelen.

Däremot var jag lite nyfiken på vid vilken tidpunkt du hade för avsikt att föra fram ärendet hit. Nu förstår jag att vi nog inte får det ärendet under den här mandatperioden, så vi får väl ta upp saken när vi återtar majoriteten.

Anförande nr 218

H e l e n J ä d e r l u n d E c k a r d t (fp): Jag vill också beröra frågan om riktlinjerna en gång till. Det finns ett väldigt behov av en diskussion om riktlinjerna. Jag hoppas verkligen att vi så småningom kommer att göra det för de äldres bästa.

Jag ställde några frågor till dig, Margareta Olofsson men jag upplevde inte att jag fick svar på dem. Personalförsörjningen inom äldreomsorgen är mycket viktig, det är vi helt överens om. Jag ställde frågan: när kan de beräkningarna tas fram som leder till prognoser av framtidens äldreomsorg och som säger något om behoven eftersom det finns stor risk för att de äldre blir allt sjukare. Det var min ena fråga.

Min andra fråga var: tänker ni öka resurserna till hemtjänsten och till de anhöriga eftersom det verkligen behövs redan i dag, nu?

Anförande nr 219

Borgarrådet O l o f s s o n (v): Jag är ledsen, Helen Jäderlund Eckardt, jag har varit väldigt otydlig mot dig eller så är det otydligt skrivet i svaret. I det interpellationsvar som du har fått står det att USK har fått i uppdrag att räkna på den befolkningsstudie som alltså bygger på att människor blir sämre.

Det är de siffrorna som de har använt i en beräkningsprognos där de räknar på att inget oförändrat händer med hälsan, alltså om människor enligt denna undersökning blir sämre och mår sämre när de blir äldre. Det är det som denna prognos visar. Någon annan prognos är nog svår att få fram i dagsläget utifrån dessa undersökningsresultat som bygger på dessa 600 personer som är 77 år och äldre.

Anförande nr 220

H e l e n J ä d e r l u n d E c k a r d t (fp): De här tabellerna som räknats fram gäller vid antagande om oförändrad hälsa hos de äldre. I den andra tabellen har man sett på förbättrad hälsa hos de äldre.

Det kan inte vara omöjligt att utarbeta en prognos där man ser om de äldre blir sjukare. Det är ju ett sannolikt scenario. Jag har väldigt svårt att förstå att det skulle vara så omöjligt.

*§ 34 Motion om enkätundersökning bland äldrevårds- och omsorgspersonal (2002:26)
(utl. 2004:20)*

Anförande nr 221

C h r i s t e r Ö h g r e n (mp): Herr ordförande, fullmäktige! Jag ska fatta mig ganska kort eftersom motionärerna inte längre sitter i fullmäktige ska jag be att på deras vägnar tacka för det positiva svaret på motionen. Det är alltid välkommet och bra att det genomförs såväl brukar- som medarbetarundersökningar. Jag tycker att den här majoriteten borgar för att detta arbete kommer att fortsätta. Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens hemställan!

§ 36 Motion om investeringar ytterstaden (2002:28) (utl. 2004:26)

Anförande nr 222

H a r d y H e d m a n (kd): Vi kristdemokrater har inte opponerat mot förslaget från kommunstyrelsen. Vi tycker faktiskt att Börje Vestlunds motion är väldigt bra. Jag tycker att han har framhållit ett stort problem, att investeringarna faktiskt inte har gällt ytterstaden i någon större omfattning. En av de biträdande stadsarkitekterna, Wolodarsky, har uttryckt det så här: medan innerstaden har byggts om fyra gånger så har man i stort sett inte gjort något åt ytterstaden.

Det är bara en sak som vi skulle vilja ha med i den utredning som kommunstyrelsen föreslår att gatu- och fastighetsnämnden ska göra, och det är en inventering av investeringsbehoven. Det handlar om att se till att det blir arbetsplatser och inte bara bostäder. Ni kanske hörde att man häromkvällen diskuterade på Lidingö hur man ska bebygga det gamla industriområdet vid AGA. I det sammanhanget sade man: hälften bostäder och hälften arbetsplatser.

Jag tror att detta är oerhört viktigt. Det står här om Söderortsvisionen, men i den finns det inte särskilt mycket klart ännu om några arbetsplatser. Likadant är det med Järvaområdet. Det behövs arbetsplatser så att fler människor i de här områdena ser fler människor gå till jobbet – och inte bra sådana som går från sina bostäder. Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens hemställan men önskar att den där utredningen verkligen ska handla om att det också ska bli fler arbetsplatser i förorterna.

Anförande nr 223

R e b w a r H a s s a n (mp): Herr ordförande, ledamöter! Jag tycker att den här motionen är väldigt bra, och motionen handlar inte bara om den fysiska upprustningen utan också om att man värnar om grönområden och att de ska göras tillgängliga. Jag pratar om E 18. Jag frågar er om politikerna. Vilken roll och funktion i samhället har vi politiker, myndigheter och förvaltning? Är vi inte alla i demokratins tjänst? Det är bra att veta vilka regler som finns för att ofta nedprioritera ytterstaden.

Politik för mig handlar om kollektiva projekt. Vi måste lösa gemensamma problem. I ytterstaden, på Järvafältet, har man diskuterat miljöproblematiken länge, vi har diskuterat trafiksäkerheten, bullret i området, men politikerna i staden satsar på Norra länken, Södra länken och inte på Järvafältet.

Det finns en definition som handlar om politik, bland annat liberation som handlar om diskussion och delaktighet. Tyvärr i förorterna finns ingen diskussion bland medborgarna för att utveckla sitt område. Motionen handlar om att ytterstaden är nedprioriterad när det saknas ekonomisk finansiering.

Vi är här i salen, vi är en del av den demokratiska process som pågår i Stockholms stad. Motionen handlar för mig om tre saker, nämligen om etik, makt och ansvar. Alla mänskliga relationer handlar om maktrelationer. Människors relationer präglas

av makt, och de som bor i förorterna har mindre handlingsutrymme på grund av brist på flera sorters makt, det handlar om informationsmakt och medvetenhetsmakt.

Anförande nr 224

Borgarrådet M o g e r t (s): Ordförande, fullmäktige! Hardy Hedman sade att vi inte har gjort någonting i förorterna samtidigt som vi har byggt om innerstaden fyra gånger. Det är kanske en tillspetsad formulering, men helt visst är det så att det finns en ganska utbredd känsla i Stockholms ytterstad av att det satsas mycket på innerstaden och att ytterstaden ofta kommer i andra hand. Därför har detta varit en viktig motion för oss att jobba med.

Även om det är precis som det står i utlåtandet, precis som oppositionen också konstaterar att det är, så är det svåra bedömningar av hur man fördelar investeringarna rättvist. Det alltså en viktig och riktig ambition att se till att det ska bli så rättvist som det kan bli.

Stora delar av innerstaden är också vårt gemensamma offentliga rum, även vårt som bor i ytterstaden. Innerstaden är på sätt och vis ibland lite av vårt vardagsrum. Detta är svåra avvägningar, men det är viktigt att göra dem och göra dem seriöst.

När det gäller arbetsplatser vill jag säga att detta har funnits med i till exempel Vision Söderort redan när den lanserades under förra mandatperioden. På den punkten är vi helt eniga. Det är viktigt att det arbetet fortsätter.

Till sist kan jag inte låta bli att kommentera Rebwar Hassans påstående om att vi struntar i E 18. Staden lägger 600 miljoner kronor på överdäckningen. Det gör vi inte på Södra länken, det är Vägverket som betalar där. Det är viktigt att hålla i minnet.

Anförande nr 225

R o l f K ö n b e r g (m): Ordförande, fullmäktige! Det är en ödets ironi att den motion som Börje Vestlund väckte i maj 2001 lika gärna hade kunnat väckas i dag. Den känsla av ytterstadsfientlighet som Börje Vestlund försöker förmedla, mer eller mindre lyckat, har aldrig varit mera relevant. Ännu är inte p-förbudszonen i ytterstaden borta, trots att det fattades ett beslut om detta i september 2002. Jag noterar bland annat att på den gata i ytterstaden som jag bor vid, Ringstadsgatan i Kista, råder fortfarande totalt, fullständigt och komplett p-förbud. Jag är lite osäker på om jag ska ta det personligt eftersom p-förbudet på gator runt omkring är åtminstone delvis avskaffat.

Man har riktat dråpslag mot flera av de viktigaste satsningarna för boende i ytterstaden. Jag hade gärna, om borgarrådet Mogert hade varit här tidigare i dag, debatterat sådana saker. Till exempel de stoppade bostadsrättsbildningarna i Akalla och Husby. Livstycket hade jag gärna debatterat med borgarrådet Nilsson. Senast nu har vi trängselskatterna som bara kommer att behöva betalas av de boende i ytterstaden – man reser alltså tullmurar mot de boende i ytterstaden.

Vilka är då majoritetens lösning i det här läget? Jo, det ska byggas. Under 2004 fördubblar de kommunala bostadsbolagen sina satsningar på ny- och ombyggnation

varav den största delen sker i ytterstaden. Detta kunde ha varit en njutning för våra ögon, men det här säger mer om det totala byggstoppet i innerstaden än om några kraftfulla satsningar i ytterstaden.

2003 började, som borgarrådet Mogert vet, Svenska Bostäder att bygga 235 lägenheter. Detta ska fördubblas. Det blir i år 470 lägenheter – men det är fortfarande hälften av målet på 1 000. Det krävs den dubbla fördubblingen, så att säga, för att komma i närheten av ert eget mål som ni ärvde av oss. Det kanske inte är vad jag kallar en hög ambitionsnivå.

Nu ska det här eventuellt lösas med nyspråk, man ska omdefiniera vad som är en påbörjad lägenhet. I vilken mån det sker några praktiskt kraftfulla åtgärder för byggande återstår ju att se. Vad man möjligen kan befara är något slags 2000-talets Danellgropar. Vi tackar Georg Danell för hans insatser under den borgerliga regeringstiden, men det finns en oro för det här nyspråket, Roger Mogert. Om det inte är så att byggda betyder byggda. I så fall blir det många byggnadsställningar som ställs upp av de kommunala bostadsbolagen under de kommande åren. Jag vore glad för ett förtydligande på den punkten också. Jag yrkar bifall till det moderata förslaget!

Anförande nr 226

Borgarrådet M o g e r t (s): Ordförande, fullmäktige! Låt mig först vittna om att det verkligen är personligt avsett. Skämt åsido.

Arbetet med att avskaffa p-förbudszonen har kommit i gång och det är väl en ödets ironi, som du sade, att just din gata är den som kommer sist i arbetet. Arbetet har inletts, och det har skapats 500 arbetstillfällen i Kista, som du mycket väl känner till.

När det gäller dina ironiseringar över allmännyttan så är det på det sättet att om allt går som det ska så satsas 2 miljarder kronor på nyproduktion och renoveringar under 2004. Det är inte småsumor, det är ganska mycket pengar. Huvuddelen av satsningarna sker i ytterstaden.

Till sist några ord om Danellgroparna. Jag vill inte spåda på en konspirationsteori om detta, men Danellgroparna var knutna till just bottenplattebesiktningarna som USK mäter med. Detta är en intressant vändning. De är knutna till den statistik som föreligger. Om man vill ha Danellgropar så är detta ett utmärkt räknesätt.

Anförande nr 227

R o l f K ö n b e r g (m): Herr ordförande! Jag är glad över att det är en ödets ironi att jag inte ska ta detta personligt. Jag undrade just hur det förhöll sig med den kommunala likabehandlingsprincipen i den här frågan. Den frågan har vi diskuterat i andra sammanhang.

Det är förvisso korrekt att det har blivit – om du summerar ett antal stadsdelar på Järva – 500 p-platser, vilket är ungefär hälften så många som det hade blivit om man hade genomfört det beslut som fattades när Sten Nordin var gatu- och fastighets-

borgarråd. Sanningen är den att det har blivit fler p-förbudsskyltar på Järva än p-platser. Skyltmakarna är gladare än de boende på Järva i det avseendet.

Anförande nr 228

A n n - M a r g a r e t h e L i v h (v): Ordförande, fullmäktige! Vi tycker att detta är en väldigt viktig motion, det är viktigt att betona ytterstaden. Vi vill ha en jämlik stad och en stad som avskaffar segregationen. Om vi ska lyckas med detta så måste pengar och andra resurser fördelas jämnt och rättvist över staden. Då handlar det inte bara om att satsa på miljonprogramsområden utan också områden från 1940- och 50-talen.

Jag vill polemisera mot Rolf. Den nya majoriteten har faktiskt dragit i gång en stor satsning på ytterstaden och det är stadsdelsutvecklingen, där vi inte bara satsar på den fysiska miljön utan också på demokratin. Det innebär en stor skillnad mot er yttersatsning som enbart handlade om den fysiska miljön, vilken också är viktig.

Det är inte direkt på sin plats att tala om Livstycket eller om bostadsrättsomvandlingarna. Problemen för Livstycket kommer vi i majoriteten lösa. Det pågår diskussioner mellan kompetensfonden och integrationsförvaltningen för att hitta en lösning på den verksamheten.

Det är också ett ständigt tjat om att man får makten över sitt bostadsområde genom att äga. Genom ytterstadssatsningen satsar vi faktiskt på makt för de boende utan att de behöver äga sin bostad. Det tycker vi är viktigt.

Vi tycker att satsningen på stadsdelsutvecklingen är bra och viktig men den är inte tillräcklig.

En prioritering av innerstaden när det gäller fysisk upprustning på ytterstadens bekostnad får inte ske. Därför tycker vi att den här motionen är väldigt bra, och vi vill att gatu- och fastighetskontoret ska få uppdraget att utarbeta en investeringsplan och vi tycker att det ska ske i samråd med de boende i de stadsdelar som är berörda. Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens hemställan.

Anförande nr 229

R o l f K ö n b e r g (m): Ordförande, fullmäktige och Ann-Margarethe Livh! Vi har diskuterat ytterstadssatsningen förr och det gläder mig att vi får anledning att göra det igen. Det är alltid lika stimulerande.

Jag vet inte för vilken gång i ordningen – jag ska nog börja räkna – som majoriteten säger ”kompetensfond”. Jag tror att det var åttonde gången i dag. Det är intressant med kompetensfonden i de här stadsdelarna där du och jag bor och verkar politiskt. Det ni gjorde inför 2003 var en ganska avancerad form av inomkommunal omfördelningspolitik. Först minskade ni budgeten för försörjningsstödet med 90 miljoner kronor – vilket helt överraskande ledde till ganska kraftiga budgetöverdrag – och sedan återförde ni pengarna som en stor och fin och elegant satsning. Men det var det ju inte alls. Det var bara så att ledningen i Stadshuset ville framställa sig som alla goda gåvors givare, låta andra ta smällen först ute i stadsdelsnämnderna och sedan

säga kompetensfond – som om det skulle vara något nytt, det är samma pengar som ni filtrerar i systemet. Vad är det för satsning?

Anförande nr 230

A n n - M a r g a r e t h e L i v h (v): Det är väldigt tråkigt att diskutera budgetfrågor med Moderaterna. Hur mycket hade stadsdelsnämnderna fått om ert budgetförslag hade gått igenom? 1 miljard mindre. Då undrar jag vilka satsningar ni hade genomfört.

Rolf, ni har ju haft en väldigt hög debattnivå om till exempel Livstycket. Nu försöker vi lösa problemen, och då ska väl du vara glad för det?

Anförande nr 231

P e r B o l u n d (mp): Ordförande, ledamöter! Vi håller med om mycket av det som står i motionen och vi anser att ambitionen i ytterstaden behöver höjas rejält. Vi har redan i den här majoriteten gjort satsningar på flera ytterstadscentra och på bostadsområden i ytterstaden, så vi har tagit viktiga steg på vägen.

Jag tycker också att det är viktigt att inte bara fokusera på den bebyggda miljön i ytterstaden utan också på naturmiljön. Därför är jag glad över att den nya majoriteten har sett till att stadens arbete med att bilda nya naturreservat har tagit rejäl fart, särskilt om man jämför med vad den förra majoriteten gjorde.

Vi har nu reservatsplaner på gång för Flaten, Grimsta, Sättra och inte minst Nacka friluftsområde och Järvafältet. Detta är bra ur flera synvinklar. Förutom att reservaten skyddar områden som är viktiga både för den biologiska mångfalden och för rekreationsändamål, avsätter vi också i och med reservatsbildningarna resurser, stora resurser, för skötselplaner och för upprustning av de här områdena, vilket ju är till stor fördel för de kringboende.

Utöver naturreservaten behöver också parker och planteringar i ytterstaden få mer resurser för skötsel och nyinvesteringar. Det är något som vi får bevaka i den framtida budgetprocessen, och det tänker vi göra. Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens hemställan!

Anförande nr 232

R e b w a r H a s s a n (mp): Ordförande, fullmäktige! Jag kommer tillbaka till att politik handlar om makt, etik och ansvar. Jag instämmer inte med Roger som säger att de satsar lika mycket eller mer pengar för skydd mot E 18. Varför gräver ni inte ned E 18 för att skapa en bättre miljö i södra Järva så som man gör vid Valhallavägen?

Etik är ett redskap att lösa gemensamma, kollektiva, problem. För mig gäller etiska regler om en jämlik stad. Titta inte bara på miljöfrågor. Se på hur det är i Rinkeby. Den förra och den nuvarande majoriteten diskuterade jämställdhetsfrågor i förorterna.

Vi har ett centrum, men det finns inga kvinnliga perspektiv i centrum. Alla verksamheter är manliga. Vi vill ha en jämställd stadsdel, men fram tills nu har ingen politiker tagit upp den här frågan.

Det handlar om miljö, jämställdhet och demokrati i stadsdelarna. Demokratin fungerar inte på samma sätt som i innerstaden. Det finns en anledning till detta. När man är arbetslös har man inget nätverk, man har inte makt. När man är arbetslös och låginkomsttagare då har man ingen formell makt, den formella makten ligger i innerstaden. Det är så att miljön, demokratin och jämställdheten hänger ihop. Det är viktigt för alla politiker i staden att jobba med de frågorna.

Vi vill ha jämlikhet i hela staden, vi vill vara jämlika med innerstaden.

Anförande nr 233

A n n - K a t r i n Å s l u n d (fp): Jag är ytterstadsbo. När man vill göra något åt ytterstadsområdena, då har man satsningar, ytterstadssatsningar till exempel. Vem har hört talas om innerstadssatsningar?

I innerstaden går det till så att man har långsiktighet när man planerar, men vi som bor i ytterstaden ska vara utsatta för satsningar och inte ha en långsiktig plan.

Detta kan man se få konsekvenser för arbetsmarknaden, för de verksamheter som finns. Eftersom Livstycket har nämnts kan jag berätta, Ann-Margarethe, att det är jättebra att ni vill rädda Livstycket. Det är bra att ni vill anslå pengar till det, men det blir en livräddning av Livstycket. Det är ju det som det handlar om.

Stadsdelen Spånga–Tensta ansöker hos kompetensfonden om 18 miljoner kronor för att den ideella föreningen Livstycket ska kunna bedriva sin verksamhet i tre år. Men det var ju så att Livstycket bedrev sfi-verksamhet förut och pengarna togs ur sfi-budgeten. Nu har staden 18 miljoner kronor extra i kostnader!

Det finns levande verksamheter ute i ytterstaden och förorterna, men ni måste skapa nya – med de regler som ni har för satsningar är man tvungen att skapa nytt. Se ytterstaden som innerstaden och ge samma förutsättningar utan att titta på att jämföra investeringar mellan inner- och ytterstad. Om det behövs resurser i ytterstaden, och det gör det, då ska vi ha de resurserna oavsett jämförelser. Jag yrkar bifall till reservationen!

Anförande nr 234

R o l f K ö n b e r g (m): Ordförande, fullmäktige! Ann-Margarethe hävdade nyss på fullt allvar att jag ska vara ”glad” för er hantering av Livstycket. Jag skulle vilja säga att det innebär väl lågt ställda krav på humor och nöjen i kommunala sammanhang.

Det som har hänt är ju att efter det att ni först har tagit ifrån dem sfi-uppdraget har ni kommit på att det behövs en akut räddningsinsats för att någon verksamhet alls ska bli kvar, inklusive den som de hade innan de fick sfi-uppdraget. Därmed blir detta ju,

som alltid numera, ett ärende för kompetensfonden och/eller stadsdelsförnyelsen, de goda gåvornas givare till alla verksamheter.

I stället hade det varit bättre av en mängd skäl om Livstycket hade kunnat fortsätta det uppdrag de hade som sfi-anordnare och samhällsentreprenör, det vill säga ha en affärsmässig relation till staden, vara leverantör av viktiga, väl fungerande, efterfrågade och uppskattade tjänster för de boende på Järva. Nu hamnar man i stället i kommunalt bidragsberoende.

Varken individer eller föreningar ska vara beroende av kommunala bidrag, anser vi. Det hade varit mycket bättre att låta dem fortsätta med sfi-undervisningen. När de inte fick det spelar det faktiskt ingen roll vad ni säger. Den akuta räddningsinsats som ni själva har skapat behov av, kommer säkert att vara bättre än ingenting alls, men det är ni som har skapat problemet. Kom inte och hävda att det är en satsning.

Anförande nr 235

A n n - M a r g a r e t h e L i v h (v): Rolf, du säger att föreningar och frivilligorganisationer inte ska vara bidragsberoende. De kan väl inte ha fasta bidrag? Det är just det som är vitsen med en förening eller en organisation – man är självständig. Man är inte en del av kommunen.

Det är faktiskt också på det sättet att Livstycket befann sig på en marknad, ursäkta att jag säger det. Det är en marknad där man upphandlar och då är man inte ständigt garanterad att få denna upphandling. Inget företag och ingen frivilligorganisation på en marknad är ständigt garanterad att alltid få det uppdraget. Det ligger ju i marknadens natur, eller hur, Rolf.

Jag menar att vi ändå tycker att Livstycket fyller en viktig social funktion i Tensta. Även om de inte levde upp till kriterierna för att få svenskundervisning försöker vi att lösa situationen. Då ska ni väl vara väldigt glada över det.

Anförande nr 236

R o l f K ö n b e r g (m): Jag är rädd att jag måste förtydliga mig på den punkten och säga: nej, vi är inte glada, och det är innerst inne inte Livstycket heller.

Av den marknad som ni hävdar att ni agerar på ryckte ni undan 40 procent genom att säga att den delen av marknaden skulle återkommunaliseras och det som ska upphandlas är 40 procent mindre än tidigare. Sedan ställde ni krav inför upphandlingen som ledde till att Livstycket inte klarade kvalitetskraven.

På denna mycket mindre och av er dogmatiskt återkommunaliserade marknad kunde inte Livstycket få uppdrag. Vad är det då ni erbjuder dem?

Ni erbjuder dem inte att agera på marknadens villkor utan att bli bidragsberoende, det vill säga bli beroende av er kompetensfond, era goda gåvors givande. Detta är bidragsberoende och det är osunt i vilken form det än utövas.

Anförande nr 237

Borgarrådet M o g e r t (s): Ordförande, fullmäktige! Vi kan väl ha olika åsikter om historien kring Livstycket. Jag vill bara säga att det här ärendet inte handlar om Livstycket utan om investeringar i fysisk verksamhet i ytterstaden.

Jag har två uppmaningar: var glad och skriv en interpellation!

Anförande nr 238

R o l f K ö n b e r g (m): Ordföranden och borgarrådet Mogert får ursäkta mig, men jag känner mig oförhindrad att begära replik när andra ledamöter här talar om kompetensfonden. Vi kan diskutera lagligheten, och det pågår en juridisk prövning av om den sammanblandning av investeringar och drift som pågår är laglig.

Vi spelar efter de här reglerna, och efter det att kompetensfonden nämnts nio gånger eller så, bland annat i samband med behandlingen av ett investeringsärende, så kände jag mig helt oförhindrad att begära replik och tala om just kompetensfonden.